

310337

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 19-వ తేది శనివారము

No. 118

సంపుటము ౯

మండులి వామ నెం పత్తి ర ము, శ్రావణ మాస బహుళ ఏకాదశి ౧౧.

సంచిక ౧౧౮

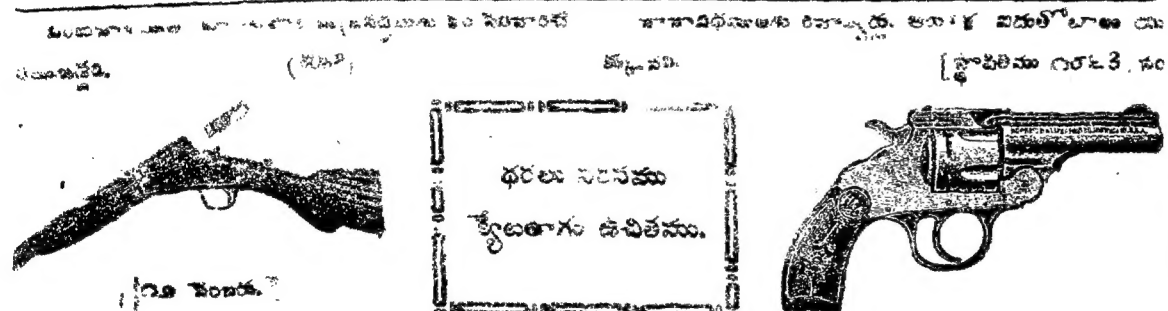
ఒకలాభకరమైన వార్త. దీనిని సకలమైనవారు గమనించవలెను. (1)

మీము నగలసాపును. పొంట్లించి కొద్దికాలమైనప్పటికిని మాతో విడితెని కాకావారులు బావాదేవి వధేవునున్నారు. విలయనగా స్వర్ణమైన మొదటికంకెంపిలోను, సువర్ణముబంగారముతోను మాట ప్రకాశము నకాలమునకు మలన తయారుచేసి యిచ్చుట. కండ్లనది చేసియిచ్చినది తృప్తికరముగా చేపన్న నాపనువుచుకొని వైకము నిచ్చుట. గాన నగులు కొనడలచిన బాంధవ ఒకసారి మావద్ద చేరము భగినివివాహ మామృతము నాదితే తెలియను. (1842)

శిమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గుండుసామి శెట్టి, నగలనర్తకులు, వైనాబజారు, మద్రాసు.

కాశీ, కల, 3౪, 4౫ అంకెలు ౧౦౦౦ వరకు. విన్నవి. తేలులో పెట్టుకొనికొని నాడ బొతును. ౧౦౦౦. ౫. రామానుజం శెట్టి ఆంధ్రుల కంపెనీ, నెం. ౧౨, శ్రావణ, మద్రాసు.

ఈపుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 118 పటము లున్నవి. శ్రీవాల్మీకి రామాయణము చంద్రవచనము. సంపూర్ణము ౪ సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి రూ. ౧౧ ౦ ౦ సంపూర్ణము ౪ సంపుటములు: బాల, అయోధ్యాకాండములు. ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦ ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు. ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦ యుద్ధకాండము-మూడుభాగములు, ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦ శ్రీరామకాలనిర్ణయము ౦ ౪ ౦ ఆర్. వెంకటేశ్వర్ ఆంధ్రుల కో., ఆనందముద్రణాలయము, మద్రాసు. (1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Leane Square, Madras

మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రికములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. లోకానుభవం కర్మామృతములే గుణములు కావున కావద్దకు వచ్చు లోగులకు అతిత్వ ప్రకాశము నున్నది. 2. విశ్వాత్ కవరాత్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 శాస్త్రబహుమితి రంగూను, బర్మా. లోకానుభవం కర్మామృతములను గుణగు సకలవిధ లోగములను భూత్రిగా బాగుచేయును. 950-800 మాత్రముల సీసా 1-కి ౪౪ 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తిరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు కొడుకము. మెదడు బుద్ధియు, మనస్త, కల నడిమి, మలబుద్ధియు, అపితేజమునకు, కాంతిహీనకు, శుల్కము, మూలకోగము, వృద్ధులనము, శిశువులనము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన తుదగ్రము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును ఇది మామనకోటి శాస్త్ర క్రమసాధము. 20 దినముల కొడుకముల బుడ్డి 1 కి రూ. 1-0-0 ఆస్థాననిపు: మా కాకావారుల పోకర్నాల్లమై వాగుకోరులనే మద్రాసు, నెం 881 తిరువళ్ళూరిలో మా ప్రాంతం తెలియజేయు. తత్తుక ఎల్లరు (పోగొట్టిన ముంక కోగవము. 2. పి. ఆర్.ల మద్రాసు ప్రాంతముండి పంజాబ్ పాల్గొను వెంకటాచల వండితులు శ్రీశ్రీరామార వైద్యశాల మునూగు (801-594)

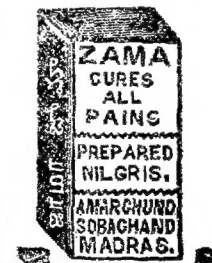
మంచిమనుషులు! తేనెకల కర్మపడినది!! వెనుక దొరకవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు.

నేక పంచలు కర్మపడినందున ప్రస్తుతం భరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్ను నాగకతయున్ను కలమేలైన అసో పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించిన పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ అపవర్ణ, రోజా, మేళువర్ణం, ఇత్యాదివిధములు ౭ లవు. శ్రావణ నీయమైనట్టివి. త్వరపడుడు. 6 1/2 మూచిడిదిన్ని 2 1/2 మూచి వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి రూ. 4-0 980 రిపాలియరులు చేరు. చిరునామ: రాజలక్ష్మీ కంపెనీ, నెం 44 నంబులయ్యరు వీధి, మద్రాసు.

రిజిస్టరు చేయబడిన మేలైన లక్ష్మీ ప్రాండు జమా ఆయిలు సర్వరోగ నివారిణి.

ఇందున్న ద్వయము, దగ్గు, పిత్తికా, గొంతునొప్పి, కలరా, యిక్ష్మయంగా, పలు నొప్పి, ఒడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులనెన్ను, శుభకారము నేల బుడ్డి 1-కి ౪ 0-6-0 డజను 1-కి ౪ 2-12-0 గ్రాను 1-కి ౪ 80-0-0 అద్దంతో ఆద్యాన్యపంపించుకలయును. 8 గ్రానులు 2-కేడకా తీయువారికి రైలుచార్జి ప్యాకెంకు కర్మము యశాం. మా యెక్క బామా ఆయిలు లక్ష్మీ ప్రాండు అడ్రసు మాచి తీయవలెను. ఆమర్ చెందు, సోబా నెంకు యంగ్లీపుమందు పలకనకు. సల్పరిక్, నైట్రిక్ మొరటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారములు. నెం 68, వైస్పు వాయునివీధి, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(21౨-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ శాస్త్రీ, యోగ్యుషివా స్థలాభుకము. ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, వంద్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికానాటి ప్లిట్టేక రిమా నాలు విదితవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, దేవునితో సమాధియగుట, శిరముదేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెన్ను గాలిలో మనుష్యుని నిర్మాణముగా నిల్పుట మొదలగు విశిష్టములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాస్త్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన వైద్య ప్రాయోగి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్తమముగా మేరిక్ చేయగలరని శాస్త్రగోటి యిచ్చుచున్నాము. దీనికేల నూ 4-0-0. స్థలము: పి. ఆర్. జనార్దననాయుడు, బంగళా, గుంటూరుజిల్లా.

హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి ఆంధ్రుల బ్రదర్స్, మద్రాసు (1729)

శ్రీ త్యాగరాజమృదయము

ఈ పుస్తకము సుమారు 580 పుటలగుల నాలుగు సంపుటములుగా మంచిగ్జాతములూ ముద్రింపబడి పేలువైందు చేయబడి యుండునది. 4 సంపుటములగుల సెట్టు 1-కి ధర రూ॥ 16. సంపుటము 1-కి రూ॥ 4. మొదటిసంపుటము తయారై యున్నది. రెండురూపాయలు ముందుగా మా కంపెనీకి నెలఖర్చులలోగా పంపి ఆర్డరును రిజిస్టరు చేసుకొనువారికి ఒకసెట్టు 14 రూపాయల కివ్వబడును. తపాలుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఇందలి విషయములు:— చూపనీయులగు శ్రీత్యాగరాజ ఆయ్యగారిచే రచియింపబడిన కీర్తనములలో 800 కీర్తనములను చక్కఁబఱచి వానికి అనంతాక, మూలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములును, రాగలక్షణము, స్వరసాహిత్యములును వ్రాయబడియున్నవి.

గానభాస్కరం:— ఇందు సంగీతశాస్త్ర రహస్యము లన్నియును స్వరతాళములతో అనేక కీర్తనలును, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవి పాడుటకైన యోగములును ఇందు గలవు. దేశసరి తాగితములూ ముద్రితమైనది. వచ్చి గ్జాతములలో ముద్రితమై పేలువైందు చేయబడినది మే 7-0-0.

సంగీత ప్రదాయిని:— హిందూ సంగీతమును స్వంతముగా నేర్చుకొనుటకు పిలుగునది. హాస్యోనియము నేర్చుకొనుటకు తగినది. ధర 1-కి రూ॥ 3.

త్యాగరాజకీర్తనలు ధర 1-కి రూ॥ 2. భక్తవిజయము ధర 1-కి రూ॥ 5. ప్రళయభైరవము ధర 1-కి రూ॥ 0-12-0. విజయసింహుడు ఎమ్. ఆది కంపెనీ, 60/5 భద్రయ్యన్ వీధి, ఎన్.పి. నేడు, మద్రాసు. 4 భాగములు రూ॥ 2-8-0

విఠాపురంరాజుగారికి ఆభినందనములు

11 వ తేదీని కాకనాడలో జరిగినసభలో పి. ఆర్. కా. తేజి ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు శ్రీవిఠాపుర మహారాజు గారికి మహారాజుబిరుదుముఖచ్చిందుల కభినందనమును సన్మాన పత్ర మొకదానిని పంపించిరి. ఈసభకు విశిష్టములు, ఉద్యోగులు, వక్త్రులు, పాఠకులు యానన్యుండి విచ్చేరిరి. కాతేజి చాలు పిక్కటిల్లి పోయెను. చాలు క్వింగారింపబడెను. ఉదయం 8 గంటలకు శ్రీ విఠాపురం వారిమూల లిఖితు రాగా వారిని ప్రిన్సిపల్ ఎన్. కొన్నిగొరవించి పుష్పమాలలంకృతులుగ్జాతే ని రి. దైవప్రార్థనతో సభ ప్రారంభింపబడినది. అనేకులు సంస్కృతములూను అంగ్రములూను పద్యములను రచించి చదివిరి. చిర్రాతి ప్రిన్సిపల్ సన్మానపత్రమును చదివెను. అంతట మహారాజుగారు జవాబు చెప్పుటలో వెనుకటి ప్రిన్సిపల్ గారిగు వేంకటకృష్ణం వాణ్ణు గారినిగురించి ప్రస్తుతప్రిన్సిపల్ రామ కృష్ణారావుగారినిగురించి పోషిరి. కిరీకరించినవారెల్ల సహాయమును కొనిబిడ్డలెల్ల సహాయము గావించుట విధి యియు తమ్ముకొంది చేసిన పుస్తకములో కొంచెమును అన్వేషించుటకు తాము చేయుప్రయత్నములందు దైవము తోడునీడమై యుండుగాక యని దైవమును ప్రార్థించు చున్నా మని యు డెలిపిరి. ప్రిన్సిపల్ గారి వందనపద్యములతో సభ ముగిసెను. కాతేజి కానాడు నెలకొనబడెను. సాయంత్రము 8 గంటలకు సోపానాగారిని గురించెను. కాతేజి ఉపాధ్యాయులను శ్రీ మహారాజుగారికి పరిచయము చేసిరి. ఇతర చదివిన పద్యముల లో శ్రీనారి గుగుములను తెలియజేయుచు వారిశ్రేయస్సును గోరు పద్యమును మూ మిట ప్రదురించుచున్నాము.

సీ కృపణాపి యందల దుపకారమొనరించు
చుట్ట మేదన నిన్నె మాపవలయు
నఖిలశాస్త్రములు కాధాచుకుకళా
సింధు వేదన నిన్నె చెప్పుటయు
సంధాదివేదం కన్నదానము నేయు
నాతయేదన నిన్నె తలపవలయు
బతుకాతము లేక ప్రజలఁ బాలించెడి
యధిపుఁడేదఁక నిన్నె యరయవలయు॥
సీ॥ నన్నిటను మున్నుగా నిన్నె యెన్నవలసి
నట్టి రావునంకాదికళాంక సూర్య
రాయ! నీకొసంగిన మహారాజు బిరుదు
పుత్త్రప్రాప్తికై మంబునకఁ జాకలు గాత॥

శ్రీ రాజరాజనరేంద్ర పట్టాభిషేక నవశతాబ్దవర్ధంతి

రాజమహేంద్రవరమున నెట్టెంబరు
8 వ తేదీని జరుగును
శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి
రధ్యక్షత వహింతురు.

నెట్టెంబరు 8 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు అనగా భాద్రపద బహుళవిదియ రోజున రాజమహేంద్రవరమున జరుగవలదు శ్రీ రాజరాజనరేంద్ర పట్టాభిషేక నవశతాబ్దవర్ధంతి మహాసభకు శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి (ఎం. ఎల్. కి.) గారిధ్యక్షతవహించ దయతో నంగీకరించి రని గౌరవకార్యదర్శి శ్రీయుత భావరాజు వేంకటకృష్ణారావు గారు మాకు తెలిపిరి.

నలంటిగును కత్తితోపాడుచుట
జూలై 24 వ తేదీ రాత్రి ముఖభాగవారులొ నొక్క
వలంటిగు పండి అనునతడు (సీతావర్ధినివాసి) కల్లు దుకాణమువద్ద బోధించుచుండ నెవరో కత్తితో నతనికడుపుపై పొడిచిరి. అతడు వైద్యశాలలో నున్నాడు. నయమగుచున్నది.

బ్యాల్లీనమ్మ
బ్యాల్లీ ఇంజనీరింగు పదవపొందెనమ్మమగిసెను. ఎట్టి మఱులను గోరకనే పనివాండు పనిలో ప్రవేశించుచున్నాడు. బ్యాల్లీజనపనార యంత్రాలయపు సమ్మె జరుగుచు నేయున్నది. చాలమందిసమ్మెదాడు పనిలోజేరుటకు యంత్రాలయపుద్వారముదగ్గరకు వచ్చిరి. సమ్మెవాయకులప్రార్థనముచే పిరు మరల వెనుకకుపోయిరి. పోలీసుసహారాలో వేరనములు కూలీల కియబడినవి.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి అన్ సన్సు వారిచే ప్రకటింపబడిన

శ్రీ కృష్ణ కల్ప తరంగిణి

మూడాశ్వాసములు బీకాతాత్పర్య విశేషార్థములతోను
ఆంధ్ర పద్యములతోను

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్ కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.
క్యాటలాగు ఉచితము

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.
Will be Given Without Interest and Without Security To all Bondholders Every Year.
Houses from Rs. 500 and Upwards will be Purchased Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders.
For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon, 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

పోటలిన్

దంతవ్యాధి సంహారిణి

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక టుటుండావధము

ఈ లోషను 5 బొట్లు 2 బొట్లు నిల్వలో కలిపి దిను మెండుపూటలు పుక్కిలించిన పంటికోప్పి, పండ్లు జిలుపించుట, పంటిచుండీ క్షము, చీము ద్రవించుట, దుగ్ధాసన, పండ్లుఆడుట, పిటిని పోగొట్టి, పండ్లుగట్టిపరచును, నోటిని నువ్వానతో నుంచును. పండ్లను శుభ్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ॥ 1-0-0.

సుఖన్ జాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళపట్లకు, నొప్పులకు యొమ్మనొప్పులకు, కాళ్ళచేతుల పట్లకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి, చర్మముమీద మంటలకు, దగ్ధులకు, శీలము, జలదోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునొప్పి, కత్తిగాయములకు దోషకాటుక, ఇతరవిషకాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైచిత్ర్య, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు సకల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ॥ 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం నెం. 1208, మదరాసు.

సిద్ధమకరధ్వజ (వైషజ్యకర్తావళి 920 పుట)

ఇది ఆయాశ్శాస్త్రములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చకన్నురము మొదలగు విలువల ద్రవ్యములు చేయబడ్డవి. వైగ్రంథములలోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగా మాచేతయారుచేయబడియున్నది.

కో॥ శ్వేచ్ఛాహరవిహారోః సకదాచిద్విషవ్యతే । మేధాయాః కాంతిజననః కామోద్దీపకకృపాకా॥
బుడ్డిని, ఆయురాయుమును నృద్ధిచేయును. కీరమునకు కాంచినయ్యును. హెచ్చుగా ధాతుపుష్టితేసి కామోద్దీపనము గలిగించును. అతిమూత్రము, తీయ, సుఖరోగములు, మొదలగు ధాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చుగా నుపయోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడును. మే 25 మూతలు రూ॥ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,995.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

19 హాస్ రోడ్డు హంటురోడ్డు, మదరాసు.

నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయశాస్త్రములకు పుష్టినిచ్చు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

అ మె రికా దేశ ము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సేష్టి మంగల కత్తితో (1)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

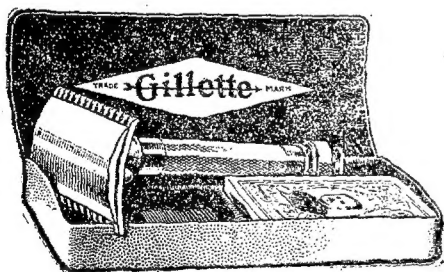
జానీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్టెట్లు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టెట్లు రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్టెట్లు కత్తిని రేజరులో నుంచి

సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ

ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద

ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చర్మ

మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర

ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా

తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (బ్లెడ్) అనేక

ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగము

కామన్వెల్త్ లో సివిల్ సర్వీసును గూర్చి లాయడ్ జార్జిగారు చేసిన ప్రసంగమునకు తరువాతనున్న జాబ్బులకు పంజాబు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యుడు హెన్రీ మియాక్ పానైవాజ్ గారి యభ్యుత్పత్తికింద రాజప్రతినిధిగారిదగ్గరకు జోయి తమ యసస్సులని తెలియజేసెదరు.

ఉత్తరపురపు లిబరలు సంఘమువారు

లాయడ్ జార్జిగారి ప్రసంగము నాక్షేపించుట

ఉత్తరపురపు సంఘమువారు. ఎ. పి. సేనుగారి యభ్యుత్పత్తి తక్రింద జరుగుచున్న మతశక్తి మును 17 తేదీని జరిపిరి. కరుణాకరమింకా ధాకర్నిగారి పరణములకు వగచిరి. మొన్న కామన్వెల్త్ లో సివిల్ సర్వీసును గూర్చి చేసిన లాయడ్ జార్జిగారి ప్రసంగము 1917 ప్రకటనమునకును, 1919 సంస్కరణ చట్టములకును సార్వభౌము: అభ్యుత్పత్తి విరుద్ధము, దీనివలన భారత ప్రపంచమంతయు కోపాదీపితమై యున్నది. దీనివలన చాలచిక్కులు గల్గునని ఈసంఘమువారి యభిప్రాయము. కెనియా భారతీయులనుగూర్చి అధినివేశపు కార్యాయమువారి చర్య భయోత్పాతము నున్నది. కేటాటు ప్రభుత్వమువారి కానకములుగూడ అన్యాయముననున్నవి. కాన ప్రభుత్వమువారు కెనియాభారతీయుల సత్వములను కాపాడుటకు ఇండియా గవర్నమెంటువారు త్వరలో చర్య దీనుకొనవలెను. గంయక్త రాష్ట్రముల జల్లాబాద్ చట్టమును ఆమోదించుచున్నారను మాడుతీర్మానములు చేయబడినవి.

హరిశ్చంద్రవివేకాదాస్ ఎం. ఎల్. సి. గారి

యభిప్రాయము

హైదరాబాదు (సింధు). ఆగస్టు 16.—

ప్రధానామాత్యుని ప్రసంగము కల్లోలమును కలుగజేసి నది. బాలగర్ మైండి మొత్తముమీద మీకు స్వరాజ్యము వచ్చునని ఆశ్చర్యములు జేసి ప్రకటించి ప్రతిస్థాపనము జేసిన కానకభటు గవనశక్తిములకు పరిణమించినవని యనుకొనవలెను. ఇతరకంటె యన్యభక్తిమే మనప్రజలకు విడిపిపార మెంటు వారి యభిప్రాయములందు విశ్వాసము అనలేపోవును. దీనిని గూర్చి ముందు జరుగబోవు ఢిల్లీ కభలో తీర్మానమును వారి కృపద్రుడుగా దుపహరించెదరు.

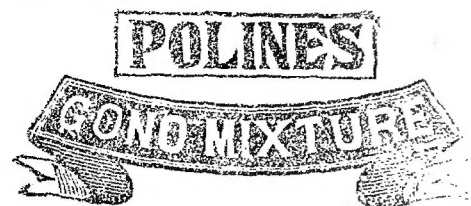
హైదరాబాదు జనసమ్మేళమును

తొలగించుటకు 50 వాల్టర్ బ్రెస్ట్ లెజులుగారి యభ్యుత్పత్తికి: దేశ రాజీలో నుంశవారమువారు సమాజక మొకటి జరిగెను. ప్రారంభమున జేయవలసిన పనులను నిర్ణయించుకొనిరి. హైదరాబాదు కంట్రీ కౌమంటు మునిసిపాలిటీవారి కిచ్చివేసిన దానిని గ్రాత్తగోత్రలో స్థాపించవలెను. అందులకే ప్రదేశమును బ్రెస్ట్ లెజులుగారు పరిశీలించెదరు. జనసమ్మేళ ప్రదేశమును 19 తేదీని పరిశీలించెదరు. క్యాక్రమ మంతయు హామ్యము. ప్రజలుమాత్రము విన్నపమును జేసికొనవచ్చును. జనసమ్మేళము మాట అందరును అంగీకరించిరి. బొంబయి ప్రభుత్వమువారిద్వారా నివేదికమును 24 తేదీని బంపెదరు.

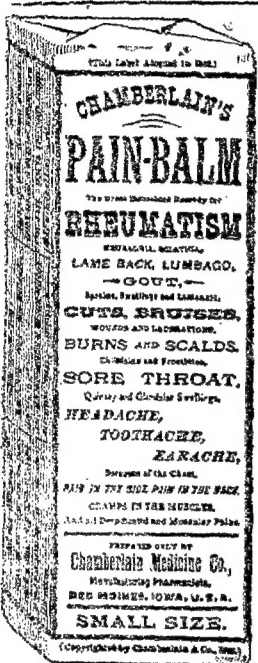
బొంబాయి జె. జె. వైద్యాలయముదురన్యాయము

బొంబాయి, ఆగస్టు 16:— వైద్యురన్యాయమును స్వయముగ కనుగొనుటకు బొంబాయి నుంత్రి పంజాబీగారు వచ్చిరి.

ఆర్థిక పరిస్థితులు మౌఖ్యమునకు అర్థిక పత్రములో వేయబడిన గ్రాంటుకు లోపు కట్టె ఖర్చును చేయవలెననిది. ఈ ఉత్తరువు జె. జె. వైద్యాలయములకు మాత్రము చెల్లుదు. కన్నులు క్లాగుగారి కీయుత్తరువు హైదరాబాదు ఎంటులలో బొంబాయి చేరినది. ఒకవేళ అట్లు హైదరాబాదు జరిగిన కర్నూలు కార్మికులకు ఈవిషయమును గూర్చి జరిగిన కర్నూలు కార్మికులముందే ప్రవర్తించి యుండవలసినది. జాగ్రత్తగా ఈవిషయమై జరిగిన ఉత్తర ప్రభుత్వములను ఆయనజూచి యున్న ఈ ఉత్తరువు బొంబాయి నగరపు వైద్యాలయములకు జేరదనిని ప్రహించినది ఆ వైద్యాలయమును పోషించుట ప్రభుత్వమువారి విధి. ఆస్పత్రి ఆకరణలో రెండుశతములు కనిపించిన మాట నిజమేనా? యదుగ కర్నూలు కార్మికులగారి నే యడిగితనియు అదంతయు శుద్ధాబద్ధమని ఆయన తెలిపినదియు 5 తేదీని ఒక శతము కనబడినమాట నిజమే యనియు కాని 11ని గోగితము కాదని జెప్పినదియు పంజాబీగారు దెలిపిరి. ప్రతినాటన ఆర్థికపత్రములో వేయబడినదాని కంటె ఎక్కువగ్రాంటు ఇయ్యబడెను. సదా 4 గు నెలలకు ఎక్కువగ నుంత్రి సొమ్ము కన్నులు కార్మికులగారి దగ్గర నుండెడిది. పోయి జాకమాసమువరకు కార్మికులగారు వ్యయమును మించి ఖర్చు చెట్టిరి. అనుకొన్న ప్రకారము మునిసిపాలిటీవారు ప్రతినాటన 4½ లక్షల రూప్యముల నిచ్చిరి. ఇప్పుడు వైద్యాలయపు ఖర్చు 12 లక్షల రూప్యములైనవి. మిగిలినదానిని ప్రభుత్వమువారు భరించెదరు. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువును ప్రకటించెదరి.

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి చెందినది.
 4 టేబుల్ స్పూన్లలో మొదలగు అన్ని విధములైన
 ముత్య గానంతోగా చేర్చబడినది. ఇది ముత్యపు మే
 వలను నిర్మలము చేయుచు తయారుచేయబడినది. ఒక సా
 తాను తీరించిన ఈ పదార్థమును ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో
 వ్యాధిని జెప్పును. అందుకు కోమలలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే
 యును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒక సీసాను దీనిని
 ముగిసి పేరించినదిగా కోమలతో అనర్థముమీద గుణమును
 తెలియజేయును. పోస్టుచార్జీతో సహా బుడ్డి 1 కి 2 రు 2-10
 రుండింటికి రు 6-10-0 ముడింటికి రు 9-12-0 మాత్రమే.
 [8458] ఈ ప్రదర్శనము యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యుచితము
 D. Polines & Co.
 Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane
 Calcutta.

చేంబర్లెన్ గారి
పెయిన్ బామ్
 వాత నొప్పులు, నడుము
 నొప్పి, కాలినగాయములు,
 కలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి,
 నరుకులు, చెట్టులు
 మున్నగునవి దీని వలన
 తప్పక గుణ మగును.
 అన్ని జాగాలలో
 విక్రయమునకు
 దొరకును. (1)

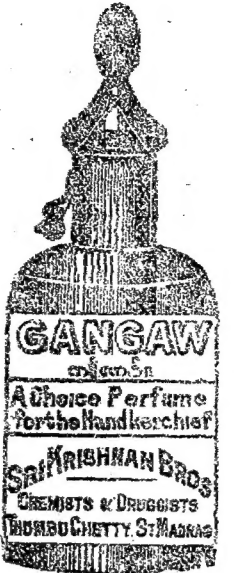
Are you in the Full Glory
 OF
Manly Strength
 If not, you are in urgent need of radical
 remedy to regain your strength and
 Manly Power
TRY BRISHYA JOGA
 Prepared on the basis of Makaradhwaj
 Gold, Musk, Etc., in assimilable form.
 It Guarantees Results.
 It quickly renews VIGOUR and VITALITY
 and restores power of SUPERB-MANHOOD.
 Price one Phial (to last 30 days)
 Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.
 THE
Kalpataaru Ayurvedic Works
 94 Grey Street, CALCUTTA.

ఆంధ్ర తోహమం
 రు 116 లు బహుమానము
 శుభ, దర్శన, బిగ్గపు, ఉబ్బునము, మొదలగు క్షేమ
 వ్యాధులకు ఈ టేబుల్ స్పూన్లలో ఆమోఘముగా పనిచేయును.
 1 నెల కోమలకు ఎటువంటి తయారీగలకును పూర్తిగా నివా
 రముగనును. దీనికి ప్రస్తుతము, వారంగోమలలోనే చాలా
 భాగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు
 కాకపోకల ఖర్చుల మాకు పంపించుటకు మేము స్వయముగా
 వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి ఆటంపము లేని వైద్య వ్రాసిన
 బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోమలకు సరిపడు నుండుకు
 రు. 2. ఖర్చుతో రు 1-6-0 లు ఆగును. 1 నెల కోమలకు
 రు 4-6-0 లు ఆగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు
 శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం
 కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.
 (213)

“గంగా”
కొత్తరకపు బరిస్తు వాసన తైలము.

చేతిరుమాలుకు తగి యుండును.
 ఇండియా, బర్మా, సిలీను
 లందు అధికముగ వాడబడు
 చున్నది.
 “గంగా” చాల విచిత్రము
 గను, సువాసన గలదిగను,
 నుండును. వాసన చాల
 కాల ముండును. వాసన
 వికరీతముగ నుండక మనో
 హరముగ నుండును.
 అనేకులు దీని సుగుణము
 ను మెచ్చుకొనియున్నారు.
 వాసన తైలములలో నిది
 ఉత్కృష్టమై యున్నది.
 సీసా 1-5 రు 2-8-0
 శ్రీ కృష్ణన్ బ్రదర్స్, 322, తంబు కెట్టిపేడి, మదరాసు.

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ కానన్ బాల్స్ సబ్బు
 ఏదో ఒక సబ్బునువాడి, సంవత్సరానికి, 1000 మార్లు,
 ఇంక ఎక్కువ పర్యావరణములో మీరు మీ దేశసాంప్రద్యమును
 గుచ్చేయుచుండును, లేదా పాడుచేయుచుండును.
 ఎరాస్మిక్ కానన్ బాల్స్ సబ్బు చర్మమునకు మంచి
 ఉపాయము. చర్మమునందలి విషములను తొలగివదిలి, ఎక్స్‌డెన్స్
 కై నా చర్మము ఎక్కువకాలంతో ప్రకాశించునట్లు చేయగలదు.
 చర్మము మంటుతుండ, చల్లగా నుండును. (ఎఫ్)
 ఈ మాదిరి సబ్బులను జూచి మోసపోకుము!
 అన్నిచోట్ల విక్రయించబడుచున్నది.

నయమైన రత్నండు రేడియం గోల్డు
గోల్డు రిస్టలేట్ గడియారములు

ఈ గడియారములు అమె
 రికాండమలో మాయొక్క
 స్వంత ఆర్థునై తయారయి
 నది. ఈ గడియారములు
 రాత్రిలయందు మాయొకు
 దీపమయొక్క సహాయము
 లేకుండు గంట తెలుసుకొనవచ్చును. ఈ గడియారములు తప్పక
 తమ గడియారములకు ప్రీజిడియంను వెలుతురు కావలసివచ్చి
 యొల్లరకు తెలిసిన విషయము. మావద్ద ఈలాటి గడియారములు
 కొద్దిగా నుండుటవల్ల క్షిప్రముగా వ్రాసి తెప్పించుకొనుటసినది.
 పెండి రేడియం చేతిగడియారము గోల్డుతో 1-3 7-8-0
 రోల్డ్‌గోల్డ్ రిస్టలేట్ గోల్డుతో 1-3 7-8-0
 వికేకల్ రేడియం రిస్టలేట్ సీసావల్డుతో 1-3 7-0-0
 పానాసి బూవయల్ రోల్డ్‌గోల్డ్ చేతిగడియారం
 మాత్రం రకం ... 7-0-0
 నిక్కల్ సాదా చేతిగడియారము గోల్డుతో 6-0-0
 కే. నాదముని అందు సన్ను,
 164, వైవాజులూరొడ్డు, మదరాసు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రత్నహీనము రత్నమయొక్క పరిశుభ్రతను బాగాజూ
 యించు కేరన్నక గాంధీపది ఫర 1-10-0
 ఇండియా సిల్కానందం ఎప్పటికైనను తిరువాణ్ణి
 తులసిగా కంతులను. (2975)

విలాసము సి. డి. సావంత్
 నెం 144 పసపవాడి, బొంబాయి

ఇనుపదారుల మేనేజిమెంటు

బొంబాయి వర్తక సంఘమువారి యభిప్రాయము.

బొంబాయి ఆగస్టు 17:—
 కంపెనీ మ్యానేజిమెంటు ఉండవలయును. ప్రభుత్వము
 వారిపై క్రియించునట్లు. ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులచే
 కేంద్రప్రభుత్వమువారి బాధ్యత ఎక్కువైనది. వ్యర్థ (సభ్యు
 లు) బాధ్యతగూడ పెరిగిపోయినది. కాన ఇంకను ఈ బాధ్య
 తను గూడ వారితోమోపిన ప్రయోజనముండదు. ఈస్టిండియా,
 ట్రాన్సిజెండ్ బుక్ పేసిఫిక్ రైల్వేలు గూడ ప్రభుత్వ
 మావారు మ్యానేజిమెంటుచేయుటకు బూనుకొనరాదు. ముఖ్య
 ముగ జి. సి. పి రైల్వే విషయములో బోర్డుముండరాదు. అన
 నరకును ప్రభుత్వపరిశీలనము ఈకంపెనీమీద నుండగూడదు.
 అంతయు వర్తకపు కంపెనీ ఆదర్శముగనే యుండును. రైల్వే
 తమ ఆర్థిక సే భావించి పని చేయు వలెను.
 ఇందులో పెట్టుబడి ఆపారముగ నుండుట చే
 తను ఆర్థికబాధ్యతను మోయుటకు కంపెనీబోర్డువారు లంప
 టో ముప్పవారికి లోనై యుండవలెను. లండనులో వీరిపై అధి
 కారముజేయవారి బుద్ధులు అదర్శపాఠముగను పనిచేయు తేర్చు
 దును. అంతగా రైల్వే ప్రభుత్వమువారిపాలనములో నె యుం
 దుట యరవరన్న రాజకీయములలో ప్రవేశించుట
 రైల్వే విషయముల ప్రవేశముగ నుండరాదు.
 ఎట్టి ప్రమాదము లేకుండగలదులకై తాత్కాలికముగ ఒక
 బోర్డువారికి నశముజేయవలెను. అప్పుడు ఈబోర్డుల నిర్మాణము,
 అధికారములను గూర్చి తెలియజేసెను. ఈబోర్డు ఈబోర్డు
 వారికి వలయునంతవరకు రైల్వేలను మ్యేనేజి చేయుటకు సం
 పూర్ణాధికార మియవలెను. ప్రభుత్వమువారు ఉద్యోగినియను
 నములు, రైల్వే ఉద్యోగుల ప్రతిభలను నిమగ్నముగా ప్రభు
 త్వమువారు పిల్లనంతవరకు బోర్డు కలుగజేసికొనరాదు.
 తనివో భారతదేశపు భావిరాజకీయములకు భయము గలుగ
 వచ్చును.

పాశ్చాత్య సైనికోద్యోగి మోసము

ఒక సంవత్సరము కంతకొట్టి.
 డక్కా-కొమారుడు గర్వినుకంపెనీవారికి దొంగచెక్క
 ను- చెల్లించెక్క - ఇచ్చి చాంద్రులందరిని కొని దానిని బొంబ
 యలో మార్చివేసెందులకు కేసుందు స్మిత్తుగారికి ఒక సంవత్స
 రము కంతకొట్టి విధించబడినది. యుద్ధముయమున స్మిత్తుగారు
 ర. డబ్బె సెంటులకు పదినిని పదిసిరి. మెనపామేయలో 3
 ఏండ్లు పనిచేసిరి. పటాలములో నుండి చెల్లించుటకు పూర్వము
 81 వ పంజాబీలలో నుండినది. పిరిమిద రెండవ కేసును మీ
 రటులో పోలీసువారు మెపిరిని తెలియుచున్నది.

బ్రహ్మ-ఒరిస్సా శాసనసభ

రంబి ఆగస్టు 17:— మా బాసుగారు స్థానిక స్వపరి
 పాలనా సవరణవల్లమున ప్రవేశించి. డిస్ట్రిక్టుబోర్డు అధిక
 పత్రమునిదా కమిషనరుకు అధికారముండగూడదని, డిస్ట్రిక్టు
 ఇంజనీర్లను, అగ్రికల్చరల్ అండ్, బోర్డువారికి నియమించుట
 కును భర్తరపుతే చుటకును అధికార ముండవలెను. బిల్లు
 సెంట్రల్ కమిటీవారి కంపెనీనది. రాష్ట్రీయ ప్రెస్సుమున తేర్చు
 టకుగూడ సభిబుగను. ప్రారంభముగా 25000 మాన్యుమల
 ఖర్చు పనింపుచేయబడినది. మహారాష్ట్రమునందు సింగుగారు
 10000 మాన్యుమలు వాగ్దత్తము చేసిరి.

ఎవరెస్టు పర్వత ఆరోహణము

కలకత్తా ఆగస్టు 17:—ఎవరెస్టు పర్వత ఆరోహణ వద్ద
 మునకు నాయకుడగు బ్రూసుగారు కలకత్తాకు కేసు వచ్చిరి.
 కేడే నేనీలాలునకు బోవుచున్నాను. సిమ్లాగూడ బోయెదరు.
 ఆబోత్తాబాదుకు గూడ బోయెదరు. వచ్చేసంవత్సరము మనలో
 పర్వతము నెక్కుటకు ప్రయత్నిండును. ఈయంద్యమునకు
 యువకు అండవలయును సూచనల నాయన యంగీకరించలేదు.
 యాకనము ముఖ్యమేగాని లోకానుభవము గాకలసియైనది.
 ఈ సంవత్సరపు వర్షమువారి రోడ్డు గుణములకు ఎల్లియండిరి.
 ఘురకాలలో ఒకరు లాక్సు సెయిల్ పైబోలీరు బురగాగు
 26000 అడుగులు వైకెక్కెను.

లాయడ్ బార్ని ప్రసంగము - ఆత్మ పణనధ

అత్మపణనములో లిఖించు, లిఖించు సంఘమునకు కేం
 దనివారు లాయకాదారులు మున్నగువారందఱు బాబూ
 విశ్వేశ్వరనాథ శ్రీవాస్తవగారి యభ్యుత్థులకేంద్ర లాయడ్ బార్ని
 గారి ప్రసంగమున వచ్చేచదివారమువాడు ఖండించెద.

గాంధీమహాత్ముడు: కార్మికులు

సి. యస్. ఆంధ్రాను

నేను గాంధీమహాత్మునితో దక్షిణ ఆఫ్రికాలోనున్నప్పుడు, ఆయనకు వీరలయెడ నపారమగు ప్రేమ యున్నట్లు గాంచితిని. నిష్పంధపెట్టబడి పనిచేయు కార్మికులు యర్జన్టీని లోనుండి ఆయనను తిరిగివేసి, గాంధీసత్యజీని తిరిగివేసి భావించి చూచుచుండెడివారు. ఆయన వారికి జేసిన సహాయమునకు వారల హృదయము కృతజ్ఞతా ప్రేమ భావములతో ఆయనపై వర్తించుచుండును. వారలగతి నెక్కువగా విచారించనపుడు ఆయన వారలను విడిచిపెట్టలేదు. 1913-14 సత్యాగ్రహ సందర్భమునందు, సందర్భమంతయును వారలదైవ సహాయముపై నాధారపడియుండునటులజేయుగా వారు అందులకు దగినటుల ధీరత్వతో ప్రవర్తించుకొనిరి.

పోరాటమునకు కారణ మిచ్చునది. ప్రతికారమునకు సందర్భముల నిర్వహణ ప్రారంభమైన పిదప దక్షిణాఫ్రికాలో నుండవలె ననుకొన్న యెడల కుటుంబములోకి 13 యేండ్లకు పైగా ప్రతిపనుషుడును, స్త్రీయును, పిల్లయును ఒక్కొక్కరుని పానులమఠున పన్ను నీయవలె నయ్యును. తమన్న నిష్పంధవాతమునకు బోవలెననియు నెలాంటి ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు జేరిరి. ఈ వీర పనివారలు అంతదెబ్బు నీయక లభి. ఇట్టి న్యాయము వారలను యెల్ల కాలమును నిష్పంధవాతమునందుంచుటకు ప్రారంభము నిర్దయాత్మకమగు సహాయము దప్ప వేరుగావలదు.

ఈదీక్షని గొప్ప తేయటమును మహాత్ముడు సర్వప్రయత్నములజేసెను. స్వల్పమే వానిని సుదర్శించుటకు గొట్టెగాను దక్షిణాఫ్రికాలోని గానా, మహాత్ముడును నెలాంటి భారతీయులను, స్వల్పమే వానిని యీ నీచమున ఆహ్వానించును. పానుల పన్నును రద్దు చేయుటకు వాదనము జేసెననినది. కాని స్వల్పమే వానిని అట్టి వాదనమేమియు జేయలేదు. ఇందుచేతనే పోరాటము ప్రారంభమయినది. భారతీయులను ఇట్లమునకు విరుద్ధముగ నుంచుటకు ఒక్కొక్కరైన బ్రాహ్మణులలోనికి నడచిరి. ఆ వెళ్లుటలో కొండలకును చరితలకు యెద్దరు చిన్నపిల్లలు చనిపోయిరి. అయినను ప్రైవేటువంతులగు స్త్రీపురుషులు ముందుకు జరి బ్రాహ్మణులు సరిపాడ్తుజేరిరి. ఇవట సహాయుడ 4 వేలకుపైగా ఆరెన్నుచేయుటే. అందు గాంధీమహాత్ముడును, ఆయన సతీవజ్ఞియుగలరు. ఇతియలతోపాటు వారినిగూడ కొట్టినది దీక్షింపిపోయిరి. ఈ సత్యాగ్రహవాతములలో పండిత భవాదయాలు భారత్యజగ్రాహదేవిగలరు. ఆ మెను గూర్చి యిది వరలో వ్రాసే యుంటిని. ఇచ్చి ఫలముగ సందర్భము జరుగుచుండెను. ఇంకను 20 వేలకుపైగా కార్మికభావారంబిరి. వారు యీ సత్యాగ్రహవాతము నవలంబించి కారాగారమునకు బోవ సిద్ధముగనుండిరి. వారి వీరప యంకను 20 వేలమంది వచ్చెడివారు. ఇట్టి సత్యాగ్రహజలము నోర్వటాక, జెయిల్స్ నీయును భారతీయులతో నిండిపోవుటజూచి స్వల్పమే వాని లొంగవలసి వచ్చెను.

ఆ సందర్భాంతమున జరిగినవిషయములు నాకు బాగుగ జ్ఞాపకముగలవు. సంద్భి యెటుల యే వరకులపైని గుడుడునో తెలుపుటకు గాను గాంధీ మహాత్మునియే మఱులు తేకుండనే స్వల్పమే వాని విడిచుట జేసెను. పానుల పన్నును పూర్తిగ తీసివేయించే గాంధీ మహాత్ముడెట్టి ప్రతిపత్తిని పెట్టుకొనలేదు. నేను దర్బన్లో ఖైదు పడి యందు పార్సీ రక్షణి యింటజూచిన విషయము చాలవేధకముగ నుండెను. నందలకొలది సత్యాగ్రహవలంబు లచట కూడియుండిరి. స్వల్పమే వాని లొంగవచ్చునో బ్రాహ్మణులుకు వెళ్లుటకు గూర్చి వెలునకొనటకు వారచటకు వచ్చియుండిరి. పార్సీ రక్షణి గు కారణమునందు గాంధీమహాత్ముడు, తమిళ కార్మిక స్త్రీలకును వారిపిల్లలకును సాంత్వనవనంబుల బల్కుచుండెను. వారు ఆయనచుట్టును గుంపులు కూడి యుండిరి. ఇటులకోజును విధివిరామము లేకుండుటజూడ ఆయన కార్యక్రమమున కక్కడ చెరువు కల్గినో యని భయపడితిని. కాని ఆయన యెంతటి గుంభమునైనను భరించుటకు కోరి దుర్బలత్వమును జయింపక ఆత్మకక్షిగలిగినవానివలె గాన్పించెను.

ఆయన అపుడుజూపిన ప్రేమయు, త్యాగమును యెప్పటికిని నాకుమరపురావు. ఆతమిళ కార్మిక స్త్రీపురుషులకు ఆయన యెడల భక్తియు నాకు మరపురాదు. వారికి ఆయనయెడ విశ్వాసమును, ప్రేమను జూడ బాలిగలిగెను.

ఆ సందర్భమై యెన్నియో సందర్భములు గడచినవి. కాని నెండవసారి వివరవరకును మహాత్ముడు వీరలమాటయే గాని ఇంకొక ఆలోచనలేదు. నేనొకసారి యీనూతనజాతియోద్యమము యొక్క రాజకీయముగ మార్చి అస్పృశ్యులమాటమరువనగు నేమో యని వ్రాయగా, ఆయన ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తన యందు నాకు విశ్వాసము తగ్గుటకు దూర, తనకు వీరలయెడలనే

మిత్రమండలిసమావేశము

ప్రతినిధులు తమనెలవులకు జనుట

లండను ఆగస్టు 16:— మిత్రమండలిసమావేశము ముగిసెను. ప్రతినిధులందరును తమతమగృహములకు ప్రయాణమై వెడలిరి. పాయింట్లగాను, తమ ప్రయాణమునకు ముందుగా వెళ్లు మినిస్టరులతోబాటు “నేనువెలియనివీరును” సమాధిపై పుష్పమాల నుంచెను. పాయింట్లగాని వీడ్కోలుపుటకు గాను లాయడు బార్ని కర్తవ్యపథులను స్వేచ్ఛనుకద్ద మాజరు గావాలకపోయి. కాని వారు తమ ప్రతినిధుల నంపిరి.

సమావేశభగ్నమునకు పరితపించుట

మరియొక సమావేశపు సూచనలు

లండను ఆగస్టు 16:— మిత్రమండలిసమావేశము భగ్నమయినందుల కన్ని ప్రదేశములవారును పరితపించుచుండిరి. కష్టపరిహారసాధనమునందుగూడ పరాకలకు ప్రతికూలముగ జరిగిన యెడల పరానువారు ప్రత్యేకముగ చూడవీసికొను స్వాతంత్ర్యము గలదని పాయింట్లగాని తిరిగి దృఢముగ బలికిరి కాని పాయింట్లగాని రక్షి యపాయకరవర్తన గడంగని నమ్మెదమని కొయిలివనపట్ల కత్రికలు దెబ్బలు ముండెను. ఇట్టిచర్య దీక్షింపినయెడల కచ్చానసంధిప్రత్యమును భగ్నపరుచుటకును. అమెరికా యుజుమలతీర్పు కేర్పాట్లను బ్రిటిషువారు గావించువరకును తాత్కాలికముగ గొంతకాలము వాయిదా నొసకవలె ననుకొనరాదుననుకూ సమావేశాంత్యకర్తయందు పరాను వారొకరు మాత్రమే ప్రతికూలముగ నుండిరి.

కష్టపరిహారముల యందు కొంత యానకూల్యమును జూపిన యెడల పరానువారు ధర్మజుముల గుచ్చేసెదవని దెలిపి మిత్రమండలి విక్రయ నింకను రక్షించుటకు లాయడు బార్ని కీ వీలుగదని ఇండియన్ టెంట్ లిబరల్ ప్రతికూల దెబ్బలు ముండెను. బ్రిటిషుప్రభుత్వవిధానమును నడపుటకు నాకన కృత్తులు గావలసియుండెదన విషయమున ‘మర్నింగ్ పోస్టు’ “టైమ్స్” కత్రిక లేకవించుచున్నవి. పరానువారితో అన్యోన్యముగ నుండు టుచిరమని మార్నింగ్ పోస్టు దెబ్బలు ముండెను. ఎట్టి బ్రిటిషు ప్రభుత్వముగాని తమమిత్రమగు ప్రానుతో వివాదమునకు దిగుటకు బ్రిటిషుప్రజ లంకరింపజాలని డెయిలీ మెయిలు అపత్రిక దెబ్బలు ముండెను.

మార్కుధర పడిపోవుట

మిత్రమండలి సమావేశము భగ్నమగుటవలన వర్తకసంఘములం దలజడి ప్రబలెను. మార్కుధర యధికముగ పడిపోవుటచే జీవితకృత్య మత్యధికముగ హెచ్చిపోవును. మొన్నటి దినము సవరణనకు 3870 ఇచ్చుచున్న మార్కుధరములు సమావేశము భగ్నమగుటచే నిష్పటియుదయమున 4580 వరకు పడిపోయెను. ఇతరకరస్సినూడ లగ్ని పోయెను. ఈదినమున 4710 మార్కు లొపగుచుండిరి.

జర్మను దివాళా

లండను, ఆగస్టు 16:— జర్మనీ బుద్ధివ్యాకముగా దివాళా వీయుటకు యత్నించుచున్నదను పాయింట్లగాని వాక్యమును వార్తాపత్రికలు తీర్రముగ ఖండించుచున్నవి.

సమావేశము భగ్నమగుటకు లాయడు బార్నియే కారణమని పరానువార్తాపత్రికలు నిందించుచుండెను. మిత్రమండలి యధ్ధ యుజుమలను గురించి బాల్ఫూరుగారి లేఖను ప్రకటించుట

యావద్భావమును గలదనియు, యీ ఉద్యమము వీరలను కష్టమునండి తొలగించుటకే యనియు వ్రాసెను.

ఇపుడీ కోజున గాంధీ మహాత్ముడు వెలసాలలో వనవాసము జేయుచు. రాత్రివరకు తన దేశీయులతోబాటు ప్రార్థన జేయుచున్నాడు. ఆయన వనమునకు సంతోషమగునటులను ఆయన భావములను ప్రకటించుటకు మనము జేయగల పనియేమి? ప్రత్యుత్తరము చాల నుభవమైనదే. గాంధీ నిర్బంధనావరమున ఆయనకు సేరజేసి యాదినసమును నుండరమైనదిగను పరిత్రపెనగినను జేయజాలమా? మద్యపానము వల్లను మత్తుపదార్థముకల్లును చెడిపోవు వీరవారలతోరే? గాంధీనిర్బంధ దివసమునవారలుల జేయకుండ గుంటి ఆకోజును నుండర పని త్రవలముగ జేయరాదో? అన్నమతే మామనట్టి ప్రజలతోరే వారలకు రాటుమునడికి బట్టుల నేయమని నేర్పరాదో? ఇచ్చిభముగ మనము గాంధీమహాత్ముని కోర్కెనెంతవేర్పరచుచు.

(స్వరాజ్య)

వన లాయడు బార్ని గారు సమాధానమునకు వచ్చుటకు వీలులేకపోయెనని అని దెబ్బలు ముండెను.

పరాను మంత్రివర్గ సమావేశము

పారిసు, ఆగస్టు 16:— లండను సమావేశమునందు పాయింట్లగాని రక్షలంబించిన విధానమును మంత్రివర్గమువారు సంపూర్ణముగ బలపరచిరి. లండను సమావేశము భగ్నమగుటచే నెట్లు, చేంబరు సభలవారిని సమావేశపరచ నక్కంలేదని తీర్మానించిరి.

జర్మనీయందు కలవరము

బర్లిను, ఆగస్టు 16:— మార్కుధర యత్యధికముగ పడిపోవుటవలన సంభవించిన పరిస్థితులను చర్చించుటకు గాను జర్మను మంత్రివర్గము సమావేశపరచబడెను. ఇందువలన ప్రభుత్వ ఆపాయక్యముపట్టిక యందు చాల మార్పు లవనరమగును. ప్రభుత్వ నాకర్లయూనియనుల వారు కలవరపడి తమ వేతనముల నెక్కువ యొనర్పరచెనని ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రితో సంప్రదింపుచుండిరి. ఇతర పక్షముల పనివారుగూడ నీ విధానమునే యలంబించుదురు. జీవితకృత్యమునధిక మగుటచే అందులకు గాను తగు చర్యను దీక్షింపవలె నని కార్మికసభ్యులు నూచించుచుండిరి.

జర్మను ఫ్లోటింగ్ బుయిము

4½ మిలియన్ లోక మొనర్చబడెను. ఇంకొక కే బుయిము 312 మిలియన్ల లామెను.

పరాను నిర్బంధచర్యలు

పారిసు ఆగస్టు 16:— కేపుసమావేశమును నష్టపరిహార సంఘమువారు తిగుపూచిలు పుచ్చుకొనకయే జర్మనీకి కృతధి నొసగిన యెడల నట్టి తీర్మానమును కరాను మంత్రివర్గము వారంగీకరింప రని ప్రకటించబడెను. జర్మనీ నాయదాల జెల్లింపలేకపోయెనని నష్టపరిహారసంఘము వారు తీర్మానింపకపోయినయెడల పరానువారు కృతధిరము చర్యదీక్షింపి, జర్మనీ ఆర్థికపాలనను స్వీకరించునని ప్రకటించబడెను.

జాతీయమితి ఇంతవరకును 800 యొడంబడికలను రిజెస్టరుచేసెను! అందుప్రస్తుతము 60 యొడంబడికలు జర్మనీనండి వచ్చెను. రెండు జపానునుండి వచ్చెను. ఈరెండును యాపు సాంటాగు సమస్యలకు సుబంధించినవి.

ఉపవిలేఖకులకు సూచన

వాదోపవాదుల శ్రేయోభిషి, డి. ర. శేక్, మా. శెంకెన్, ప్రకటించజాలము.—ఆంధ్ర ప్రదేశ్

శ్రీగాంధీఆంధ్రజాతీయమహావిద్యాలయమువీరారు

17 లేదా నుండి ప్రతి సాయంత్రము 6 లగాయతు 7 గంటలవరకు పాతకాలాపాధ్యాయులును తర్క వేదాంత శాస్త్ర ప్రవీణులైన శ్రీయుత కొల్లూరు సోమశేఖర శాస్త్రిగారు శ్రీ భగవద్గీతాభాష్యము నవవ్యసించురు గాన పాఠులు విచ్చేసు ప్రార్థితులు.

17 లేదా నుండి సాయంత్రము 5 లగాయతు 6 గంటలవరకు శ్రీగాంధీ ఆంధ్రజాతీయ మహావిద్యాలయమునందు హిందీ ఉపాధ్యాయులగు శ్రీ ముత కలైడ్డి నరసింహరావుగారిచే హిందీ కూడ గలపబడును గాన పాఠులందరు రాగబార్ధితులు.—(విన్ని పాల్)

బొంబయిగవర్నరుగారి ప్రసంగము

బొంబయి, ఆగస్టు 17:—తూర్పు పడమటి దేశమందు నిప్పు బాతులవారు ఇచ్చిన సన్మానప్రత్యమునకు ప్రత్యుత్తరసంబంధమున బొంబయిగవర్నరు ఇట్లు చెప్పెను:—జీవితమును గడపుటకే సంఘర్షణము జరుగుచుండ జన్మనిశేషము ఇంకొక కష్టమును దెచ్చివెట్టింద. సాంఘికాచారములతో ప్రజలకు కోపమును గలిగించు విషయములలో ప్రభుత్వమువారు నోకర్యము కలగజేసికొనరు. కాని కొన్ని విషయములలో ఈ జాతి వ్యేవభావములకు తొలగించుటకు ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనవలెను. ఇదివర కప్పుడే సాంఘికసంఘములయందును పురపాలక సంఘములయందును, ప్రాతీనిధ్యమును నిప్పు బాతులకు సాధ్యమైనంతవరకు అర్హు అన్నవో ఇయ్యవలయునని అజ్ఞాపించి యున్నారము.

వేటాడుటలో లేదని చంపుటకు బదులు ఒక కట్టుపని వానిని జరిగెను. పోలీసునివారలు జరుగుచున్నది.

శాస్త్రము కాస్త్రము సంబంధపాఠములను సలపనే స్వరూపమును
లభించును ననునన్యుకమును నుపమితేవాది సోదరుల
కిష్టపెట్టిని తోలుతారు. ఈ సమకాలిన్యులందఱి అకము శాస్త్రమును
సత్తికమించుచుగూడ అనుచితమనియే మితివాదుల అభిప్రాయము.
వారు శాస్త్రసంబంధ మార్గములనే పనిచేసెదరు. వారి కాసం
నిధానమునందక్షిణిక వ్యామోహము కలదు. వారుగూడ నీ
మహామోహమునందగుండి కనుక తేరునుకాలము రాకపోదు.

వారి కీ ప్రాంతములను ఎవరు తొలగించినది? వారే అతనియనువాదించుచున్నారో అదియే తొలగించినదిగాని యితరుల తరముగాదు. తొలగించినట్లు ప్రభువు వచ్చి మార్పు తెలుసు జరుగ నున్నచో చూడవలెను. విదేశీ కొంత ప్రతిపాదనలు కలగ నున్నవని వానివలన మితివాదులు గ్రహించిరి. నిరంకుశోద్యమముల ద్వారా మేమియును మారలేదని వా రిప్పుడు బాగుగా గ్రహించిరి. మనము తెలుపుచున్నది ఏమిటే. నిరంకుశోద్యమముల ద్వారా మేమియును మారినదిగాని మేము సహాయము చేయవలసినది మనము తెలిపి ముందరిని ఇటీవల ప్రధానమంత్రి యొక్కయును "నేమి తెలిపెను? జేదములకంటె సరిగ్గానే జేసి మన మితివాదులారాధించుచున్నారో అట్టి సరిగ్గానేయును నిరంకుశ గావనియు పరిష్కార మిచ్చబడినదియు వరియు నున్నయును తెలిపెను. అది అనుకూలించుచో వానిని తొలగించెదరు. అనుకూలించిననుగూడ మనదేశమునకు ప్రతిపాదన వారే భర్తవలెగానుండురు. వారు మనదేశ పరిపాలనమున కదిలి మనదేశము చేయరు. కాళ్ళకొరమున భారతీయులు బ్రిటిషు వారి సంతోషము క్రిందనే యుండవలెను. నిమిషసర్వము (నిమిషములు) వారు గూడ కాళ్ళకొరమున నుండవలసివచ్చెను. అనిలాదుడు బాధిగాడు నుడివెరి. ఇప్పుడైన మితివాదుల మొకము తొలగివారి దీనితోనే వారు స్వేచ్ఛా వాగలిగి నిజానీతిని గ్రహించి మనతో చేరి దేశ కారాధన మొనరించుటకు కాలము మించిపోలేదు. వారు మనతో కలసియుండిన యింకను అభివృద్ధి అధికమై ముందును.

మనముద్యమమున లోపములు లేవని నేనను. అందులకు నేను మితివాదులను ప్రభుత్వమువారిని నిందించను. తన ప్రయత్నము జరుగవలెననే లోపములు కలిగినవి. లోపములులేని వారుండరు. లోపములు లేనిదియు ద్వంద్వముగా నున్నది. ఏ గొప్పద్యమునకంటె ననుయద్యము ముగియులోపల నిగు నీకులవారికిని నెలవోటుములు కలగవలెనుగాని అట్టి లోపములకంటెనే మనకు బాధము కలుగును. ఈ యద్యమును యీసాధనములను చూడ మనకు కేవలము క్రొత్తనిగాన మార్పును గూర్చి సంశయించునాడదు. ఈ మార్పునందుని నిమిషములకు చెప్పినచో దానివారికి చి అతనితో నాలోచించుచు ఇంకొకడు మార్పునందును లేదనియు అతనితో నుండ నాలోచించుచు. వారిరువురును తెలుపు పోరువుల వల కింపుడు. సిద్ధాంతమునందు మార్పుమెట్టి మార్పును జరుగ నుండవలెనని జ్ఞాపక ముంచుకొనుడు. అట్టిమార్పుకలగలేదని తోచినచో మితివాదికరించెను. దేశమున దేశములు నిరంతరము నడుచుచు. దేశములనుండి ఎంతయో కలగ మార్పు కావలె ననువారును అక్కరలేదను వారును నుండ ముందరిని శ్రద్ధగా చేసవలసి యే యున్నది. గాంధీమహాత్ముడు నేటియులలో నెలకొల్పిన సమకక్షిని నడువకుడు. అసహాయాద్యము సిద్ధాంతమును ప్రక్షించుట కక్కరలేదని అధికారములేదు. మహాత్ముడు మన కందరికిని గురువు. కాన వారికిని నిర్ణయించిన అసహాయ సిద్ధాంతమును కాదనుటకు మన కధికారము లేదని నెలవోటుగారు నుడివెరి.

పట్టులుగారు

మేము ఆరునెలలనుండి దేశసంచార మొనర్చుచుంటిమి. ఎడమచూచిన నిట్టి అధికారాన్ని నామే కనపడెను. ఇంత మాత్రముననే మనకు స్వరాజ్యము కచ్చునేని అది యిదివరకే వచ్చియుండవలెను. అది రాలేదు. నేనలాత్సాహమున స్వరాజ్యమురాదు అటులైన మనలోగల లోపమేమి? గొప్పసాహస ముండవలెను నిటుల జరుగదు. ఇట్టి యాత్సాహమును జనసంఖ్యనుబట్టి ప్రజలకు స్వరాజ్యముపట్టు దీక్షయు అర్హతయు కలిగినదని నిర్ణయించుట మితివాదులు. నేను దీనినిసూచించి ఆలోచించుచుంటిని. నాఅభిప్రాయము సరియగుచో కాదో నాకు తెలియదు. ఈయాత్సాహము నిజముగాదు. సీరియంగాదు. తాత్కాలికము. తుదికము. నేడిచట సాయంకాలము. కంటలు మొదలు రాత్రి 9:30 వ నిలచియున్న యీమహాజనసంఖ్యలో కాంగ్రెసుసభ్యులైనవారెందరి? ప్రతి నెల 18 వ తేదీని గాంధీజీదినమున తిరుది కెందరు ప్రభుత్వము నిచ్చుచున్నారో ఈయాత్సాహము ఎప్పుడుగోమై కార్యరూప మున పరిణమించునో అప్పుడే స్వరాజ్యము లభించునని నేను నిష్కర్షగా చెప్పగలను. మితివాదులకు ప్రభుత్వమునై నత్తుకము తొలగించునని మనకేపుడు తెలిపిరి. వెనుక నేను మితివాదులను నమ్ముచునే యుంటిని. పిమ్మట నేను దేశమునం కంటటను సంచారము చేయుచు మితివాదులు కాంగ్రెసులో చేరి నిర్యాణ విధానమును జరుగవలెనని ప్రతిపాదించునాడె తెలుపుచుంటిని. కానివారట్లుజేయలేదు. వెనుక నొక మహా నాయకుడు చెప్పినట్లు మనతో చేరినవారు మనకు ప్రతిపాదనలే అను నమ్మకము నా కిప్పుడు కలిగినది. (నార్దును). ప్రభుత్వముతోనే గాక మితివాదులతోగూడ మనము ప్రతిఘటింపవలసి యున్నది. మితివాదులు తీర్మానములు చేయుదురు- విజ్ఞాపనల వంతుదురు- ప్రభుత్వోద్యమములవరకు నామేదించుటకుగూడ వెనుదిరుగు గాని వారి సంగతి దొరకననువారికి వారుగా తెలిసిపోయినది. మితివాదు

లంతకంటె నేమియును ముందుకు తాచి దొరకననువా రునుదురు. నిర్బంధవరకు ప్రాంతభివృద్ధివరకు మన మితివాదులలో కొందరు ఆహ్వానము మాపి నిర్బంధ వరకును తీర్మానము నీసంపాదన వారు కాననవరకును వదిలి మనతో చేరుదురని అసహాయవాదులలో కొందరువారులు కొందరు ప్రమసిరి. ఈయనాభిప్రాయం కొందరు వచ్చుచున్నారే "నాతో ఆలోచించలేను. నాకేమియును తెలియదే," మంత్రిలలో నొకరు కాంగ్రెసులో వదిలిరే వారెవరో మీరే తెలియదు. మితివాదుల ప్రభుత్వ యిట్లేయును. ఇప్పుడు మన లోకమును బాధిగా రి ప్రపంచము చలన మితివాదుల కలమునకును వాగ్ధామము కలిగినను మరలనది కడు కీర్ణముగానే కాంతించునని మీరు నమ్ముదు. కాన వారిపై నేమియును అభిప్రాయమును మనమెరి నెదిరించుచున్నామో అభిప్రాయముతోనే మితివాదులు చేరుదురు. మితివాదిననున్నాడను. స్వయంసహాయమును అర్హవిశ్వాస మునని రి. ఇ అసహాయాద్యమునకు మూలాధారములు. కాన మితి వాదులను లోకము వారి గాని యితరులనుగూర్చి ఆలోచించుటయే అనవసరము. స్వయం సహాయ మొనర్చుకొనిన దైవసహాయముగూడ లభించును. ఎల్లవారును కాంగ్రెసు సభ్యులుకంటె ఖచ్చితములనే ధరింపుడు. తిలవదికి ధనమొసంగుడు. ఆజ్ఞాల్లంఘన సంఘమువారి నూచు తెలుసుకుంటే మన కిప్పుడేమియును తెలియదు. దాని కేమి. మీరే మూడుపనులనుచేసి అనంతర కర్తవ్యమునుగూర్చి నెలవోటుగూడెను ముందున వలెలుగారు నుడివెరి.

అభివృద్ధి కుమారదత్తుగారిని చూచుట. అభివృద్ధిమార్గదర్శకులు వ్యాధిగ్రస్తులై కలకత్తానగరమున కుత్తూబ్ నగరంలో 99 వ స్థానమున లేచి నేటిలో నుండుటచే వారిని, పండితు, అవ్వారి, పట్టులుగారు 14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు దత్తుగారి మందిరమున కేగి వారిని చూచిరి. దత్తుగారు నాయకుల నందరిని ఆలింగనము చేసికొనిరి. వారేనాయ దత్తుగారిని పరీక్షించి ఒకమందును నిర్ణయించి దానిని పుచ్చుకొనుదని తెలిపిరి. దాక్తురు నీలరత్న సర్కారు, దాక్తురు ఎస్. ఎస్. రాయగారి పుత్రులు దత్తుగారికి చికిత్సచేయుచున్నాడు. కొంచెము గుణముగా నున్నది. (కలకత్తా సర్వేంటుపత్రిక).

లాహోరులో కేసు. ముద్దాయి తుమాషా చెక్కట. 1922 ఫిబ్రవరిలో కార్మికులలో తెదించినందులకు లాహోరులో కలెక్టు లాహోరులాహోరుగారిచే తెదించిన కేసులో ముద్దాయి తుమాషాప్రము నిర్ణయించిన కేసు రద్దు చేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

లాహోరులో పేగు. 15-7-22 నుండియు లాహోరులో పేగు వ్యాధి కనుబడుచున్నట్లు తెలుపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

కీ. శే. పండిత అంబికాప్రసాదుగారు. దాక్తురు సప్రసాదుగారి తండ్రిగారు. దాక్తురు శే. జనాదరు సప్రసాదుగారి తండ్రి పండిత అంబికాప్రసాదుగారు 18 వ తేదీని అలహాబాదులో చనిపోయిరి. ఆయన వయసు 70 ఏ.దే. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరుజిల్లాసంఘము, తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు. ఇదివరకు గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘభలయందు జరిగిన తీర్మానముల ననుసరించి, శే. పండిత శే. శి. తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలలో అసహాయవాదులు కొందరు అధ్యక్షులుగా నిలచి నారు. మునిసిపల్ తాలూకా బోర్డుల ఎన్నికలలో ప్రజలు అసహాయవాదులనే సభ్యులుగా నెన్నుకొనవలెనని జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారికివరకు తీర్మానములు చేసియున్నారనియు, అట్టి తీర్మానముల ననుసరించి ప్రజల సహాయవాదులనే సభ్యులుగా నెన్నుకొనవలెననియు మనవి చేయుచున్నాను. జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘము గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య, గుంటూరు, 11-8-22 కార్యదర్శి.

రామిరెడ్డి వీరయ్యగారు. గుంటూరు సబుజయిలునుండి వదలుట. ఆజ్ఞాల్లంఘన సంఘసాయకులు గుంటూరుకు వచ్చినపుడవటకు వెళ్లిన గుంటూరు వలంటీరు లకు శ్రీమతి జి. రామిరెడ్డి, దుర్గవీరయ్యగారును చెరి 15 రోజులు విడికెను- నేను జడెను. వారిని గుంటూరు మునయులులొనండి 17 వ తేదీని వదిలివెరి. (గృహియిదిలేఖ)

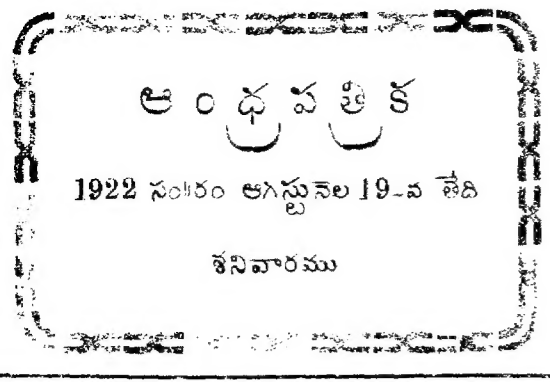
గోస్వామి చచ్చిపోయారు. అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడు. అలహాబాదులో అరెస్టుచేయుట. ఖువాలో జరిగిన మండలసభలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభ్యుడు గోస్వామి చచ్చిపోయారు (బృంహవంశ). గోస్వామిని ఉపసభ్యులము రాజకీయ కరమని 124 ఏ.దే. 17 వ తేదీరాత్రి లాల్ గారి అరెస్టుచేసి విచారణకు బులందవరుకు గానిపోయిరి అలహాబాదునుండి తిరిగివచ్చి వచ్చినది. (ఆ. ప్రె.)

ఈరోడులో పోలీసులు బరిదిగుట. అనేక కార్యాలయములను యిండ్లను సోదాచూచుట. విఫలులై వెడలిపోవుట. పోలీసులు వారంటు తెచ్చి 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు ఈరోడులో రాష్ట్రీయ వందల కాంగ్రెసు భిలభతు, ముస్లిము, వలంటీరు, సంఘముల కార్యాలయములను, రామస్వామిశాయకులు, మహమ్మదు ముల్లా (అభ్యక్షుడు), అబ్దుల్ ఖాదీసా హెబ్బు (భిలభతు కార్యదర్శి) కాదరు బచ్చా (వలంటీరు కెప్టెను) గార్ల యిండ్లను, ముస్లిము సంఘము కార్యాలయములను సోదాచూచిరి. వారితో పుస్తకములకొరకు వెదకి వదిలెను వారి కేనియును దొరకలేదనియు తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

ట్రంకు వెట్టెలో శవము. వ్యభిచారిణి పట్టువడట. విషముత్రాగి చనిపోయెననిచెప్పట. ట్రంకు వెట్టెలో శవము కనుబడుటను గూర్చి పోలీసు వారు విచారణ చేయగా ఆ ట్రంకు వెట్టెను అలిమరు స్టేషనులో మూడవరక టెంబుడిలో వెట్టి న కూలి వాడు దొరికెను. ఒక స్త్రీ (వ్యభిచారిణి) ఆ వెట్టెను బండిలో వెట్టుకొని రాగా తాలూకావెట్టెను రయిలలో వెట్టివెరియు అమెనూడ అబ్దుల్ హాసే బయలు దేరెననియు కూలివాడు చెప్పెను. పిమ్మట నా ఎక్కాబండివాడు చిక్కెను. తా నామెను యింటిద్దరుండి వెట్టెతోగూడ స్టేషనుకు తీసుకొని పోతిని అతడు తెలిపెను. దానినిబట్టి ఆవ్యభిచారిణి యింటిని ఆ యింటున్నవారిని కనిపెట్టిరి. అయింట నిద్దరు స్త్రీలును ఒకపురుషుడు (శోకరు) నున్నారని వారు తరుకేమియు తెలియదని చాలసేపు వాదించిరి. సోదాచూడగ శవముపయ కనబడిన బట్టల వంటివి రెండు బట్ట లాయుంటు ననుడెను. అప్పుడు వారి సరెస్టు చేయగా కొంతమంది వారొప్పుకొనిరి. చనిపోయినవాడు క్యాబువారి నివాసి తరుమగ అచటనుండి గ్యాబియరుకు ఆ వ్యభిచారిణి యింటికివచ్చి దానియింట 4-5 రోజులుండి పోవుచుండునా. అతడు విషముత్రాగి ఆ యింట చనిపోగా వారు భయపడి అటుల ట్రంకులో వెట్టి రైలులో వదిలివెట్టి తప్పించుకొని జూచిరి. అందుకే ఆ వ్యభిచారిణి ఖచ్చితము ప్రయాణము చేసి అచట ట్రంకువదిలివేసి దిగిపోయెను. ఆ ట్రంకు ఢిల్లీస్టేషనులో పోలీసువారు చూచిరి. ఇంకను విచారణ జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బర్మా ప్రజల సాధారణసభ. రంగూన్, ఆగస్టు 18:- బర్మా సంఘములలో సాధారణసభయందు కాసుసభల విశిష్టాగ్రమునుగూర్చి శే. వా. భిప్రాయము బయలుదేరెను. కార్యనిర్వాహకసభ సమావేశమాయెను. 26 తేదీని సాధారణసభ జరుగును. ఈసభ న్యాయసభ మైనది గాదనియు జిల్లాసంఘముల వారు పోగూడదనియు కార్యనిర్వాహకసభవారు హెచ్చరించిరి. వైసభను (26 తేదీ కేసు) అభ్యక్షులును ఇంకొక వైసభను భ్యక్షులును ప్రకటించిరి. 18 తేదీని వీరుగూడ సాధారణ సభజరుకను ఈ సంఘమును వశపరుచుకొనుటకు కొట్టు కొనుచున్నారని పోరాట మింకను జరుగుచు నేయున్నది.

మైసూరుకు పోక మేక్కిలక, మునియు నిష్క్రమిండు. (18-8-22) బర్మాకు పోలేదు. గార్డెన్ రివిలో నే యున్నాడు. పోవుటకు అన్నియు సిద్ధముగా నే యున్నయిది. నా కానిమామము చేడిపోవుటచే ప్రయాణము ఆగవలసి వచ్చెను. నా కానిమామము రానుపడిన నే దుదయమున బయలుదేరెదరు.

సివిలు సర్వీసు

ఉద్యోగులు

సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల విషయము లాయడు జార్జి గారికిని తదితర ప్రధానాధికారులకును యావదభిప్రాయ భేదము గనపించుచున్నను, పర్యవసాన మొక్కటియే యగుచున్నది. సివిలు సర్వీసు యుద్యోగములు ముందెన్నడును పూర్తిగా భారతీయులకు గావలయునను సంగతిని అదర్శముగా నున్నను, లాయడు జార్జి గారికిని రంగీకరింపక, ఉక్కు చట్టములనే నిలబెట్టుచున్నారని సూచించెను. సంస్కరణము లెట్టివియిననో, వానిని కొనసాగించవలసినవారు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు. తమ నౌకరులను తాము నియమించుకొనుటకు శాసన సభలకు హక్కు లేదు. ఇట్టి స్థితిలో నిరంకుశ బీజ మెప్పుటికిని అటులనే నిలబెట్టుచున్నది. అది యందు నంతవరకు, ప్రజాపరిపాలనము బెరుగుట కవకాశ ముండదు. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగములు ముందెన్నడో క్రమక్రమముగా భారతీయుల పరమగుట తమ యాశయమని మాంటుఫర్డు రిపోర్టు గ్రంథం కర్తలు చెలిపినను, అది ఇంతవరకు సిద్ధమగుట గాదని స్పష్టపరచియుండిరి. స్వపరిపాలన మయినను ముందు సిద్ధించును గాన, సివిలు సర్వీసు సంస్కరణము త్వరలో సిద్ధింపదని రిపోర్టునందే గనపించును. ఈ సందర్భమున పల్లికు సర్వీసుల గూర్చి మాంటుఫర్డు రిపోర్టునందు సూచించబడిన విషయముల నిందుక జ్ఞప్తికించుకొనుట యవసరము. హిందూ దేశమున పరిపాలనానుభవము గలవారు కడు కొలదిగ నున్నారు, రిపోర్టునందు ముందు సూచించబడినది. పరిపాలనమున కవకాశము లేనపుడు అనుభవముగలవా రెటులుందురు? ఈ కారణముచే సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులలో నొక్కమారు మార్పు గలిగించుటకు వీలులేదనియు, భారతీయుల సంఖ్యను క్రమముగా విస్తరింప జేయవలయుననియు, రిపోర్టు కోరినది. ఇటుల గావించుటలో సర్వీసుల సౌష్ఠ్యమున కెంతమాత్రము భంగము కలిగింపగూడదు. హిందూ దేశమునుండి నిర్ణీత సంఖ్యనుమాత్రము గైకొనవలెను. ఉన్నతోద్యోగములలో నూటికి 33 వంతునమాత్రము భారతీయుల కొనగలముండవలెను. ఈ సంఖ్య 100-కి 1 1/2 చొప్పున ప్రతిసంవత్సరము బెరుగుచుండును. భారతీయుల కెక్కుడు అవకాశ మిచ్చినందులకు ఫలితముగ, సివిలు సర్వీసు యుద్యోగములందు యూరపీయుల జీతములు, పెన్షనులు అల్ల నెన్నులు మొదలగునవి హెచ్చింపబడవలయును.

ఇంతియగాక హిందూ దేశమును సంరక్షించు బాధ్యతను సామాజ్యము వహించునంతవరకు ప్రభుత్వమునందేమి పల్లికు సర్వీసుయందేమి ఇంగ్లీషువారు ఉండితీరవలయునని మాంటుఫర్డు రిపోర్టు గ్రంథకర్తలు స్పష్టముగా సూచించియుండిరి. ఈ వాక్యములు, దాదాపుగ లాయడు జార్జి గారి వాక్యముల బోలియుండలేదా? లాయడు జార్జి గారు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులను ఉక్కు చట్టముమనిపేరిడి

ఎక్కుడు అభిమానమును కనుబడిచినను, మాంటుఫర్డు రిపోర్టు గ్రంథకర్తలును కొంచెము హెచ్చుతక్కుగ నిట్టిభావమునే కనుబడిచియుండిరి. హిందూ దేశమునకు ఆంగ్లేయోద్యోగులెప్పుడును అవసరమనియే, వారును చెలిపిరి. సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల సేవను పొగడుటలో మాంటుఫర్డు గారు రిపోర్టులకు దీసిపోవలేదు. సంస్కరణ శాసనమును ప్రవేశ పెట్టిన పిమ్మట సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల కొనగలమున్న యధికార సౌకర్యములును, వారు చలాయించుచున్న నిరంకుశాధికారమును జూచిన, వెనుకటి స్థితి ఎంతమాత్రము మారలేదని స్పష్ట మగుచుండెను. ఇట్టి సందర్భమున దేశస్థితిని బాగరూకతతో పరిశీలించుచున్న వారికి లాయడు జార్జి గారి ప్రసంగము ఆశ్చర్యమును పురికొల్పుటకు మారుగ, వానివిశ్వాసమును మరింతగ స్థిరపరచినది. ఇండియా ప్రభుత్వమునకును బ్రిటిషుమంత్రులకును వివరములందు ఎట్టి భేదాభిప్రాయమున్నను, మొత్తముమీద 1920 దరును సరిపెట్టుకొని ఏకాభిప్రాయమును కనుబడిచెదరునుటకు సందియము లేదు. లాయడు జార్జి గారి ధోరణిని సమర్థించుటకు వికటగుటను ప్రభువు పాల్పడిన రీతినే, రిండిగ ప్రభువుగారును సామాజ్య శాసనసభలో పాల్పడెద రని తాంపవచ్చును. సర్వీసులలో బ్రిటిషుఉద్యోగుల సంఖ్యను నిలుపుట విషయమై సిద్ధమగును, వైటుహౌసునకును సంపూర్ణాంగీకార భావము కలదని లండను మొత్త పత్రిక వ్యాఖ్యానము జేయుటబట్టి అధికారులలో ప్రతి నుండి మీదివరకును ఏకీభావముగల దని గ్రహింపవచ్చును. అందుచే, లాయడు జార్జి గారి మైనేగాక ఇతరులపై సయితము ఆశ బెట్టుకొనుట వ్యర్థపు బనియగును. సంస్కరణముల బూటక పుస్తక భావమును కనుగొనుటకు వేరు నిదర్శనముతో బనిలేదు.

సర్వీసులలో భారతీయుల నెంతవరకు జేర్చవచ్చునను విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక ప్రభుత్వములకు పంపిన లేఖను, స్టేట్స్ మెను పత్రిక ప్రచురించుచున్నది. ఇది రిహస్య లేఖయినను, దీనిని గమనించుట ముఖ్యము. సామాజ్య శాసనసభలో నిందు విషయమై ఫిబ్రవరి నెలలో జేయబడిన తీర్మానమును పురస్కరించుకొని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక ప్రభుత్వముల యభిప్రాయమును కోరిరి. ఇటుల కోరుటలో సాధక బాధకములను ముందుగ వివరించిరి. సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల సహాయము లేనిచో, హిందూ దేశము స్వపరిపాలనాపథమునందుండదు కుపద్రవముండునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు భావించుచున్నారు. స్థానిక ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములు జేరినపిమ్మట ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమయభిప్రాయమును పొందుపరచెదరు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లేమని యభిప్రాయ మిచ్చునో తెలియదు గాని, లాయడు జార్జి గారి ప్రసంగమునకు పిమ్మట నవియు సుత పాటనే బాడు నని మాత్ర మూహింపవచ్చును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములును ఇండియా ప్రభుత్వమును బ్రిటిషు మంత్రులును సివిలు సర్వీసువారికి వంది మార్గధస్తము లర్పించుచున్నను, నిజస్థితిని గ్రహించినవారు ఆంగ్ల దేశమునందును కనుపించుచున్నారు. డెయిలీ న్యూస్ పత్రికకు వ్యాసమును పంపుచు, లాయడు జార్జి గారు అయిదు సంవత్సరములనుండియు నిరూపించుచున్నారనియు, సార్వభౌముని ప్రకటన మునకు లాయడు జార్జి గారి ప్రసంగము విరుద్ధముగ నున్నదనియు, హెచ్. గ్రే అను వారు వ్రాసిరి. ఆధునిక హైందవ పరిస్థితుల కనుగుణముగ నడువ జాలని సివిలు సర్వీసుపట్ల భారతీయులు అయిష్టము జూపుచున్నారనియు, సివిలు సర్వీసు అంతరింపక తప్పదనియు భారతీయులు కోరునది

స్వపరిపాలనము గాని సుపరిపాలనము గాదనియు, పరిపాలనాసౌష్ఠ్యము నిమిత్తము హిందూ దేశము విశేషద్రవ్యమును వెచ్చింపజాలదనియు, సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల కన్నను చౌకగ లభించెడి నౌకరులతో హిందూ దేశము తన పనులను చక్క బెట్టుకొనగలదనియు గ్రేగారు స్పష్టపరచిరి.

డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక గూడ యీ యభిప్రాయము నంగీకరించుచు, ప్రజల యంగీకారము లేనిచో సివిలు సర్వీసు నిలబెట్టుండ వలయునని లాయడు జార్జి గారు బలుకుట అసభ్యముగ నున్నదనియు, స్వపరిపాలనము నొక చేతితో నిచ్చి వేరొక చేతితో లాగినై చుట యసంభవమనియు, తమ కిచ్చునచ్చిన నౌకరులను నియమించుకొనుటకు భారతీయుల కధికారము గలదనియు, హెచ్చరించినది. ఇప్పుడు భారతదేశము నెద రొగొనుచున్న ప్రశ్న యుద్యోగు లేజాతివారుగ నుండవలయునని గాదు. వారి నౌకరులను వారు నియమించుకొనుటకు భారతీయులకు హక్కుండవలయును. ఇది స్వరాజ్య సిద్ధి వలననే గలుగును. ముందు సిద్ధింపవలసినది స్వరాజ్యపుహక్కు. సత్వర స్వరాజ్య సిద్ధి నిమిత్తమే భారత వర్షము యావచ్చు క్షిని వినియోగించుట యవసరమని వేరుగ చెలుప నగత్యము లేదు. స్వరాజ్య సిద్ధితో, తక్కుంగల సమస్యలన్నియు సులభపరి స్కార సాధ్యమగుట కిచ్చయము.

పట్టరాని కోపము

మొన్నటి సభలో అసమ్మతి తీర్మానమొడి పోయినందులకు న్యాయండియా పత్రికకు పట్టరాని కోపము గలిగినది. తీర్మానము నెదిరించిన వారినే గాక, బలపరచిన వారిని కొందరు గూడ ఈ పత్రిక నిందించినది. అక్కడ జేరిన సభ్యులు తమాషాకు జేరిరినియు, వెక్కిరింతలు వేశా కోళములకు వారు పాల్పడిరినియు నిరసించినది. సభాధ్యక్షులతోపాించిన టి. వి. శేషగిరిఅయ్యరు మాత్రము, సభాంతమున వేరువిధముగ బలికియుండిరి. తీర్మాన మేరూపమున నుండవలయునను విషయమై అభిప్రాయ భేదమున్నను సభ్యులు కడుగౌరవముగ బ్రవర్తించిరిని తెలిపిరి. ఈ విషయమై న్యాయండియా పత్రిక కన్న సభాధ్యక్షుని యభిప్రాయమున కెక్కుడు విలువగలదనుట తథ్యము. కాంగ్రెసునందు జేరుడను పిలుపు న్యాయండియా పత్రికకు శృతికటువుగ దోచెను. ఇటుల బలికిన సత్యమూర్తిగారియు పన్యాసముగూడ, న్యాయండియా పత్రిక దృష్టిలో, చెడిపోయెను. న్యాయండియా పత్రికా సంపాదకురాలు 1874 సంవత్సరము నందు కొన్ని సందర్భములలో తిరుగు బాటుతో గూడిన నిరోధము నామోదించుటయగాక, ఇప్పుడును ఆమోదించుచున్నది. కాని, హిందూ దేశమునందు ఆజ్ఞోల్లంఘనము విషయమై యోచించుట కెట్టి ప్రసక్తిగలుగ లేదట. పలనన, ఈ పత్రిక దృష్టిలో హిందూ దేశము నందు పాలనావ్యవహారమంతయు సామ్యముగ కొనసాగుచున్నది. హిందూ దేశమునందు నిర్బంధము లతి త్వరితముగ నదృశ్యమగు చున్నవట. అక్కడక్కడ పోలీసువారును మేజిస్ట్రేటులును అక్రమముగ బ్రవర్తించుచున్నను వీరి చర్యలను నిరోధింపగలవారు గలరట. విదేశ ప్రభుత్వములేదట పత్రికలకు స్వేచ్ఛ గలరట. దేశమిట్టి సుఖస్థితియందు లాలాడుచుండ, కాంగ్రెసునందు జేరుటకు న్యాయండియా పత్రిక ఎటుల యంగీకరించును? వేనకు వేలమంది దేశభక్తులు కారాగృహమున నుండుటగాని, జన్మన్వృతంత్రములకు సయితము భంగపాటు పాటిల్లుట గాని న్యాయండియా పత్రిక కింతవరకును గోచరింపకుండుట విచిత్రము. కద్దరు భారణముగాని, మద్య

పాన నిషేధమునకు బనిచేయుటగాని, బ్రటిషు సరకుల బహిష్కారముగాని, న్యాయుండియాపత్రికకు రుచింపవు. నిర్మాణ కార్యక్రమములోని మిగిలిన అంశములకు రాజకీయ సంబంధములేదట. ఆవిహారాలును తెచ్చిపెట్టజాలవట. అసమర్థ నిర్మాణమును కావించనందుచే, కలిగెడి నష్ట మెదియులేదు. న్యాయుండియాపత్రిక ఇందుకు విచారించనక్కరలేదు. అసమర్థి జూపినను జూపకున్నను నొక్కటియే. గాలికిపోయెడి తీర్మానములకు లాయడుబాద్దగారు లొంగువారు కారు. ప్రజలవలంబించెడి ఫలప్రదమగు చర్యలబట్టియే లాయడు బాద్దగారు మార్పు జేందెదరు ప్రజాశయ విజయము, వాని ననుసరించియే సిద్ధించును. కాని, అసమర్థి సభల శక్తును, ఉపన్యాసములకును, తీర్మానములకును, అలవాటుపడిన వారికి మాత్రము, గతి సభావర్తనానము కోష వివాదముల గలిగించుట వింతగాదు.

మహిళా విశ్వవిద్యాలయము

కార్యే పండితునిచే పూనానగరమున స్థాపించబడి కొనసాగింపబడుచున్న మహిళా విశ్వవిద్యాలయము ఆరవవార్షికనివేదికము, మిగుల అభివృద్ధి సూచకముగ గనుపట్టుచున్నది. క్రితేషు లగు సర్ విలిం దాసు థాకర్సేగారు వడ్డీలేకుండ 186,000 రూపాయలను ఋణముగ నిచ్చుటవలన, విశ్వవిద్యాలయ ప్రయోజనము విస్తరించుటకు వీలయ్యెను. విశ్వవిద్యాలయోద్దేశములు ప్రశంసార్హములు. దేశభాషల ద్వారా ఉన్నతవిద్యను స్త్రీలకు గలపుట వీనిలో నొక్కటి. స్త్రీల యక్కంట కనుకూలించెడి విద్యను గలపుట మరియొక్కటి. దేశభాషల ద్వారా విద్య గలపుటవలన, విద్య సభ్యసించెడి కాలము మూడు సంవత్సరములు తగ్గిపోయెను. కాలేజి తరగతులలో విద్యను మూడు వత్సరములలో నభ్యసించవచ్చును. పదునెనిమిది వత్సరముల వయస్సునందు పట్టభద్రురాలు గావచ్చును. ఇతియగాక, ఈ విశ్వవిద్యాలయము స్వతంత్ర విశ్వవిద్యాలయము. ప్రభుత్వముతో దీని కెట్టి సంబంధములేదు. దీని కనుబంధముగ ఆరు ప్రతిష్ఠాపనలు బనిచేయుచున్నవి. ఇవిగాక రెండు ప్రతిష్ఠాపనలు విశ్వవిద్యాలయముచే స్వయముగ నిర్వహింపబడుచున్నవి. విశ్వవిద్యాలయము జయప్రదముగ కొనసాగుటకు, కార్యేపండితుడు తన శక్తి సంతను ధారణోయుచున్నాడు. ఇట్టిప్రయత్నము హిందూదేశమునం దెల్ల నద్వితీయముగ నెప్పారుచున్నది. కార్యేపండితుని ప్రయత్నములకు దేశీయులు చేయూత నొసగుట ధర్మము. థాకర్సేగారి వలె ఇతర ధనవంతులు ఓడ్చుచుచో, విశ్వవిద్యాలయము నిరంతరాయముగ కొనసాగగలదు. ఆరంభ దశనుండియు. ఈ విశ్వవిద్యాలయము స్వయం సహాయసూత్రముపై నాధారపడియున్నది. విశ్వవిద్యాలయము తన స్వాతంత్ర్యమును నిలుపుకొనుటకు, కార్యనిర్వాహకులు మొదటినుండియు పాలు బడుచున్నారు. జాతీయ విద్యా వ్యాపకమునకు ప్రయత్నము సలుపుచున్న నీ దినములలో, స్త్రీల కట్టివిద్యగలపుటకు పాటుబడుచున్న మహిళా విశ్వవిద్యాలయమునకు దేశీయులు తగు ప్రోత్సాహ మొసగి, కొరతగలుగకుండ పోషించుట యత్యావశ్యకమని హెచ్చరింప బని లేదు. కార్యేపండితుని స్వార్థరహిత వ్యవసాయము సఫలమగు నని భావించెదము.

కొటరుటను ప్రభువుగారి యాగమనము

హిందూదేశపు పార్లమెంటు సభాసభ కార్యదర్శియగు విక్టరుటను ప్రభువుగారు బొంబాయి గవర్నరుగారి ఆహ్వానమున నెవ్వెంబరు ఒకటవ తేదీని బయలుదేరి హిందూదేశమునకు విచ్చేసెదరనియు, సిమ్లాగో రాజప్రతినిధిగారిచో కాలము గడపి స్నేహితులను కలసికొని, పార్లమెంటుసభ మరల ప్రారంభమగు సమయమునకు ఇంగ్లండు నందు ఉండురనియు, ప్రకటించబడినది. విక్టరుటను ప్రభువుగారు, అధికారులనుమాత్రము కలసికొని తమ పర్యటనమును ముగింతురో లేక ప్రజల మనోభావములనుగూడ గ్రహించుటకు బ్రయత్నింతురో చూడవలయును. ఇంతదూరమునకు విచ్చేసి ప్రజాభిప్రాయమును గ్రహించుటకు బ్రయత్నింపరేని, విక్టరుటను ప్రభువుగారు తమ బాధ్యతను విడనాడిన వారగుదురు. అధికారుల సహాయములేక ప్రజల యుద్దేశములను వీరు స్వయముగ గనుగొనుచో, హిందూదేశ సమస్యయొక్క అంతరార్థమును వీరు కొంతవరకు గ్రహింపజేర్తురు. కాని, వీరు అందుకు పాల్పడెదరని యూహించుట వర్తము. వలనన అధికారివర్గమున జేరినవారి సాంప్రదాయముల కిది భిన్నము గద.

మద్రాసు మ్యూజియము

1921-22 సంవత్సరమునకు మద్రాసు మ్యూజియమునకు విచ్చేసిన ప్రేక్షకుల సంఖ్య వెనుకటి వత్సరమునకన్న విస్తరించెను కన్న పొంగలిపండు నాడు, వచ్చేడి ప్రేక్షకుల సంఖ్య సంవత్సరమునం దెల్ల అతి విస్తారముగ నుండును. పురాతన విస్తృతాఖిల క్రొత్తవి కొన్ని చేర్చబడెను. ఇందు విగ్రహములు పెక్కులుకలవు. ఆంధ్ర దేశము నుండి తామ్ర శాసనములు జేర్చబడెను. ఇందు కమపురాతన శాసనములు గలవు. ప్రాతనాణెములు కొన్ని చేర్చబడెను. క్యానిమోరా గ్రంథాలయమునకు వచ్చినవారి సంఖ్య వెనుకటి వత్సరపు సంఖ్యకన్న జెరిగెను. కాని వీరు చదివిన గ్రంథముల సంఖ్య మాత్రము తగ్గుదల జూపెను. 1921-22 సంవత్సరమునందు 826 గ్రంథములు క్రొత్తగ చేర్చబడెను. వీనిలో 586 గ్రంథములు పాటరుగారిచే దాన పూర్వకముగ నొనగబడెను. పుస్తకముల నుంచుటకు చోటు గనుపించుటలేదు. ఇ దువలన క్రొత్తపు పుస్తకముల దెచ్చుటకు ఇప్పాది 1 లుచున్నది. యూనివర్సిటీ లైబ్రరీలో పాఠకుల సంఖ్యయు, ఉపయోగించిన గ్రంథముల సంఖ్యయు వెనుకటి వత్సరము కన్న తగ్గిపోయెను.

శ్రద్ధానందుని విశ్వాసము

స్వామి శ్రద్ధానందుడు శాసనోల్లంఘనసంఘము వారి యెదుట సాక్ష్య మిచ్చుచు, నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ప్రజలలో దృఢమగు విశ్వాసమును పురికొల్పునెడల, శాసనసభలలో జేర నవసరము లేదనియు, నిరాకరణోద్యమ మట్టితరి మిగుల ఫలప్రదమై స్వ రాజ్యమును తప్పక దెచ్చిపెట్టిననియు బలికిరి. తగిన విశ్వాసముతో బనిచేయుచో నిర్మాణకార్యక్రమము స్వరాజ్యసిద్ధిని గలుగజేయుననుట కెంతమాత్రము సందియము లేదు. అందు ముఖ్యముగ కద్దరు అంశమును పూర్తిజేయుట వలన, దేశ మెట్టి యుత్పత్తివృత్తి నయినను గాంచగలదు. ఇప్పుడు గావలసినవి, అకుంతితవిశ్వాసము, సంతతకార్యదీక్ష, స్థిరచిత్తత. మహాత్ముని విశ్వాసములో సల్పాంశమయినను ప్రజలలో పలువుర నావహించుచో, స్వ రాజ్య మనతికాలములో సిద్ధించు ననుట కేమాత్రము సందియము లేదు.

స్థానికవార్తలు

శ్రీసంకీర్తనాలయంబునాగుచరిత్ర కాలక్షేపము:- ఈనెల 20 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 4-15 గంటలకు శ్రీసంకీర్తనాలయంబున డి.వి.వి.వి. గోక్షేపాలలో శ్రీమతి పద్మవతిబాయిగారు నందినారుచరిత్రమునూర్పు కాలక్షేపము జరిగెదయి.

చెరకుపంట:- ఈసంవత్సరము జూలై మాసాంతము నకు 105900 ఎకరములలో చెరకుపంట వేయబడెను. కడవిలో సంవత్సరము 90800 ఎకరములందు మాత్రము పంటవేయబడెను. తెలంగాణలో నీరు తక్కువగ నుండుటచే నిరుడుకన్న కొంత తక్కువ పంట అగును. ఇతరజిల్లాలలో పంటలు అధికముగ పండిగలవు. (ప్రచురణ సంఘము).

నువ్వులపంట:- జూలై మాసాంతమునకు 866700 ఎకరములలో నువ్వులపంట వేయబడెను. నీరుడు 846700 ఎకరములందు మాత్రమే యీంట పంటవేయబడెను. దత్తమండలములు కోయంబత్తూరు జిల్లాలయందు కన్న ఇతర ప్రదేశములందు యీ పంట చక్కగ వృద్ధిచెందుచున్నది వర్షములు మరిసిన ఆజిల్లా లలోకూడ పంటలు పండగలవు. (ప్రచురణసంఘము).

శ్రీకృష్ణమందిరసభ-పాటకచ్చేరి:- 34 వ సం॥ మహా శ్రీజయంతి యుత్సవము చచ్చుపురి పెద్దినాయునిపేట నరదామత్రియప్పక వీధి 97 వ సంఖ్యల శ్రీకృష్ణ మందిరమున 1922 వ సం॥ అక్టోబరు 20 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 6 ఘంటలకు వైగా బ్రహ్మశ్రీ తిరువివెళ్లూర్-వారాయణస్వామి ఆయర్ వారికిని సుగీత కచ్చేరి జరిగెను.

కబీర్దాసు కాలక్షేపము
21 వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రం 6 ఘంటలకు వైగా బ్రహ్మశ్రీ కంది కృష్ణభాగవతులవారి కలన కబీర్ దాసు చరిత్రము జరుపబడును.

మేజరుజేమగారు ఆంగ్లముగ నున్నారని తెలియుచున్నది.

నెల్లూరు ఇండియా గ్యాలరీయరు రసపురిస్థానములలో గవర్నరు జనంబుగారికి ఎక్స్‌కుజులాన్‌లో అధికారముగలదు. ఈప్రకారము ఎక్స్‌కుజు లా ప్రకటించబడెను.

జాన్ జోసెఫ్ పంగాల్ అనువాతడు ప్రెడికేషన్ కేమ్యునేజిగానిని చంపుటకు ప్రయత్నించెను. తుపాకితో కేజిగానిని కాత్తెను. పోలీసువారు మద్దయి అరెస్టుజేసిరి. బొంబాయి హైకోర్టు న్యాయమూర్తి కింకెయిడుగారు మద్దయికి ఛార్జీలు దాక్షిణ్యమును జూపవలెనని సిఫార్సుజేయుటచే 6 సంవత్సరములు కఠినశిక్షను విధించిరి.

16 వ తేదీ వరకు ఇండియాగవర్నరు మెంటు ఋణము 48,1952,7000 రూపాయలైనది. ఇంగ్లాండులో జేసిన 85 కోట్ల రూపాయల అప్పును ఇండియాలో రైల్వేలను వేయించుటకు పట్టు పంచిపెట్టబడును. తెంగాలు నాగపూరు యినుపదారికి 16 కోట్లు, మదరాస్ పదిరై నునాటూ యినుపదారి 10 కోట్లు దక్షిణ ఇండియాయనుపదారి 10 కోట్లు.

మాలపురంనుండి కుందోట్టి పిలోకి గండా మోటారులో మొన్నటిదినము కాలిక్టునుకు కర్వనేవాధిపతి వచ్చెను. అచటి పటాలమును పరిశీలించి సాయంకాలము కన్నూరుకు పోయిరి. కన్నూరుకొటను, సైనికులను పరిశీలించిరి విందారగించిరి. కేటియందయమున (18-8-22) కూనూరు కేగిరి. విప్లవములు జరిగినను పూకతూరును మరితరప్రదేశములను సందర్శించిరి.

గోద్రాగుజరాతు మధ్యపోవు రైలుబండిలో సాక్షాత్త శ్రీయొక్కరై మొదటితరగతిబండిలో ప్రయాణము జేయుచుండ జూను దొకడు ఆమె గదిలో ప్రవేశించి లొక్కమును 500 రూపాయల బిల్లంకల నగలను బట్టుకొని మెల్లగ మూడవతరగతిబండిలో పోయి పయంజెను. ఆశ్రీ పోలీసువారికి తెలియజేయ పూనుని సోదాజేయ నగలు సొమ్ము దొరికినవి. పూను పెద్దప్పునాన్తువలె మంచివస్తువులను ధరించెను. ఆ తక్షణమే అరెస్టుచేయబడెను. గోద్రాలో విచారణ జరుగుచున్నయది.

$$\text{H} \cdot + \text{O} = \text{O} \cdot$$

భాదివిద్యాబయపునివేదికము

ఖాదివిద్యాలయమునందు ఏడులవేయఁట, వదవఁట, నే
 యఁట నేర్పబడుచున్నది. కాటములు మగ్గములయందలి భాగ
 ములు వాటికిఁగలముగము మున్నగు విషయములకొద్ద నేర్పబ
 డును. ఇద్దుప్రచూరము చక్కగ తోనసాగించుటకు అవసరమగు
 సేవయములన్నియు నేర్పబడును. జూలై నెల 26, 27 వతేదీల
 యందు నేను యాదివిద్యాలయమునకు వెళ్లియుంటిని. పిరు చేయు
 చున్న పని మిగుల సంక్లిష్టకముగ నుండెను. [మగములము
 గారి నితదికము యొక్కకటనము కదవఁటప్రయోమబుడిసెది.]

ఈ భాగి కాళి చక్రగ్న పనిచేయుటకును, ఖడ్గము కార్య
 క్రమము చక్కగ కొనసాగుటకు ప్రజలనుకారము
 అనునరము. ఇదియొక గృహకరిక్రమ. కావున
 ఖడ్గరవ్యాప్తికి ప్రతిగామము బలివంటులను పనిచేయవలెను.
 భాగి కాళివారు ప్రజలను ప్రోత్సహించగలరు. తగునవాయమొన
 నునుండగలరుగాని పనిచేయుటకైన బాధ్యత పొరులది. కడ్గరు
 ప్రచారమును ప్రేమించు ట్లు మహాత్ముడు మరియుకరములవేసి
 ప్రేమించియుండలేరు. మహాత్మునకు ఖడ్గరు పనిక్రమగు పుణ్య
 క్రమము. భారతీయుల నిజమర్థమునకు చిహ్నము. దానిద్రవి
 బాధ ననుభవించుచున్న వేలకొలది కుటుంబములకు
 ఖడ్గరు జీవనాధారము. దేశమంతయు ఖడ్గరు
 క్రమములను ధరింపగల ఆత్మవిశ్వాసము స్వార్థత్వాగము ఎన్నడు
 నునకు కుదురునో ఆదినము మనకు స్వాతంత్ర్య మబ్బును అని మహా
 త్ముడు చెప్పెను. కాంగ్రెసుకడ్గరు కార్యక్రమమును కొనసాగి
 నుట మహాత్మునిపట్ల మనకు అభిప్రీతి ప్రకటింపబడుచును.
 జీవకన్యకులను నిర్వహించుట యగును. ఇప్పుడైనను ఖడ్గరు
 కుట్రచని క్రతిభారతస్త్రి పురుషుడు ఖడ్గరు మాత్రమే
 ధరించవలయు ననియు ఏమైనను సరేని దేశ
 క్రమములను బహిష్కరించవలయు
 ననియు, ప్రతిదినము కొంతకాలము వదకవలయుననియు, ఖడ్గరు
 పంజీకమును వ్యాపింపజేయుటకై ప్రవర్తించవలయు నని
 యును, సుకల్పించు కొనవలెను. ఇదికాక ఖడ్గరు క్రచారము కొన

శక్తిని చేయునుండి వచ్చిన విద్యార్థులకు బాతీయభాషనును
 హిందీరాసందున వారు కొత్తవ్యవహారమున్నాదు. వారికి ప్రత్యేక
 యాహిందీ నేర్పబడుచున్నది. ఇట్టికాన్సానకులగు యువ
 డులకు శిక్షణపు అవకాశము సులభతీతరమవానులకు కంట
 చేరేదనులకు యావచ్చినంత భావితాభివృద్ధి వచ్చిననుమారు
 వచ్చినవిద్య విద్యార్థులకు చెప్పుచున్నాము. విద్యార్థులసాంగత్యము
 కల్గి ప్రతివయసుముగిల్చి పేనునేర్పరచుచున్నాము
 మగనులాలు గాంధీ.

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

చట్టాంతర్య సరిహద్దులు నిర్ణయించబడుట

చట్టాంతర్య సరిహద్దులు నిర్ణయించబడుట
అ.ప్ర. 17:— చట్టాంతర్యము లందు తటస్థ పరిమాణము నిర్ణయించుటకు సంబంధించిన చట్టమును గుర్తుచే 14వ తేదీని ముద్రపెట్టిన ప్రామాణికమును గ్రీకు అధికారులను సరిహద్దులను తటస్థ ప్రాంతముల నిర్ణయించు కొను నొడబడిక పత్రముపై సంతకము లావర్తిరి.

శ్రీమంతుల వేదము

సమీప ప్రాచ్య సమస్యను పరిష్కరించుటకుగాను, అన్ని పక్షములకు విలువయును సమాప్తప్రాయము సమాజమును వియోజనమును జరుపుటకు మిత్రమందలివా రంగీకరించిరి.

గ్రీకులకు మిత్రమందలివా రంగీకరించిరి

పారిసు, ఆగస్టు 17:— స్వీడ్లాకు స్వాతంత్ర్యము నొసగుటను గురించి మిత్రమందలి రాజకీయముల గ్రీకు విదేశీ కాంగ్రెసుకు ఒకసోటు నందజేసిరి ఏదెప్పుడు దెలుపుమని డెను. స్వీడ్లాకు స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు వాసియా మైసరు నందు మరయు; నూతన స్వాతంత్ర్య ప్రభుత్వ మేర్పడు ననియు ఈ సమస్య ముందు గావించుకొనవలసియున్న యొడబడికపై వాదారంభమునందుటచే సంతకము దామివిషయమున నకలం చించు సూత్రములందును చర్చలందును స్వాతంత్ర్యము నిలిపి యుంచుకొంటిమని మిత్రమందలి ప్రామాణిక పత్రము తెలిపె.

గ్రీకుల సంగ్రామ యత్నములు;

లండను, ఆగస్టు 18:— టర్కీపై నూతనముగ దాడి వడలుటకు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు మైసికయత్నముల గావించు చుండిరి “డెయిలీ మెయిలు” ఏదెప్పు విశేషమును తెలిపెను.

సర్ చార్లెస్ బెన్సెన్ గారు

చార్లెస్ బెన్సెన్ ఆగస్టు 17:— సర్ చార్లెస్ బెన్సెన్ గారు తిప్పటకు రాగా వారిని విశేషములు దర్శించి ఆసియామైనను పరిశీలించుచుండి ప్రశ్నించిరి. తాను కెప్పలసిగి. చాల ముఖ్యమైనట్టియు క్లిష్టమైనట్టియు విషయము లగుటచే ఈ సమస్యయందు కఠినముగ తీర్మానముల పరాసాంగ ప్రభుత్వముల కొరకు దాని వెల్లడలసి యున్నదని తెలిపెను. ఈ ఇరువురును సంపూర్ణముగ తేలికవించిన వప్పు కంఠ స్థాపితము గావాల దని నుడిపెను.

విరిమి విప్లవము

ప్రజాస్వామ్యవాదులు వెనుకకు పోవుచుండుట

లండను, ఆగస్టు 17:— విరిమి ప్రభుత్వ పటాలములు ప్రజాస్వామ్యవాదులను క్రమక్రమముగా వెనుకకు సార్వభౌమ యున్నవి. ప్రభుత్వపటాలములు క్లిష్టమును, వాయువాతాలము మును తిరిగి తీరవలయునని ప్రభుత్వపటాలములు డెండెల్మను నుడ తిరిగి కట్టుకొనెను. ప్రజాస్వామ్యవాదులు సమీపమున నున్న పరిస్థితులలోనికొనెను.

నవ్య పరిహార సంఘము సమావేశము

పారిసు, ఆగస్టు 17:— మిత్రమందలి కందకమును అంగీ కారమును పరిష్కారమును గుర్తుచేయుటకు నవ్య పరిహార సంఘము వారు ఆస్ట్రేలియా చర్చించుచుండిరి. రేపు సంఘమువారు యథావిధిగ సమావేశ మగుదురు. అంతకుమును పరాసు ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేకముగ చర్చించికోనుటకు గడంగెను.

మింటర్న సమ్మె ముగియుట

లండను, ఆగస్టు 17:— ఇంతకుమును రాష్ట్రీయ వార్తా పత్రికలకు తొందర గలుగజేసిన (మింటర్న సమ్మె) కట్టు ముగిసెను. వారమునకు రి ప్టింగులను జేరమునందు తగ్గించుటకు మింటర్న అంగీకరించిరి. 12వ రి ప్టింగులను తగ్గించు విషయమున బొలటు తీసికోవలెనని తీర్మానింపబడెను. సమ్మెదాల్చిన వారివారిపూర్వోద్యోగములలోనికి తీసికొనుటకు యజమాను లంగీకరించిరి.

అస్ట్రీయా ఆర్థిక నితి

వియన్నా, ఆగస్టు 17:— అస్ట్రీయా ప్రభుత్వము వారు ధనసహాయము కొరకు మిత్రమందలివారి కంపెనీ దరఖాస్తును లండను సమావేశము వారు జాతీయమితవారి కంపుటచే అస్ట్రీయా యందు దక్షిణ ఆంధ్రోళన ప్రబలము. క్రాంతి పడిపోయెను. ఈ దినమున సమరమునకు 2800 ల నియ్యచుండిరి. ఆగస్టు 1-న తేదీని ఇప్పటికి నూటికి 20 వ రు తేడా గలదు.

భారత వ్యవహారములు

సివిలు సర్వీసునకు కాలము సమాపించుట

భారత దేశ మునకు స్వసరిపాలన కావలెను

హెచ్. గ్రేగోరి ఆభిప్రాయములు

లండను, ఆగస్టు 17:— “డెయిలీ న్యూస్” పత్రికయందు హెచ్. గ్రేగోరి రిట్యుల ప్రాయముండిరి:— భారత దేశ విషయములు సంబంధించి కంటివకు లాడుచు: భారత దేశమునకు వచ్చియు నుండియు గాఢ ముగ్ధి ప్రేమించుచుండిరి వారియుపన్యాసమును, 1917 నుండి ఆగస్టునందు సావ్యభౌము దు గావించిన ప్రకటనమును, పరస్పరవిరుద్ధములుగ నుండెను. భారత దేశమున ఆంగ్లేయు సివిలుయంద్యోగులు అదృష్ట విషయములను సాధించిరి. కాని ఇంత కాలము గడచినను భారతీయ పరిస్థితుల కనుగుణముగ తనను మార్చుకొనలేని ఈ కాళము గాంచి నప్పుడు భారతీయులకు దానిపై సమీక్షముగ నవస్థాము జరించును. చాలమంది సివిలుయంద్యోగులు తమ ప్రత్యేక నడవడికి లభించిన భారతీయుల గౌరవమునకు పాత్రులైరి. కాని ఉద్యోగరీత్యా వారికి గౌరవములేదు. భారతీ హృదయము స్వసరిపాలనయందు లగ్నమైయుండిన గాని సుసరిపాలనయందుగాదు. భారత దేశము ప్రస్తుతమునలే నధికమగు నైతికత్యమును భరించుటకంటెను సుదర్శనముగ పరిపాలనా వ్యయము భరించుటకంటెను తక్కువ అత్యంతముగ పరిపాలన తోడను, తక్కువ సామర్థ్య వంత పరిపాలన తోడనే సంతృప్తి పడెడి యొడననుటకు సందియములేదు. తనవ్యవహారములను యజమానురాల్చె తనవారి భారత దేశము తక్కువ వ్యయముపై నేరకుల నియమించును. కాని ప్రస్తుతము గావించుకొనిన కల్పటాక్షల కెట్టి పాపమును రావాలను. సివిలు సర్వీసులు తగ్గించుటలను గురించి యధార్థముగా భయపడుచుండినను విషయము నమ్ముట కష్టసాధ్యముగ నుండెను. గాఢము పరిస్థితులందు ప్రతివిషయమును వారి యవసాన కాలము సమాపించెనని నూచించుచుండెను.

డెయిలీ న్యూస్

సివిలు సర్వీసు కాళమునకి అభ్యర్థుల చేర్చుటకు గూర్చి భారత ప్రభుత్వమునా రంపిన సర్క్యులరును గురించి డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు వెలుపుచున్నది:— వి.సి.ఎస్ సర్వీసులలోని గురించి ప్రచారము గావించుటకు వారు తొలగించబడుకొనిన అపొహతే వ్యధినిండింపబడెను. రాబోవు ప్రజాపాలన కాళమునకు అంగీకరించినను అంగీకరింపక పోయినను సివిలు కాళము సాగించి తీరవలెన నుడయుదు. భారతీయ ప్రకటనము తుంటి దిరిగి నము కంటె తేరు గాదు. ఒక చేతితో స్వసరిపాలనము నొసగుచు మరయొక చేతితో దీక్షివేయుట సాధ్యముగాదు. బ్రిటనుతో సంబంధమునకునుట చాల లాభకారిగాన భారతీయు లాసంబంధమును వదలుకొనక కాకంతురని మే మెంచుము. కాని ఇంతటినివేములకు వలెనే భారత దేశమునకు గూడ ప్రజలచే నెప్పుకొనబడిన కాసనసభలవారి విధానముల నమలు లావెట్టుటకు రి ఇప్పుడువచ్చిన ఉద్యోగుల నిశ్చయించుకొనుట యందు స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. మనంతట మనము గావించుకొనిన నిర్ధారణలను సంతోషముతో వచ్చినచిక్కుల నెమ్మోసెదముగా! అట్టి చిక్కులలో మొదటిది భారత సివిలు సర్వీసు కాళమున దాంగ్లేయుల సంఖ్యయు వాద్యతలనుగూడ తగ్గించబడుటయే.

భేదాభిప్రాయములు లేవు

లండను, ఆగస్టు 18:— ఉద్యోగముల భారతీయులకు కి మున రిట్యులను గురించి భారతీ ప్రభుత్వమువారు పంపిన సర్క్యులరుపై గావించబడిన వ్యాఖ్యానములను ఇండియన్ టు టు భారతీయమువారు సంపూర్ణముగ సులభమని “టైమ్స్” పత్రిక వెలుపుచుండెను. సివిలు సర్వీసు కాళమునకు విశేష భాగమున దాంగ్లేయుల నియమించుట యొక్క యావశ్యకతను గురించి భారతీయ కార్యాలయమువారును భారత ప్రభుత్వమువారును సంపూర్ణముగ తే కాభిప్రాయములయొందుండిరి తెలుపబడెను.

వాహాబీల తరుగ బాలు

కెన్సెలమునండి టైమ్స్ పత్రికకు డిటుల యువు ముండినను:— అత్యుమునకు రెండు మైళ్ల మారమునన్ను రెండు గ్రామములను వాహాబీ లెదిర్చిరి. స్త్రీలు పురుషుల పిల్లలు మొత్తము రెండు గురు చంపబడిరి బ్రిటిషుపటాలములు విమానములతోడను, సాయుధాకటములతోడను తిరుగుబాటుదాన్లు సార్వభౌమిరి.

ఈజిప్టు పరిస్థితులు

ఆంగ్లేద్యోగులకు పరిహారములు

అలెక్జాండ్రీయా, ఆగస్టు 17:— విరమించుకొను ఆంగ్లేద్యోగులకు ఈ కాళము నవ్వపరిహారములగురించి గావించబడిన సూచనలను ఈజిప్టు మంత్రివర్గమునా రంగీకరించిరి- ఉద్యోగుల జేతనములలో నాల్గవంతు పరిహార మొసగుటకును. ఇది రిట్యులకు గనులకంటె దక్కువగాని 250 సవరములకంటె ధిక్కుగాని యొడనూడెను.

మింటర్న ప్రభు భారత దేశ ఆగమము

లండను, ఆగస్టు 18:— మింటర్న ప్రభువు జాగీకార మోదాతో భారత దేశమును దర్శించుటకు, నెట్లెంబరు మాసమున మార్చెల్సునండి “కేసరి హిందు” నొక యందు లకలు జేయను.

భారత ప్రతినిధులు

లాతీనమితి యందు భారత దేశము తరపున సర్వోపన్యామి అయ్యెను గాను, షె. మున్నప్పప్రభుత్వ ప్రతినిధులుగ నుండురు.

సింహళము-మలయాద్వీపముల

వలస సమస్య

వలస స్థాయిసంఘము వారి ఎటుట సింహళ, మలయా ద్వీపవాసులు ఇకముందు కార్మికుల వలస సమస్యనుగూర్చి యోచించుటకు వలస స్థాయిసంఘమువారిని సిమ్లాకు బోయి సందర్శించెదరు. వీరు 28 తేదీని బయలుదేరెదరు. ఈ రాయ బారములో అన్ని పక్షములవారునుగలరు. ప్రభుత్వ పక్షవాదులును, ప్రజాపక్షవాదులును గలరు. భారత దేశపురవలసలనుండి వలస మలయాద్వీపముల వర్తించగూడదని నుడిపెదరు. దీనివలన ఈ దేశములకు కార్మికులను ఎగవతి చేయుటకు సభ్యులకర ముండదు. ధారాళముగ నుండును. కార్మికులకు ప్రాసారములకు అధికారికములుల ఏకంట్లు నైతిక ప్రకారము నిశ్చయించబడిరి. అత్యధిగూడదనియు ఈమఃతును తీసివేయకలెననియు రాయ బారులు గోచెదరు. ఈచట్టములకు కార్మికులు ఈ దేశములకు స్వేచ్ఛ గ పోవుటకు వీలుండినను భయమును జూపుచున్నారు. వారికామి కాభివృద్ధికి ఈ దేశములకు కూర్చిలు ఇండియానుండి రావలసియున్నది. కూర్చిలు ఇండియా మీద ఆధారపడి యుండుటచే వలసచట్టము కూర్చిలుపట్టుకొని పరిధమును కలిగించుటకులన ఈ దేశములందు పరిశ్రమల యధి వ్యధి అరికట్టబడును.

1912-వ హేగు నల్లమందునభ

1912 హేగునల్ల మందు సభలో తేదీగొన్న 3, 5, 13 సూత్రములు అమలులో తెట్టుటకు నానాగారి సమితివారి తీర్మానము ప్రకారము ఇండియాకు ఎగవతి చేయుటకు ప్రతివర భానును రిగువతిజేయు ప్రభుత్వమువారి ద్రువప్రతిముతో సంపవలెను. ఈరవానాన ప్రభుత్వమునా రంగీకరించి రినియు అది వాస్తవముగ తినుటకే కాకలసియున్నదని ప్రచారము జేయవలెను. 1-6 జనవరి 1928 నాండి ఇదిఅమలులో తెట్టుబడును.

ఇనుపదారులమే నేజి మెంటు

కలకత్తా, ఆగస్టు 18:— మార్కెట్ సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారే యువదారులను మ్యానేజ్ చేయవలెననిరి. ఇండియాలో వానక మేర్పరుచుకొన్న హాక్యాలిక్కింపెనే మ్యానేజ్ మెంటు క్లుప్తీందీమాకలవెనీ ప్రకర్తించ జేయగూడదనిరి. రైల్వేలో ఇంజనీరుతో ఒక సంఘము నేర్పరపగలెను. పరిపాలనాధికారము చాలమంది భారతీయుల కుండుటల జేయవలెను. అనగా భారతీయులకింట్ల కొనా

వలస చే

దుందుభినామ సం||రం శ్రావణ బ||ం., శనివారము

* అరబ్బులు - వారి కవితలు

అరబ్బులకా మూర్తిధనియైన యద్ధదేశతల్. ఏలయ నగా వారు అల్పములు లగు విషయములందు కూడ సహజ ముగ యుగమునకు సిద్ధుడునుదురు. వేలకొలదిజనము అయినను - క్రుటిమాత్రముతో ఖడపాణమై రణరంగమున నవతరించుట వారికి సామాన్య వాద్యము. ఏడ్వకు ఏడ్వకు పోరుమందుట యనునది వారి కొక కొలదిపాటిని. రణరంగముల ప్రవేశించినచో సంబంధులైనను సరియే సఫాచేయుట వాటిగుణాలతో నేర్పకనిజము. అరబ్బు లొనర్చిన ప్రతి యద్ధమునందును ఏదియో యొక విలక్షణ మగు చతుర్తార్థ ముండేనే యుండును. కాని ఆ చతుర్తార్థములలో కల్ల ప్రధానమై యున్నది. కల్లపులు మిశ్రులను నైతము ఒక్కచో గూలవైచు కల్లి గలది - ముందువెన్నలు హెచ్చుతగ్గులు మున్నగు భేదభావమును గూర్చుమాపిస్తేది. అధికార తారతమ్యమునుగాని తుల్య గౌరవమునుగాని అద్దు రాసేయక ఎల్లవారును తామువిని ఇతరులకు వినించు నట్లు చేయగలిగినది - కేవల మొక్క కవితానుధానం.

ఏ భావము దైనను కవిత్యము సాధారణముగా నోజ స్వంతమును మనోరంజకమును నుండుననుభవమునుండి అలించి గినదియే. సంస్కృతవాద్యమునందు కవిత్యకళ అత్యున్నతతమ మగు స్థానము నిధికోసించి యున్నది. కాని అట్టి వాద్యమునందలి కవిత్యకళ గూడ - పరికించినచో - ఏవిధమునఁ జూచినను - కొంచెమైనను - సంస్కృతవాద్యమునందలి కవిత్యకళకు తీసిపోకుండుటే గాక వైగా వానికొకడ కన్నె పెట్టవలిన అత్యున్నతతలముతో - నవనవోత్తేజముతో నలరార గల్గి యున్నది.

అరబ్బులయొక్క ప్రాచీనచరిత్ర మేమాత్రమైన నిపుడు నిలిచియున్నచో నందులకు వాకవిశాఖాన్నిమే మాలమని యెన్నదగియున్నది. ఇటీవల నొకానొక సప్తాదయిదు ప్రపంచమునగల సమస్త వాద్యములనుగూర్చి నిర్మింపుచు ఐకోపీయ భాషలు ఛందఃప్రక్రియను అట్టి వాద్యమునుండియే సంపాదించి పెంపొందించుకొనినది వాక్రచ్చెను.

కవిత్యప్రాచుర్యానకాలము

అట్టి వాద్యమునుండి కవితాప్రాచుర్యము ఎప్పుడు ఏతరుగా కలిగినదని విషయమున వెక్కుబడి అభిప్రాయ భేదములుకలవు ఇట్లు అభిప్రాయభేదము లుండుట ప్రాచీనము లగు భాష లన్నిటికిగూడ నున్నది. కొందఱు కేవల మొక్క అట్టి కవిత్యమునకు మాత్రమేగాక ప్రపంచమందుగల సమస్త వాద్యములలోని కవితాకళకు నైతము బాబా అడమే జనకుడని చెప్పుచుదురు. ఈ అడమ తన ప్రియపుత్రుడగు హసీబు మరణించిన సందర్భమున జేసిన పరిచేనము - వాల్మీకిగారి కరుణాయతనము అక్రందనముకలెనే - ఛందోబద్ధమై ఆపయత్నముగా బయలుపడెదననియును ఆ పరిచేనవగీతిఁ ఆత్మిప్రాచీనభాషయగు మర్వాసీభాషయందు జరిగెననియును కక్కాజించెదరు. ఇది ఏకపక్షమువారి కధనము. ఇతను రెండవపక్షము వారు ఇట్లు చెప్పెదరు: "అడము బాబాగారి పరిచేనము ఛందోబద్ధమై (అనగా పద్యరయమై) బయలుపడెటలుట యసత్యము. అయ్యది తొలుత గద్యరయముగానే బయలుపడెననిది. అసమృత దానిని అట్టిభాషలోకి అనువాదముచేయ బోవు నప్పుటికి ఛందోయముగ ప్రస్ఫురించినది" అని. నిజమునకు ప్రాథమికకవిత్యము ఆఖరికికవిత్యమువలె నియమబద్ధమైగణ బద్ధముగా నుండియుండ దనమాట నిక్కమే - కాని అధునికకవితకును అద్యకవితకును చాల వంతరమున్నది. అరబ్బి

* ఈ వ్యాసమునందు చర్చింపబడిన విషయములన్నియును మహేశ ప్రసాదుసాధు మాల్వీ ఫాజీలు అనువారి హిందీ గ్రంథమునుండి యనువదించబడినవి - అనువాదకుడు.

కవితను పిమ్మట సంస్కరించి చక్కనిదుల వెలయుచిన యా తడు అపీయకులెడు. ఈయనతల్లిదీ నీవాచనవతడు. ఈ మహాకవిని ఈ కారణములననే - అనగా సంస్కరించి వెలయుచున్న కారణముచేతనే - లోకు లితనిని మహాకవిగా అని గౌరవముగ బిల్చుచుదురు. ఆపీకవి మహామృదుకుంటె నొక మాతేండ్లు ముందుగ నన్నవాడని యుండును.

ప్రాచీనకాలపు కవిత్యము

వాస్తవమునకు ఈకాలమునందు ప్రచారముననున్న కవిత్యముయొక్క జననకాలము మాత్రమే మనీషాకు ఇటీవల వాల్ల వందల యేండ్లకు - అనగా మహామృదు జన్మించినప్పట్టు దాదాపు నూరుకన్న ములకు - నిమ్మన్న మైదని వెక్కుభారము. అదినుండి మహామృదు కాలమువఱకు గల కవిత్యము అట్టి వాద్యమునందు అత్యుత్తమకాటికి చెందిన దందురు. ఇప్పటికిని ఆవాటికవిత్యము అసాధారణమగు ప్రామాణ్యస్థానము నలంకరించుచున్నది. నిజమునకు ప్రాచీనకాలపు కవిత్యమునందు ప్రపంచమునందు స్థాపితమగు యదాకతకల్పిత అంతక కావరాత్మను - ఉన్నతకళకు - అరబ్బులయొక్క పరివాగానులను - అనగా గజ్జలులు, ఒంటెలు మున్నగువానిని - కల్పించి యున్న గ్రంథపద్యములు మిక్కిలి ఓ జన్మంతములగును చిత్రాకర్త కరముగను నున్నవి. మఱియును కొన్నిచోటులలో - అచారితము - తమంతతామ - అప్రమత్తముగ వారితప్పిన కార్యగీతములుగూడ నిండును యి.

అరబ్బుల స్మరణకల్పి

అరబ్బుల స్మరణకల్పి చాల నదృశ్యమైనది. ఏ రిండు మూలమున కేవలము ఆత్మీయతకావలను మాత్రమేగాక తమ ప్రేమవాహనములగు అశ్వరాజముల కంఠాధులను నైతము కంతసముచేసి యుంచుకొందురు. అట్టి వాద్యమునందు ఒక్కొక్క వస్తువునకే వేలకొలదిగ పర్యాయపదములు కలవు ఒక్కభిద్యమును బోధించేది పర్యాయపదములే వాల్ల వేలకువైగలవు ఇట్లే మదిర, సింహము మున్నగువానిని బోధింపగ ఏకార్థము లగు పర్యాయవాచములు సూరలకొలదిగ వేలకొలదిగ నున్నవి. అరబ్బిలు ఈపద బాలమునంతను వల్లించి జ్ఞప్తి యంచుకొనకలసియున్నది. ఏలయునగా ఈపదబాలముకు వ్రాసి యుంచుకొన వారంభించినచో స్మరణకల్పి తగ్గి పోవుటయేగాక లేఖనమునందు వెక్కులోపములు గల్గుననియును గనుక కంతకే వల్లించియుంచుకొనుటయే మిక్కిలి మంచిదనియును వారి విద్యాసము. కనుకనే కనవంతమగు అనేకుల కవిత్యమును ఇప్పటికిని వారు నిరంతరముగ వల్లించి జ్ఞప్తియందుంచుకొనుచుండుట అరబ్బులకు వంకానుగతమగు అచారమై యున్నయది.

కవితాప్రభావము

అరబ్బులు కవిత్య ప్రభావమువలన తొలకనుండి వచ్చుచున్న తమలో తమకుగల భిన్నభావమును తొలగించుకొని అశ్వద్భుతమగు నైకమత్యమును ఆర్జింపగలిగిరి. ప్రాచీనకాలము నండియును వర్తాకాలములందు దేశ దేశాంతరస్థులగు కవులందఱు నొక్కచో సమావేశమై తమతమ రచించిన కవితలను ప్రజాసంఘములకు వినిపించి వారిలో నిర్దోషనీయమగు నైకమత్యమును కల్పించివారిచే సత్కరింపబడుచున్నట్లు పూర్వకవితలో ననేక నిదర్శములు కన్పట్టుచున్నవి.

కవితాసప్తకము

అరబ్బుల కవిత్యములలో సహృద్యతమగు వారి కవిత్యమును, చిత్రవిచిత్ర శోభితములగు పట్టు పట్టువైగాని పట్టువైగాని ముహూర్తములతో అంకిత మొనర్చుకొని దేవాలయములందును ఇండ్లకుందును ద్వారములందు ప్రవేశగల్గు వాచరము చాల ప్రాచీనకాలము నుండియును గలదట. ఇట్టి సహృద్యతములగు కవితలకు ముఖ్యత అనిపేరు. ముహూర్తములతో నంకనముచేసిన ఈ కవిత్యములను ముహూర్తా యనియునుందురు.

మహామృదుగాక తన కాలమునాటికి చేకూరిన కవిభావనినుండి ఏడుకవితలను సహృద్యతములగు కేర్పణచి కావేద్యారమునందు ప్రవేశ గల్పించెననియును, ఈ ఏడుకవిత్యములనే అప్పుల పుల్ల ముల్లకాల్ అని చెప్పుచుండిరనియును నెక్కురు చెప్పుచున్నారు. ఇట్లు వైసిచెప్పిన కవితాసప్తకము అట్టి వాద్యయమునందు ఇప్పటికిని అద్వితీయమును అనశ్వరమునగు స్థానమును కలిపించియున్నది. కవితాసప్తకముతో నెనయును కవితలొకను వారి వాద్యయమునం దనేకములుగలవు. వీనిన్నిటిని ప్రపంచమునందలి అనేక భావలహారు నిర్దుహ చేసికొనియున్నారు. అరబ్బుల కవితా ప్రపంచమునందు స్త్రీలు సమభాగినులై యున్నారు. పూర్వకాలమునందు కూడ అరబ్బులలో స్త్రీ విద్యావిషయమున ప్రశంసించదగినట్టి ఏర్పాటు లేవియును లేకున్నను స్త్రీజనులు రచించిన అనేకకృతులు - పాంతు పద్యములు - వీరగీతములు - మున్నగువి అరబ్బి వాద్యమునందు కప్పలు తెప్పలుగనున్నవి. స్త్రీలచే నిర్వహింపబడిన అట్టి వాద్యయమునందు కరుణాజలములగు ప్రాకృతిక దృశ్యములనేకములు నిరంతరమును మూర్ధిగించి యుండుటయేగాక ఎట్టి శ్రోతలైనను ఆకర్షింపజాలు సమ్యావేశ క్రితో అయ్యది నిండియున్నది.

మహామృదున కిటీవల అట్టివారి రాజకీయ పరిస్థితులలోనలి వారి కవితా ప్రపంచమునందును అనేకములు మార్పు లొదవినవి. కాని జనులు కవిత్యము నెడలమాత్రము వైముఖ్యమును కలిపించినారుకారు. మహామృదు తరువాత రాజ్యమును పాలించిన ముసల్మాను చక్రవర్తులుగూడ తమ దర్బారులయందు అనేకముగ కవి సమావేశములను ఏర్పాటు గావించుచు భాషా పోషణమును వారిలు ఒప్పించున్నారు. దీనివలన పాచీన కవి తలను నైతము వజ్రపింఛబడిన దిద్యకవితలను వెలయుంపగల అనేకులు పండితులు వారిలో నేర్పడినారు. కాని ఈ యభిగృహి - ఈ రాజపోషణ పరిపాటి - చిరకాలమువఱకు మహా ద్వేషముతో నిలవజాలక - కొలదికాలములోనే అనివ్వచనియమగు నిస్తే సంస్కృతపాఠ్యుడుట తిండిపించిది. అరబ్బివారి కవితలు ఇట్లుగుటకు గల ప్రబలకారణము వారికి రాజ్యర్యకథగాని రాజపోషణముగాని లగినంత లేకపోవుటయే యని యనేకులును.

ఈవిషయము నింతతోలేనివి ఇకనొక యంశమును చెప్పుటతో నీ వ్యాసమును ఇప్పటికి ముగించుచున్నాను. అరబ్బి భాషలో ననేక దిద్దివ్రాసములవై ప్రాచీన దిద్యకములగు కవిత లనేకములున్నవి. వానిని వ్రాసిన కవులుగూడ ననేకులు అనేక విధములనున్నారు. వారిలో కొందఱు మహాకవులయొక్క పవిత్రవాచములు వారి ప్రశ్నాతములగు కవితా స్ఫురాలించువులతో సహితము నేటికి అంబీనాను సర్వదా స్మరించుచుందురు. నీవిషయములగు కవితాలెలను వెలయుచిన వారిలో 1. కై సబీన్ ఇల్ ఖలీము 2. ముతకబ్బి 3. లాబీర్ బిన్ ప్రాబ్ ఉల్లాయూ 4. సువాద్ బిన్ నాబ్ 5. ముతకబ్బిల్ ఉల్ లైకీ, 6. నాబిమ్ బిన్ నాసబుల్ ఉలసవీ 7. అబుల్ నాసబ్ మావదీ 8. తులమ్ బిన్ ఓనాత్ మున్నగువారు ముఖ్యులు. ఇట్లే యద్ధవిషయములగు కవితలు వెలయుచినవారిలో శర్వాఫ్ బిన్ యామర్ ఇల్ కిసానీ, ఫింద్ ఉజ్జమానీ, అబ్బిబ్బి, అబుల్ ఉల్ రార్ ఉల్ తహ్సబీ, అదైల్ బిన్ ఇన్ ఫరఖ్, సిరీరఫా, మునార్ బిన్ ముదవా, ఓస్ బిన్ నాబా, కిసామా ఇబిన్ జియాత్ మున్నగువారు ప్రముఖులు. మఱియును జల్లల్లా ఖిర్కానీ, బిహ్మదీన్ జా హార్, ఖరీమాతూక్ హుజేన్ బిన్ ముతైర్, ఖతీరీ బ్రాఫ్, ముఖ్ఖర్ యక్ కరీ, అబుల్ తైఫ్ మున్నగువారు కృంగార రసోత్తేజములగు కవితలను వెలయుచినవారు అరబ్బి వాద్యయమున వెక్కురున్నారు. వీరి కవితలనుగురించియును ఈ కవులనుగురించియును ప్రత్యేక వ్యాసములనుగ వ్రాయవలచి ఈవ్యాసము నింతతో ముగించుచున్నాను.

కంఠాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను:-

నాయనా! ఈలేవన విశయం "నాటికి: అయ్యో! అనేకమహాత్ములు, మాయూర నౌకకవి మహానుభావులు ఆంధ్రదేశే నాటకములు నటించివారాడు. ఆయన బాగుగనే కవిత్వము చెప్పగలడని నావిశ్వాసము. అంగ్లేజుభావము జరిగిన వారాడు. ఆయన మిగుల విజ్ఞువాడు. పరిమంది లోనికి వచ్చు పెదల నెట్లుబట్టిన వారిన సంతకపుత్రుల నెరి యెగిరిపడును. కేవలము తుగ్గనమున మండువాడు కావున నాటికి దివసిని నాచియెఱుంగడు. అతని నెకమహావి యెఱుంగరు. అతడు గ్రంథమహా సమర్థుడై యే శతరెఱుంగరు. అతనిగ్రంథము లచ్చుపడకపోవుట. నాటినిపేరు వ్యాప్తిలోనికి రాతెను అతడు దైవభక్తి కలవాడు. భగ్యబుద్ధికలవాడు. పాశ్చాతీ కలవాడు. ఏవిషయమందునుండ బ్రవేశించుటకు భయము కలవాడు. మిత్రులొక రిద్దలు వచ్చునెడల వారియెదుట మాత్రము స్వేచ్ఛగా సంతోషముగా జక్కగా జనుకొనఁగలుగు మాటాడున. శ్రాత్రవాడైననైన వచ్చునొక దలంతుకొని మాటలాడక యూరుకుండును. ఈతడు విద్యాంగుడని, కవి యని, భీకారియని యతని గ్రామమునకు జుట్టుపట్టులనున్న గ్రామముల వారిలో గొందఱు మాత్రమే యెఱుంగుదురు. సమీకగ్రామమునండి యొకడు వచ్చి యతని నాత్రయించు యుండెను. ఒక సంవత్సర మాత్రయించినపిదప నాతఁ డింతలోఁ గొంత చనవులో మాటలాడినాడు. ఇతను గొంతకాలము వారికి స్నేహపభివృద్ధియొన పిమ్మట నొక్కనాడ నా సమీప గ్రామవాస్తవ్యుడొకఁడో నిట్లుమాటలాడసాగెను. "అయ్యో! మిమ్ములను గొంతకాలమునండి యాత్రయించుచున్నాను. మీ నలన నేదియో మేలుకొరి యాత్రయించుచున్నాను గాని నిష్ఫలాభిసంధిచే గాదు. కాని మీరు నాకేమియు మేలుచేయనక్కఱలేదు. మీవలన భోమకు మేలుజరుగకలసియున్నది. అందులకై మిమ్ములకాల మాత్రయించితిని" ఇట్లాతడు పలుకుటతోడనే మెత్తనుండినవాడు రవంత గట్టిపడెను. తలయెత్తికొనియుండువాడు తలకునుకొనెను. ఇదిజటకుఁ బ్రసన్నుడుగనుండిన వాఁడేమో సుకుచితవదనఁ దయ్యెను.

అట్లయ్యెను "మిత్రమా! నీవాంధ్రయేదో తెలుపుచున్నావో దాతని నడిగెను. "ఎదిగో చెప్పెదను. మూతతగారు కొన్నిగ్రంథములు రచియించిరి. అని తాళిపుత్రములవలన వ్రాయబడిన గ్రంథములు కావు. వీయకాగితములవలన రచి వ్రాయబడియున్నవి. కొన్నిదండకము లున్నవి. రెండుమాఱు నాటకము లున్నవి. నాల్గవశత్రుబంధము లున్నవి. పదికేతకము లవలకున్నవి. ఒక వేదాంతగ్రంథము కాబోలు నున్నది. ఈ గ్రంథములన్నియు చాలకఱకు మంచిస్థితిలో యున్నవి కాని కొన్నిస్థలములం దక్షరములు పోయివి. కొన్నిచోటుల నస్పష్టములుగ నున్నవి. కొన్నికొన్నిశబ్దములు నుకల్పములు గాని కొందఱునున్నారు. నాకు భాషాపాండిత్యములేదు. వానిలోని మంచి చెడ్డల నేనేటిగినివాడనైనయెడల విూకింత శ్రమ మిచ్చియుండను. అది మీరు పరిష్కరించి నన్ను గృహధర్మశ్రేయనెడల వాని నచ్చువేయఁతును. అగ్రంథములు భాషాప్రచారములోనున్నయెడల మాతాతాగారిమాతృసంరసించును. చదువుననువా రనేకులు బాగుపడుదురు. స్వల్పముగ భనము నాకు రాఁగలదు. కావున మీరు నామాటను ద్రోసిపుచ్చరని సమ్మతమున్నాను" అని యాతడు విషయముతోఁ బలికెను. అప్పుడాతఁ డిట్లుపలికెను "నాయనా! నీయభిప్రాయ మేమో నాకుఁ దెలిసినది. నీ తాత గారిని నేనెఱుంగునంతటి యదృష్టము గాకుం జట్టకపోయినను నాయనసుగంధి వినినవాడనుగాను. ఆయన గొప్పకవి జనియు నాటకాలంకార సాహిత్యము బాగుగఁగల వారనియు యోగాభ్యాసవరుఁడనియు, భగవద్భక్తుడనియు వినియుంటిని. ఆయన రచియించిన గ్రంథములలో వసందర్శములను సవరింపునని నీవు నన్ను బ్రోత్సహించుచు న్నావు. వానిలో దక్షులున్నవి నీకు స్వయముగాఁ తెలిసి కొనుట కనకాళము లేదనుచున్నావు. ఎవరో వానిలో దక్షులున్నవని నీతోఁజెప్పియుండును. అవి తప్పులో యథార్థమగు నొప్పులో వారు మాత్రమే తెలుగుచును? నాయనా! కష్టార్థము లొకరి సామ్యోక్రమాదములకు లోనుగానినాచెక్కరు? మీతాత గారు బ్రహ్మజ్ఞాన సంపన్నులు. ఆయన యోగవృద్ధిచే నాగ్రం

థములు వ్రాసియుండునని తోచుచున్నది. నీ కనుదర్శములని తోచిన వానిని సందర్శములయే వారు ప్రయోగించి యుండురు. ఒక కవి గ్రంథము వ్రాయుట కెంతయో శ్రమయెండి యుండును. ఎంతబుద్ధియో యుండున వినియోగజఱచి యుండును. ఎన్ని సార్లునో వానిని ప్రాణముండి మీఁదికి మీఁదినుండి క్రిందికికి పరికిరించి యుండును. తనకేక్రియంతయు వానిపై ధాంపాసియుండును. అట్టి గ్రంథమును దెలిసి యాదృచ్ఛిముగ నీవేదో పత్రమును జూచి "హేహే! ఇ మునఁ దప్పలున్నవని నీకును బుద్ధి పీనక కానా? ఇంకొక పత్రముఁ దెలిసి అచ్చే యిందున" బా శ్రావిశ్య భ్రష్టమైనదని తేలికగ నీవు మాటలాడుట పిచ్చికంటె భిన్నమా? ఉన్నట్టేదా యుక్తమని గ్రంథమును వివర్ణించుట! కవి తన గ్రంథరచయించుటచేన కష్టములలో సహాశ్రాంతుమైన నీవు పడకుండనే గ్రంథములో దప్పలున్నవని పలుకుటకు నీవెవడవు? అమాల్గాగముగైన గ్రంథమును జరువకుండ యధోక్షేపించుటనీకేమి యధికారమన్నది? నీమాత్రపు బ్రహ్మజాకుడు గ్రంథకర్తకాడనియే నీయభిప్రాయమా? తప్పులని నీకు నుకొన్నావే తప్పులని నీకా తెలిసియు నందుకు? ఇప్పులేవో యొప్పులేవో నీవు నిర్ధారణపట్టికలను బాగ త్రవణియించివా? నీకుతెలిసిన వ్యాకరణముక్రిందికి రానిది తప్పులని నిర్ణయింపవల సినకేవా? నీకుతెలియని శబ్దముకల్పమనియే నీనిర్ణయమా? శబ్దజాలమంతయు నీతెలుగుదువు కాబోలునని. నిఘంటువులో లేనంతమాత్రమున నశబ్దమని నిరూపింపవచ్చునా. శబ్దస్వరూపములెక్కయేమి. భావస్వరూపమునే బహిఃసించుచున్నావే? ఇక్కడ నాచిత్రము లేదనుచున్నావే. ఇక్కడ స్వభావము చట్టుబడిలేనదని పలుకుచున్నావే? ప్రపంచములోని భావస్యంఠిఁ ప్రకృతులు నీకుఁ గరతలానులకములు కాబోలు నేమి? నీ ప్రభుత్వినిబట్టియస్వభావమైనవానివై నడ్డుకెరియకలసినదనియే నీయాశయమా? నీప్రకృతిని బరికిరించుకొని తెలిసికొన లేనివాఁడవు మాధా! నీనోరుల ప్రకృతిని బరికిరించి యిది స్వభావమని యిది యస్వభావమని పలుకుట నీతరమా? పప్పులో గరిటెలాగున నిర్ణయము నీసంసారమునందు నీవు తిరుగుచున్నావు కదా నీయెఱిలో నొక్క ప్రకృతియైన తెలిసికొనఁగలిగివా. నీయెదుట మొద్దులలాగున నీవలెనే తిరుగుచు మాటలాడుచు జేబులచరించుచు నున్న వారి ప్రకృతుల నీ నీకుఁ బరికిరించుటకుఁ జేకగావే! అట్టివో పుస్తకమందలి పాత్రముల స్వభావములను గనపట్టగల వేమి? ఆ పాత్రము లేకాలమందు నివసించివో యేదేశమందు నివసించివో, యేదనిశ్చలమందు నివసించివో వారి విద్యాబుద్ధులైట్టివో వాగ్దానమాటలకేయే మనస్థితులు కారణములొ యట్టి మనస్థితులునాటికే గల్గుట కిదికఱకు వారనుభవించిన కష్టములు ముఁతెలిమిట్లునకు పేతువులూ-వారు మనస్సునిప్పి యేమాటలాడుచున్నారో ప్రశ్నముగనే మాటలాడుచున్నారో యిట్టిచింతలు- యంతకంటె సహస్ర గుణాధికము లగు చింతలు- ఒకపాత్రమొడిన యొక్కచిన్నమాటను గూర్చి తలఁగొట్టుకొని పరికిరింపవలసియుండగా- నోవనో? డొసరవల్లిరంకులకంటె, నింద్రధనుస్సు రంకులకంటె, వాయువులోని పోకలకంటె, గంగ నెట్టి రాకలకంటె ననేక కొట్టరెట్లు సంపలముతో చంచలత్వముతో నున్న మనస్వత్వములోని మాయ సందు గొండుల పద్మత్రాసా సహాసమందలి తలచెక్కలకలచిక్కుకంటె చిక్కులగుచిక్కుల నూడఁడియ గలవేమి. నెబాన్ కాళిదాసునికంటె మూరారి యెక్కువస్వభావ జ్ఞానము కలవాడని యన్నవారిప్పటికి గూడ కెందరో యుండుట లేదా? పేమ్మపియరుకంటె బెతుకాగ్నను యెక్కువ వాడన్న వాదమిప్పటికేఁగూడ ఇంగ్లాండులో వచ్చి టచ్చట నేడ్చుచున్నదే కాని కాంతించినదా? విమర్శకాగ్ర గణ్యుఁడైన డాక్టరు బాన్సు ను గారు పేమ్మపియరును గూర్చి యేమిచెప్పినారో యెఱుంగుదురా? పేమ్మపియరుకు రసభావము జ్ఞానము తక్కువ యనియును తెల్లీ గంభీరమైన రసమును పోషింపవలసిన సమయమందైనను రవంతహాస్య రస ప్రకటనమున కనకాళమున్నదని తోచినయెడల వెనుకఁ బోషించుచున్న రసమంతయు భ్రష్టపఱచి హాస్యరసము వెంట జట్టవాడు కితాళోక చిలుకవెంటఁ బరుగెత్తింట్లు పరుగెత్తుననియు నింతకంటె వసందర్శముగ మఱియేమేమో పలుకలేదా? అతనిమాట యెంత సత్యమైనదో ప్రపంచమంతయు నిప్పు డెఱుంగు నే. కాళిదాసు కాకుం తలలములొదుర్చునఁడను మహర్షియిచ్చిన కావము సంగరము మొదలగు గొడవములంతయు వదిలిపి కాదని యధోక్షేపించిన వారెందఱో? ఇప్పుడు వాని యావశ్యక మేదో యందఱకు వికడమైనది కాదా? మార్కెతులో విచనను బ్రవేశపెట్టి నాటక మంతయు వల్లకాదుచేసి నాడని పేమ్మపియరును ఎందఱు మన విమర్శకులు దూషింపలేదు? ఆ విచనమును బట్టియే యిది ప్రపంచములోని యత్యుక్తము నాటకములలో నొక్కటి

యైనదని యన్నడు తేలికదికాదా? ఇట్లుచెప్పి యెక్కువకు కావచ్చుమైన గ్రంథము ననుభవించు నిచ్చ నీకుఁ గలదని కవి యెడల గౌరవిముకలిగి వానిని జరుపుము. తెలియనివేదో తప్పులని యవలదు. ఒక్కసారి కవిని యెడఁ దెలియకన్న మూడుసారులైనఁ జరుపుము. అప్పుడికిని సందేహములు విడచి యెడలఁ బెద్దల నడుగుము. తెలిసికొనుము. అంతేకాని కవిని గూర్చి బుద్ధిహీనమైన మాట యెప్పుడును పలుకుదును. కవి గ్రంథమును వివర్ణించుటకుఁ గాలమున్నది. వానికి కదలి పెట్టుము.

నాయనా! ఒక్కమాట వానిలో దప్పకట్టుకుకొని బాధలున్నవి. ఇన్ని చిక్కులున్నవి. సత్యభోధ, నరీభోధ, స్వభావభోధ, సత్కవిభోధ, సర్వేశ్వర భోధయొనొకరితరమా? తప్పులను భ్రమముచే నొప్పులను, తప్పులనేసిన వాతెందఱు. ఇట్లొందెట్లు నిజముగాఁ బాపముని నాధయము. నాయనా! ఒకచిన్నకథను జెప్పెద. మనువు మనవాడు చెప్పికథయే. నేను గ్రాత్రగఁ కల్పించినది కాదు.

ఒకయూరి నొకసవ్యానీ వచ్చెను. ఆసంగతి తెలిసి గ్రామవాస్తవ్యులలో నొక గృహస్థుఁడ నవ్యానీకి భిక్షావందన మొనర్చి తనయింటి కావ్యనించెను. అగృహస్థుఁడు చీకవాడు. అందుచే భటుల సాహాయ్యములేని వాడు. సవ్యానీద్వఱానికి గొల్లయింటి నుండి వెరుగు వీటికొని వచ్చుట కెవరును లేక కానీ తిప్పికొని వచ్చుచుండెను. ఇంతలో వొకసవ్యును నొడిచి ఇట్టి యొక గరుడపక్షి యంతరిక్షమునఁ బోవుచుండెను. ఆ సవ్యు యముని యా పాము నోటినుండి గరత విందువులు కొన్ని యా బ్రాహ్మణుని దధి పాత్రములోఁ బడెను. పాపము! బ్రాహ్మణుఁ డేమియెఱుంగును? ఆ భదనింటికిఁ జెచ్చి సవ్యానీకిఁ జెప్పెను. సవ్యానీవచ్చెను. కొంతకాలమైన పిమ్మట నా గరుడపక్షి యా వాహము నాబ్రాహ్మణుఁ డుయమలోఁమున యముని యెదుట నిలవఁబెట్టబడిరి. బ్రాహ్మణునిపై సవ్యానీని జంపిన బ్రహ్మహత్యపాతకము మొదట మోపఁడినది. అప్పుడు బ్రాహ్మణుడు దండధరులో నిట్లనియెను. "అయ్యో! నాకు బ్రాహ్మహత్య పాతక మేమున్నది? సవ్యానీకి భిక్షుచేసిన పుణ్యమే కాని బ్రాహ్మహత్యపాతకము నాకెట్లు సిద్ధింపెను? నీయే. నా విషమున్నదని నేనెఱుంగుదునా నేను వెరుగుఁడెప్పుడున్నా కామందు గురుడుడై నెందో సర్వమునుబట్టుకొనిపోవునని నేనెమ్మనఁ గలఁగంటినా? నేను కేయని పనికై నాపై నేరము మోపుట తగునా? బ్రహ్మహత్య నాకుఁ గట్టఁదగదు" ఇంత సందర్భముగా నాతడు పలుక దండధరుఁడు "గరుడపక్షి! బ్రహ్మహత్య నీకుఁ గట్టలసియున్నది. నీవేమందువు." అని పలికెను. "అయ్యో! దండధరా! ఇదియేటిన్యాయము. నాకాహారమును భగవంతుడు నియమించిన పామునుబట్టుకొని నేను వారిని గాలిలోఁ బోవును యేమి? భూలోకమున నేవఁడో చచ్చినవాడని యాతనిని జంపి పాపము నానెత్తిఁగట్టుటయేమి? ఎంత నిర్భయముగా నున్నది? బ్రాహ్మణునిజంపవలసిన యావశ్యకత నాకేమిక్కడో రవంతి యోజింపరాదా? నేనాతనికి గావలసినవాడనని జంపితవా? అతని యాస్తిని వ్రెయకొనుటకుఁ జంపితినా. అతనిని స్పృశింప మందగ నీ యాతనినిజాడకుఁదగ నే అతనినెఱుంగమందగ నే అతని దలఁపవలదగ నే యాతని జంపితిననుట న్యాయమా?" యని గరుడుఁడు పలికెను. అంతట దండధరుఁ డేమియునుటకుఁ దోడక "సవ్యమా! నీ జన్మాగ్రమునండి పడెన విషబిందువు. నే సవ్యానీ చచ్చినాడు కావున నీకు బ్రహ్మహత్య కట్టలసియున్నది. నీవే మందు"నని పలికెను. "అయ్యో! దండధరా! అన్నిటికంటె విష బాగుగానున్నది గరుడుఁడు నన్నొడిసిపట్టుటతోడనే నా బ్రెళ్ళ న్యము పోయినది. చచ్చిన నాకే తే బ ర ము నుండి విష విందువు లే జారిన వోర క్త విందువు లే జారినవో నేను జచ్చినతరువాత జరిగినవానికిఁగూడ నేనే బాధ్యతవహించ వలసినదనుట భర్మమా? భర్మస్వరూపుడవే నేను బ్రహ్మహత్య వహించెను. నాశేమి?" అని సవ్యము నిర్దాక్షిణ్యముగాఁ బలికెను అంత దండధరుఁడు దగ్ధలేక, మింగలేక, యూపి పలుపఁ మిడుతు మిడుతు రవంత నేపాద్విజ్యయము వంకజూచి "తేనాలోచింతముగందని యప్పటికి వారిని వదల్చుకొనెను.

ఆ మఱునాఁడు భూలోకమున నిద్దరు బ్రాహ్మణులు పోలములో పంటల యంగినా చూచుటకై కలసి వరున్లు సమీపమునఁ దిరుగుచుండిరి. వారిలో నొక్కఁడింక నీ యూర నుండఁదగదు. పోవుతరుని రెండవారిలోఁ బలికెను. ఇంతలో రెండుపక్షులు సమీప వృక్షముమీఁద మాటలాడుకొనుచుండెను. పక్షిభాష వారి యెద్దఱలో రెండవ వాఁడెఱుంగును. మగ పక్షి భాష యమలోకమునకు విలాసార్థముగా పోయితినియు బ్రహ్మహత్యగూర్చి పెద్ద తగవచ్చుట జరిగినదనియుఁ దిప్పు జెప్పుటయే తరువాయిగా నున్నదనియు నని తేల్చు చెప్పెను.

అం హౌదార్బ్ అర్థమనవదనంబి కెచ్చి కెనావనంబి
యచ్చివనంబి మౌతమన యూరదర్శినిని.
ఇట్టి అర్థమౌరనంబులు, వివేకలియు, మహా
సాధ్వీలకామయ, వివేకలియు ము. హౌదార్బ్, యెచ్చి య
గౌరవములు కలవనను, భారతదేశము మహాదాగు. ఏ నాగు
భారతదేశము హౌదార్బ్ అన అనిపావ్రులు కెచ్చింబుచో ఆ నాగు
భారతదేశి మౌతమనానె.

ఉద్వేగ

(ఉమర్ అలీమాగారు)

(శత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

తే. గీ. కలిమిగలనాడొక్కటైతే తెలుగుయందు

వారివెన్నెడు నవ్వుగా నలనుపడదు

కలిమిలేనపుకాసాడ గలగున్నట్టి

వాడె యెన్నెమిగుడే ననుభయం.

అని యేమేమా గొలుగుకొన నారంభించెను.

సాది యాతని యాత్ర ఖరీదినెట్టి యింక నీతిని కన్నీ
చెప్పెను ప్రయోజనము లేదు. నివర్తక పరివర్తనమున బడినవానికి
హింసకములు కలుపులుగాఁగోరుట తక్కువని లోలోపల
విచారించిరిని చేయునది లేక వెంటనేలేచి అమాత్యశేఖ
రుని బసవబోయి వానిని సంఘ విధానముకేసి యాతఁడు నా
చుట్టుము. తాతని కేదని మంచియొక్క మియ్యకలెనివేడికొని
యెను. ఆకాలముననూడ సారీయన్న తెల్లవారికి గౌరవము
గురుభావము ప్రపత్తియందెడిది. వెంటనే ఆమెత్రువుగ
పుండరిని నోక నడుదొంగమున నెమించి పంపివైచెను.

ఇట్లై న కొన్ని నాళ్లకాకటంబు యెఱుగుగా పనిచేసి చాల
మేధాశక్తి ను పయోగించుచుండుట చే నున్నతో
దోష్టమున కర్హుడగుచువచ్చెను. దాన నెన్నియో
నియలు సంకల్పము ను మాడినది నది న ప్రవర్తమాన
మైన వాని భాగ్యశ్రుతి ప్రభాభావము జూచుటకు నేమక
యగుచుండెను. కడపటవాడు ఆ పక్షియొక్క కర్ణ
దృక్పథా నియోగంపఁజేడి మిగుల మన్ననలను బడయుచుండెను.
తాని సాదీని తింక యొక్కనాడును దీర్చించి యెఱుంగుడు.
అయినను సాది వాని సగ్గులు విగ్ని మిగుల ఆనందించుచుండె
ను. మనస్సులో కాలపరిణామమును తిలకించుచుండెను.
ఆహ! ఈకాలము త్వరితమునైనను మహామేరువు నేయఁజాలు
ను గదా యని యానొనుచుండెను.

కం చెడుకాలంబున చుతిచెడి
కడలంద్ల నిరశనోండఁ గానలదొర్లున్
నడిపిన నది కలువైనను
నెడలను సత్సలములందుఁ వేలకువేలన్.
తే. గీ. కార్యములుసాగునన్న నైర్ద్ర్యముది
యాశచాలించుకొనకు బాపదలను
ద్రోవకుండులోపలవేలు దాచియుండు
నర్థిలోదాగియుండు ముత్యాలలీల
అని గీతములుగూర్చి పాడుచుండెను. తరువాత కొన్ని
నాళ్లకు సాది యాత్రాధ్యము కొండల మీఠుతో ప్రయాణమై
సాగిపోయెను.

అతఁడు తిరిగి యింటికి వచ్చునప్పుడు రెండవసభముల
(మజిలీల) దూరమున నుడిగా ఈ బంధువుల డెయరుగా వచ్చి
సందర్శించెను. అప్పుడాతని ముఖమై ఖరీ మిగుల విచారగ్రస్తమై
చాళ్ళి చికిరి దానినిట్టి సాదీయంతయు గ్రహించుకొనియెను.
ఉద్యోగము పోయినప్పుడుగాని మిత్రుల సంవర్ధకమున కవకాశ
మెట్టివారిని చిక్కిరన్నమాట నిర్మలమైనదనకొని, మఱి నీ
సంగతి యేమిటిదనినదికి అని యడిగెను.

దానిపై నాడెను—నిమిషమై జరిగినది. నే నున్నతో
దోష్టమునందుండ తెల్లవారల కనుమరుగైనది వారిలొవా
రికొక్కటై నాత్రేయశాస్త్రముగా నోక నేను గల్పించి కేసి
యుద్ధమెట్టిది. కేదెదిచిచారంత సుఖమైతేను. కాని నాపక్షమున
నిజముచెప్పువా రొక్కరును లేకపోయినారు. నేనెందఱిని ప్రతి
మాటనను కార్యము లేకపోయినది. చిరకాలము నావలన మేలు
పొంది వారు నైతమునా కేత్రుడైయున్నారే నాకృతజ్ఞులను
సర్వార్థపా మఱచిపోయినారు.

తే. గీ. కలిమిగలనాడొక్కటైతే తెలుగుయందు
మందములొచ్చిందెడు బాపదలమి
కలిమిదొంగన నెట్టియై కామమోష
నెట్టియై మిత్రమిదై తెల్లమనని.
తరువాత పర్యవసానము నక్కొక చెఱసాలయందు బం
ధించిరి. నాతఁ జనువులమైడి చేకధారగా కన్నీళ్లు కాలు
నట్లే కాలుచుండ నేర్చుచు కాలమునై రగచుచుంటిని. ఇంత
లో యాత్రులైన మీరు సుఖముగా నున్నుచున్నారను శుభ
వాక్యమిచ్చెడి. రాజుండు కెంతయు సంతసించి తదానందమున కై
బందీలను విడుదల ననుజ్ఞనిచ్చెను. ఆసంగతి నున్న నేను బంధము
కుడ్రున్నెతిని. తుదకు నా ప్రభువధిత్వము నాకు నిలిచినది. అని
కన్నీళ్లుకాన్పుకొని చెప్పి నారంభించెను. కట్టకడ కుద్యోగము
యొక్కసంగతి యిట్లు పరిణమించినది.

తరువాత సాది—అప్పుడు నా పితృవచనములు వినవైతిని.
నీ కలిమిప్రసన్నదయానమునందే నిరంకుశ నేకలభముతో
నెరిగినదానోకొరెయిడఁ గన్పములనన్ సమకూడుభాగ్యముతో
నెరిగినదుఃఖభావము గాననదామతియందున్న దా
నిగొనునెట్టిదనము నేర్చుననియు స్ఫురితగ మియ్యె.

మహాకవి - దండి

మానవల్లి రామకృష్ణకవి ఎమ్. ఏ. గారు

(శత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

సింహవిష్ణు కుమారుండు మహోదవిక్రముండు సాశ్వా
త్య చాతుర్వ్యులతో విశోధము నొందుచుండెను. ఇతఁడును
మహాకవియే; మత్రివిలాస మను నాటకమును రచించెను. ఇతఁ
డు సంకీర్తమున ననేకకృతులు రచించె ననియు గండమాదన
మనుభావసంస్కృత మిత్రకావ్యము విరచించెననియుఁ దెలి
యించుచున్నది. సర్వజ్ఞుఁ డగు రుద్రటాచార్యుఁ డిదిని యాశ్రి
తుఁ డని తోచుచున్నది. ఆచార్యములు నలోపాకములు నగు
మహావిప్రుగా శ్లోక కలాదేవాలయములు గట్టించిన యతఁడేను
చూడభావుఁ డనుట ప్రశంసాస్పదమే. ఇతని నాకాయించిన భా
రవికి మనోరథుండు నతినికి పీఠదత్తుండును జన్మించిరి. పీఠదత్తుని
భార్య గౌరి. వాగలతు వ్యక్తశక్తి యగు కుమారుండు దండి (ప్ర
భవించె. దండి బాల్యమై యుండునప్పుడె తల్లి యొక దండ్రీయఁ
గాలగోచరులైరి. వారిస్థానమున తల్లికంటె గరిష్ఠుని యగు న
రస్వతియొక్కతరుబును (శాస్త్రవిద్య) నిలిచి దండిని బోషించు
చుండె.

“న బాల ఏన మాత్రా చ పిత్రాచాపి వ్యయజ్యత
అయ్యంత్యత గరిష్ఠస్య సరస్వత్యా శ్రుతేనచ”.

ఇట్లుండఁ గాంచీపురమును కేత్రువులు ముట్టడించి నె
క్కువకన్నములు చుట్టుముట్టుచేయుల బాదలుచుచు విజృం
భించుచుండఁ బురజనములు సుత్రుల్లాలె యాభావలతె రాజ
ధానిం ద్యజించి దింతరముల నాకాయించిరి. దండియు కుభా
చార్యుఁ డగుచు సత్సోద్య సంచారము చేయుచు నాకృతముల
కాస్త్రాగ్ర్యములనుగ్రుత్తియుండె పుణ్యార్థములఁ జూచుచు
బహువిధసమలు చెల్లించెను. పిదపఁ బ్రకాంతోపద్రవ మగు
కాంచీపురమునఁ బల్లవరాజు మరల ముస్సాపిరుండై దండి మొద
లగు సమస్తపక్షజనలఁ బిలిపించి స్వస్థాన సంచారముల
నొసంగి కీర్తియఁజూడెయ్యె. ఇట్లు ముట్టడించి పాటిపోయి కే
త్రువులు సాశ్వాత్య చాతుర్వ్యునియొక ద్రాజు మొట్టి విక్ర
మాదిత్యుఁ డనియు నోకపోయిన పల్లవరాజు మార్గవర్ధను
నోడించి తల్ “ప ర మే త్వ ర వి రు ద ము నవహరించి
విజృంభించుచుండిన యి మ్మడి వుల కేళి నోడించి
య ప్పు ర మే త్వ ర విరుదము నోడిచి కొనితద్రాజధాని
యగువాతాపి పురమును జయించి తత్పుర మధ్యమున నెలకొని
యండు “కాతాపిణిపతి”ని దెచ్చి కాంచీపురమునలంకరించిన
నంసింహవరమేశ్వరకృష్ణ యని తెలియుచున్నది. కావున దండి
కాలము క్రీ. శ. 650 లో నని చెప్పుండగును. దండికి మిత్రకర్
ము గల దా? బా యుండు తనవార్త చరితమునఁ ద న
మిత్ర వర్త ము నంత యుఁ జేర్చొనియె; అట్లే దండికి
తన కేళి కా భ రణ మగుమాతృ దత్తుఁ డనుకవియొక
చిట్టవ నే నాధీ శ్వరుకుమారుఁ డగు రామకృష్ణయొక బరమ
మిత్రుఁడు. మాతృదత్తుండొక చతుర్యేద వేదియు నాశ్వలాయక
కల్పమూర్తివాక్యభాగ్యతయనగు దేవస్వామికుమారుడనియు రా
మకృష్ణయొక గవియనియుఁ దోచుచున్నది. రాజభవన వేలాలయ
నిర్మాణ శాస్త్రముల దండి గురుతిమానుఁ డని కీర్తి జహించి
యున్నందున నొక్కనాడు మహాశివునకుఁడగు మాంధాతకు
మారునులలితాలయిండును నొకశివురండియొద్ద కేతెంచి మాతృ
దత్తుడి మిత్రులన్ని ధావమున దండిచే సమ్యానితి ప్రశంసితుండై
జూతుండఁ దండిం జూచి, “దేవా” మహామల్లపురమున (మహా
బలిపురము) దేవునిచేయి మనకట్టునొద్ద నేకారణముననో భగ్ను
మై యుండిన నెనద్రానిఁ బొసంగునట్లతికించితి. తక్షమర్మరిచ
తులు లగుమీరచ్చట్టికి వేంచేసి నాయదికింబుట సాధు చగునో
కాదా మీర జరిశీంప నర్హులు. ఇంచుల కనుగహించువు” డని
ప్రాణించిన మఱునాడు మిత్రులతో దండి మహామల్లపురము
లకు వెదతెను.

అదోత్తరంగ భంగళి విలాస ద్వాపాలలయః॥
స్వశృంగమిన గంభీర మంభోరాకిం దదర్శనః॥
కత్తి సాగరకల్లాలక్షి ప్రజ్ఞోదాంబుబుధినా॥
నవ్యమానకుభామోద మౌరిజా వనవాయనా॥

న. మంబులనుగోరి వారినిది మధ్యమునింగిన వాడెట్టివ్వ నీ
ధీజనినవా క్షేకంబులు ప్ర దీపితరత్నము లన్ గరంబునన్
నొన, నటుగానిబోనలల కొట్టుననెట్లన గట్టిగట్టు చే
యెను శిథిలవశేషమగు రూపముకాదని సంశయింపఁగన్

అని యంతకన్న నధికముగాచూడో వాని మనోగణమును
తనవాడి వాబ్బి ఖములఁజేరి దానిపై నిందయను లక్షణము జల్లి
ప్రహరించుట బాగుగనుండదని యీ రెండుమాటలు చెప్పి సరి
పుచ్చెను.

కం. చెఱబడి దుఃఖములొందితి
వరయపు మదితవనన్ను లక్కట బాధన్
భరియింపకున్న వృత్తికి
పురమున ప్రేమించెదగు నె మూర్ఖత్వమునన్.

తల్లో దారం మథాపశ్యన్న మాతే రాజమందిరమ్॥
గచ్చుక్ వేలాపథేనాథ ప్రపేద మందరం నారే॥
తరంగ బాహుసంవాహ్యా చరణాంబురుహద్వయమ్॥
ఉదస్యతా ముదాఽప్తో దదగ్మ మురకానమ్”

అతఁడు తరంగ బాహువులతో వివిధక రణాంగహారము
లతో, దాండమూడు సముద్రునిఁ జూచుచు వేలావనానిలం
బుల కామోదిత హృదయందై మహామల్లపురము జొచ్చి క్రి
విక్రమస్వామి చరణద్వయము నేసింది భక్తిమై మఱల సుధిం
పఁబడిన తిన్నహారాహువుల బరిశీలించి లలితాల యని శిల్పకాశల
మునకు నివ్వెఱి గొనుచుండెను. ఈమడి బంధన ధావము నేటి
కాలమునకును బెదరక యొక శిలాశిల్పమువలెఁ గానవచ్చుట య
మృహశిల్పి చమత్కృతికి దండియే కాక మనముకుండ నచ్చె
రువు పడవలసినదియే అప్పుడొకచోరము జరిగెను. పీఠెల్లరును
జూచుచుండ నుద నూరుణ మార్తాండ మండలాకాశము నొక
పద్మము సముద్రతరం ములఁ గొట్టువడి వచ్చి దేవుని పాదకమల
ములమీఁద వాలగాఁ దత్తణము యిది విద్యాభర యాపము ధ
రించి కీర్తి కేయూర స్పృహణకవచములతో దేవునియెదుట
నిలచి కొనియాడి యాకాశమున కెగరి యదృశ్యమయ్యెను. కా
తు కాకృష్ణ దృష్టులగు మిత్రులు దండి నిది యేమింత యని
యడిగిరి. “ఎన్నఁడో దిక్కుపురుషుండు పద్మ సంబంధముగా న
పచారము చేసి యెన్నఁడో మహామునిచే కేసింపబడి కాపా త
మిదైతతా పదఃస్పృహనఁ ప్రసాదింపఁబడి యిప్పుడు కాఱమువ్వు
డై స్వకృత్యాపముఁ బొంది దిక్కులొకమున కేగియుండును. నేను
యథాశక్తి దైవము నారాధించి యివింత యెఱుంగక నత్స
హించెన్” నని వారిని నూఱడించి కాంచీపురమునకుఁ గ్రమ్మజే
గోద్యాదేశవాటిరాలి పామేశ్వర ధ్యానముతో దగ్ధశయ్యా
పఁతుండై యుండఁ బురుషోత్తముండు “పుష్పకాంతినంతరి
నుండరితి ప్రథితాం విక్రమరత్ని రాజహంసామ్॥ సరసా రహ
నీ ప్రియామి వాద్వామ్” అని కొనియాడఁదగిన యవంతి నుండ
రి కథ నొసంగిం దండి స్వప్నలభ్య మగు వీర దామయ్యతులఁ
కెప్పుడొడంగె.

ఇకక గధను గుఱించి కొంత యెఱుంగుటకుఁ బూర్వ
ము దండిద్య గ్రంథ పీఠికలోని కవి ప్రశంస నిఁచుక యాధరిం
తము. కవి హరిహర హరిణ్య గర్భల వాల్మీకి వ్యాసుల సర
స్వతిం బ్రశంసించి,

“సుబంధు” కిలిన్రాస్కంతో లిండుసారస్వ బంధవాల్,
తన్వైవి వ్యాసయం బధ్వా కర్మరాజ

(తిక్కిన పుత్రభాగము పురుగు కొట్టినది.)
అని సుబంధువును, బిదప గుణాధ్యుని,

“సనారాయణ దత్తాయా దేవదత్తాశ్రయా శృతిః
మూలదేవోద ...”

అని మూలదేవుని,

“శూద్రకేణా నకృజ్జిత్యా స్వచ్ఛయా శుద్ధధారయా
జగద్భూయోఽధ్యస్తంబం వాచా స్వచరితార్థయా॥
అని శూద్రద్రుని, మఱియుక కవిని బిదప,

“సువిభక్త ముఖాద్వైవేన కలతణ వృత్తిః॥
పరతోఽపిన్ధితో భాసః శరీరై రికనాటకైః॥”

అని మహాకవి భాసుని, సర్వసేనుని,

“నేతు రూపేణ తిష్ఠంతో లోకే స్వదస్తుదర్శనః॥
మట్పంచాశత్రుమాణత్వం గతానః కవిపుంగవాః॥”

అని ప్రసర సేనుని, మరియొకని, బిదప,

“తిష్ఠా మధుద్ర వేణాకౌ యస్య నిర్వనకాగిరః॥
తే నేదం వర్మ వైదగ్ధ్యం కాళిదాసేన శోధితమ్”

అని కాళిదాసుని, మఱియుకని, దరువాత,

“వ్యాభ్రం పదత్రయేణాపియః కల్పోభవన త్రయమ్॥
తస్య కాశ్య త్రయవాస్తా చిత్రం నారాయణ స్మృతిమ్”

అని భట్టనారాయణుని,

“సర్వతో ముఖస్సార్ధస్యం కవీను
కస్తస్తోత్ర్యనుస్మృతః కవీనాం చక్రవర్తిరేవమ్”

అని ప్రాయశః భారణిని,

“భిన్న స్తీక్షణుభేవాపి చిత్రబాహవ నిర్వృధః॥
వ్యాహారేషు జహా లీలాం స్వమయూరః.....”

అని బాహుయూరులను ప్రశంసించి తుకవిదామణము చేసి
స్వగంకాభి వర్ధనము నలిపి యవంతినుండరి కథాభాగమునకుఁ
దొడంగెను. తాళపుకము కొనలు చిరిగి పోయినందునఁ దైగ్రంథ
పాఠము లతిశోచ్యములుగా నిలచినవి. నేటికాలమున మనకుఁబడిం
చి యుండుననేక ప్రాచీన కావ్యశాస్త్ర గ్రంథములు చూడగా
గాలనిర్ణయవిధి నిష్పత్తి పాతముగా గమనింపఁగాఁ గాల్పకమ
కునుఁగించియే దండియొకవి ప్రశంస యొనర్చునని చెప్పుక దగి
యున్నది. మహాకవుల కాలచారిత్రముల లభించినంతవట్టు తెలు
పవలయు ననుటయే యీ వ్యాసమునకు బహుమదేవము కావున
నిందుఁ గొంత యవాంతర శ్రీప్రసంగమునకు విజ్ఞులు తుమింతు
రు గాక.

బాధోలీ పరిస్థితులు

“సంరంభ ప్రయత్నములు”

ఒక ఆంగ్లేయుని అభిప్రాయములు

‘మాంధ్యపు గాథ’ యను భారతీయ కవిత్వము డిటెయిల్డ్ గ్రామర్నున్నది:—

బాంబాయిలోని ప్రాంతీయ భాషాభివృద్ధి గాఢముగా గానవచ్చును. కాని యిక్కడగూడ నొకలోపము గలదు. భారతదేశము మొత్తమునందుగూడ గాఢముగా యాచార్యముయొక్క నిజభావము మాత్రము గాన్పించదు. ఈ భావము విశుద్ధముగ నుండునట్లుగాను పనిజేయుచోట్ల జూడగోరితిని. అందుచేతనే నేను గాంధీజన సదేశమును గుఱరాజునకు అందుముఖ్యముగా అధికారవర్గముపై నెత్తిన సంరంభమును గౌరవోపద్రవము లేమి గల్గినను పోరాడుటకు నిర్ణయించిన బాధోలీ తాలూకాకు వెళ్లి నిశ్చయించుకొంటిని

గాంధీయొక్క సంరంభవిధానము మీరు మంచియొకదానిని చూచును. నేను వానిని మరల జ్ఞాపకము చేసెదను.

బాధోలీ తాలూకా గ్రామము. 5 వేలు జనసంఖ్యగలది. తాలూకా ముఖ్యపట్టణము. తాలూకా నూరు చదరపుమైళ్ల వైశాల్యమును 60 వేలు జనసంఖ్యయును గల్గియున్నది. గాంధీ విధానము ప్రకారము బాధోలీ ప్రజలు చేతితో పడిన నూలుతో నేసిన గుడ్డలను ధరించుచుండవలెను. తమవ్యయములను, యిండ్లను, పాతకాలలను అప్పుకుంటున్న తెరచియుంచి గ్రామములో భాగవద్ద వారలను నీళ్లు దీసుకొనివచ్చవలెను. మధ్యపానమును నిషేధింపవలెను. ప్రభుత్వపాతకాలలను స్వామ్యభావములను బహిష్కరించి జాతీయ పాతకాలలను వంచాయితీ కొట్టటకు నెలకొల్పవలెను. ఇవియుగముగ సాత్వికాత్మకమైనవిగా పిదప నాకు తమభూముల కొనుగోలునైన పన్నుల నివ్వటకు తీరస్కారింపవలయును. పన్నునీయకుండు, తమ పిత్రాధిభూములను ప్రభుత్వోద్యోగులు అమ్మినను, సరే యవారకుండునట్లుయును. బాధోలీ సాధ్యమైన భారతదేశమంతయును యిప్పుడో మరొకప్పుడో అనునదింపవలయును. అధికారవర్గము పాపమును గుర్తించి పశ్చాత్తప్త హృదయముతో భారతదేశము స్వప్రయత్నములచే తక్షణసంపూర్ణ స్వరాజ్యమును పొందెనని ఒప్పుకొని తీరవలయును. అంతట వారు అందఱును సుఖముగ జీవించవలయును.

ఈ గాంధీవిధానము మానవ పక్షాత్తివై సాధారణమైనది. ప్రజల ప్రయత్నములు జరుగవలెనని గాంధీయే తెలిపినాడు. కొన్ని మానవులకు స్వంతముగా నా తాలూకాలో పనిచేసి, నిరాకరణోద్యమకర్తగా చాల భాగమును ఆ బాధోలీ తాలూకాను కలయును పరిశుద్ధ పరిమాణమునకు దెచ్చుటకు వినియోగించబడినను, చివరకు తన యంతయు నాయెను. తాలూకా నిధి మాయమైనది. సాధ్యమగు దెలియుచున్నది. పన్నులనిరాకరణ మాయంబైనది ముగియించిరి. అప్పుడు యిండియాలో నొకభాగమునందు, అహింసా సిద్ధాంతమును బాగుగా తెలియనివారెవరో నిరాకరణ వారును పోలీసులను హింసచెట్టరిని విన్నతోడనే గాంధీగారు యీమాదావిడి నంతయు ఆపుచునెను.

ప్రజల విశ్వాసము

నేనిప్పుడు బాధోలీలో నున్నాను. గాంధీయొక్క పరిశుద్ధతయు, భావశుద్ధియు యిండియే దుస్థములుగా నాకు గాన్పించుచున్నవి. ప్రభుత్వముపై సంరంభము జేయుటకు యీతాలూకాను యీతాలూకాప్రజలను జూహుత్వ దేగుట చేతనే అయిన యేర్పరుచుకొనెను.

ఇండియానంతట వెదకినను, యింతటి అహింసా ప్రవర్తనలను, సాధువులనుగల తాలూకా యింకొకటి గానరాదు. ఇచ్చటి ప్రజలు అమానుషముల అని నాకు కొందరు చెప్పిరి. దుష్కర కష్టములు స్వల్పముగా నుండి, ప్రజలకును ప్రభుత్వోద్యోగులకును చిక్కులేమియునులేని తాలూకాను నేనెక్కడను జూడలేదు. కాలవతగానాలు వచ్చుటకు కాలవంటలేదు. భూమిసారవంతమయినది. ఋతువునకు నమ్మకముగ వర్షము గురియును. ఇక్కడ ప్రతిమధ్యమయిన పంట. ప్రతివర్షము పెరుగుటతో రయితులు బాగుపడిరి. రయితులను బాధించుటకు చెడ్డవెడ్డ భూస్వాములు లేరు. వ్యవసాయదారుడు ప్రభుత్వముతోనే సంబంధము గల్గియుండును. భూమికిప్పు స్వల్పము ఎకరమునకు 5 రూపాయలు మాత్రమే. ఈయెకరమును యింకొకరికి కవులుకయచ్చును. ఈభూమికిని 25 యెండ్లకింద నిర్ణయించబడినది. ఇంకను 5 యెండ్లకు గాని యిదిభూమిగాదు. భారతదేశములో సాధారణముగ నుపద్రవకరమగు నసంతృప్తిజనులకు భూములకుని ఒత్తిడి

నలగు గలగుచున్నది. అయితే యిక్కడ మాత్రము అట్టిఒత్తిడి యింకను ప్రారంభము గాలేదు. ఇచట చెట్లుపనికిరాని వెన్నెయి నెలవు. రైతు కూలీలవారు లేరనుటకు వీలులేదు. అప్పు వ్యయగాక, అదీవిమనస్సులు యెప్పుడెక్కడ యేమోజూహులొకరికి అక్కడవేసినను యెవరు కలుబోయినో అక్కడను, యెవరు చెరిగిపోయినో అక్కడను ప్రతికియున్నంత కాలము పనిజేయువారు గలరు.

రైతులు మంచి వ్యవసాయదారులు, కాంతవంతులు సాధువులు వారు వ్యాజ్యకోరులుకారు. పోట్లాడు స్వభావము గలవారు. వారిద్రోహము లేమో వారెమో. గాంధీ రాకమునకునైనను వారివ్యవస్థను సరిహద్దుపొట్టాటలలో తప్ప కొద్ది తక్కిలేదని నాకు తెలిసినది. అట్టి పొట్టాటలలో ఒక అడుగునీల నియ్య నివ్వవలెనని, వారి యావదాన్నినెను అందులకు తృప్తిగము చేసెదను.

ఇట్టివారలను గాంధీమహాత్ముడు భూమికిని నియ్య వద్దని చెప్పి వారిభూములను బాంబాయిపార్టీల కమ్మనియ్యవలెను. ఇవియంతయును లేనికీ స్వరాజ్యసంపాదనమునకు. వారలకు స్వరాజ్యమన్న నేమి దలచును? పంజాబునుచోరావ్రి, దక్షిణ ద్రావిడదేశములందువలె యాదేశములో స్వరాజ్యసాంప్రదాయము లేదు.

అహింస

అట్టియెడ గాంధీ యీతాలూకాను పన్నుల నిరాకరణమున కేలర్లయించెను? ప్రశ్నను మహారాష్ట్రదేశము నేల కొరలేదు. అచట రైతులు పెదపరముగను స్వంత్రులుగను న్నారు. వర్షములు తక్కువవుచేత వీరవారలుగ నున్నారు. భూమికిప్పు అన్నములు (చచ్చు) పుట్టుట నున్నది. అప్పులు విస్తారముగ నున్నవి. ఇప్పుడెట్టి నిత్యో భూములను పోగొట్టుకొని పాతకాలలను నిరవరము కొనుట ఒకమాత్రమేగూడుగా గాన్పించ వచ్చును.

ఈపన్నుల నిరాకరణోద్యమమును గుఱరాజులోగాక యింక నేతాలూకాలో నైనను ప్రారంభించి యుండవలసినదని యేరాజునిత్యుడైనను కనుగొనగలడు.

అయితే గాంధీ విజయముగ నున్న అహింసనే యెక్కువగా లక్ష్యమునందుకొనెను. మహారాష్ట్రదేశమును కాంతవర్తకులనుండుదుర్ల భూమి అయిన గనుగొనెను. అయితే బాధోలీలో మాత్రము అహింసయు, ఉద్యమ విశ్వాసమును నిశ్చయముగా నుండునని అయినట్లు నమ్మకము. ఏలనగా అచటి ప్రజలు కాంత ప్రయోజనము నమ్ములును అనియును, తాలూకాలో చాలమంది అయినతో గలసి దక్షిణాఫ్రికా సత్యాగ్రహ సంరంభములలో పనిజేరినయు అయినట్లు తెలియును. వీరయొక్క నుకలత, ముగ్ధత, భక్తి యెడల అయినట్లు అపరిమితవిశ్వాసము గలదు అదియును స్వాతంత్ర్యమే.

ఈ దక్షిణాఫ్రికావాసులనుండుటచేతనే గాంధీతాలూకాను నిర్ణయించెను. వారలు జేయవలసి కంటే నెక్కువ యుండదు. మేముచుండి దైర్ఘ్యముతో సునిధులుగ నుండి బలసామర్థ్యముల వినియోగించిరే బాధోలీలోని 60 వేల మంది మంచి కని యెంతయేని పనిజేయగలరు. అయితే బలమును, బెదిరింపులను ఉపయోగించునాడనిని నిషేధించబడినది. వారు నైతికబలము నుపయోగించి వేలలదిభూస్వాములు పన్నుల చెల్లింపవలెనని వారిపితృతాధిభూములను అమ్ముకపోనియ్యటల జేయవలెననియు, ఆభూములు కొనవచ్చిన వారలను కొట్టకుండు (వేమియు నటుల జేయవలెననియు నిర్ణయించబడినది. చారీచారాదులంతములు వినివచ్చుడు గాంధీ ఉద్యమమును అపరిమితమన్నవో యేమయ్యెడిది?

రైతులు వ్యవస్థలను బాంబులకు నిధిముగ నుండే వారని నిరాకరణవారు లందురు. గవారవారులును, ప్రభుత్వోద్యోగులును తుదకిని యంతయును ఒకతమానూ పూర్వ అయ్యెడిదని నమ్మియుండిరి. రైతులు తమ భూములను వారూదులతో నాకరులతో అమ్మి, యీ అల్లరి అంతయు అయిపోయిన పిదప తిరిగి యిచ్చే యేర్పాటుజేసికొనినని కొన్ని కథలు వింటిని. ఇతరులు రైతులు కొందరు పన్ను నీయకుండు వేయి చావులైన చచ్చుటకు నిధిముగ నుండిరి. అయితే ఇప్పుడేయు నుద్యోగి యిల్లు తెలుపు తెరచియుండగా జూచునేని, లోపలికి వెళ్లివచ్చుడు భూమి కిస్తునును, పాతకాలి వడికిని, ఇప్పుడును 5 కాసులును, రైతు అరుగుమీద కుప్పగనుండేదని అది రైతు తప్పగాక అపరిశీతు లటులేర్పడె ననుకొనవలెను.

ఫలితములు

మితవాదు లిటుల నిర్ణయతో మాటాడెదరు. మరియొకరు బాగా అనుభవజ్ఞులు తత్ఫలితములు యిటుగనని చెప్పిరి.

ఎవరో కొందరు దక్షిణాఫ్రికావాసులతప్ప మిగిలిన రైతులు యెప్పుడు ఒత్తిడికలిగిన అప్పుడు చెల్లించియుండే వారే.

నిరాకరణవారు పని పూర్తిగాలేదు. చిన్నచిన్న గ్రామములు ప్రచార మేమియును లేకుండనే పదిలిజేయబడి

నవి. కాశీపరాలోలు నగము జనసంఖ్యయున్నవారు, తాలూకా మూలభాగముననున్న వారినిగూర్చి యేమియును పనిజరుగలేదు. గాంధీ యనువరులు అయినట్లు అవిశ్వసనీయులగు విషయముల చెప్పిరి. లేకున్నచో అయిన బాధోలీలో నింకటి పనికి బానుకొనినవాడే. తుదకు తన యానందము చాలమారము పోయిన కనుగొని, చారీచారాదులంతయులు విసగనే లోలోన దీని నాపుటకు నిశ్చయించుకొనెను.

అయితే యేదైనను తప్పుక జరుగునని నిశ్చయముతో నుండ వాలము. బాధోలీ రైతులు నడుదేశముగలవారు. వారలకు గాంధీ యెడల గౌరవ పూజ్య భావములు గలవు. అయినను భగవంతుని వలె పూజించెదరు. ఆ భగవంతుడు అప్పుకుంటు విషయములో జెప్పిన విషయములు యిప్పుడు లేకున్నను, అయినను నెత్తిన చెట్టుకొను వారు.

ఒకటి మాత్రము నిశ్చయము. ప్రభుత్వోద్యోగులు మాత్రము బాధోలీసంరంభమునకు విశిష్టముగ నెట్టి కఠినదగ్ధులైనను గడంకుటకు అవసరమని తెలపలేదు.

ఇటువైపు ప్రజలైనను ఉద్యోగులను బహిష్కరించి వేరు జేయ నెక్కువ వివేచితప్రయత్నముల జేయలేదు. ఉద్యమము తీవ్రముగ నున్నపుడు బండ్లు బాడుగకు దొరుకుటయే సాధ్యముగాలేదని భారతోద్యోగులు నాకు తెప్పిరి. ఇది నిజమని నిరాకరణవారులు చెప్పిరి. భారతీయులకు అవసరముగ నుండవలసిన మంగలవారును, చాకలవాడును దూరపుగ్రామములలో వారికి పంజేయలేరు. బాధోలీ గ్రామములోనే, వారలకు దుకాణములలో సరుకు లభ్యక పోవుటచేత యందమిమ్మెల్ల దూరములో నున్న గ్రామములందీ తెప్పించుకొన వలసి వచ్చెను. అయితే యీ బహిష్కారము యెక్కువ తీవ్రముగ జరుపబడలేదు. బాధోలీలో వేరులు చేతులు కలవలేదనిమాత్రము చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు ప్రజలను, ప్రభుత్వోద్యోగులను యెక్కువ మైత్రలేకున్నను, కొంతభావము మాత్రములేదని చెప్పవచ్చును. ఆగ్రామము గుండను, ప్రక్కదేశము గుండను, తెల్ల చున్నపుడు వాయెడల నెక్కువగా ప్రారముగ నుండలేదు. ఒక్కొక్కసారి మితభావముతో మందనము లర్పించిరి. నేను కొందరితో కలుసుకొనగా వారు గాంధీనిర్ణయమును నాచ్చి యేమియును ద్వేషములేకుండ మూర్ఖుడిరి. యూరోపి యనులు యిండియానుగదిలి వెళ్లకుండు సోదరులకలెయుండిన బాలుని వారు నాకు తోచునటులజేసిరి. ఈ సోదరులకు జిల్లా కలెక్టరుగనుండుట నేమి వేతనమిచ్చెదరని నేనడిగితిని. నెలకు 200, లేక 300 రూపాయలని వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. అనగా సంరక్షణమునకు 250 పానులు.

వీహారు బరిస్సా శాసనసభ

రంది, ఆగస్టు 18:— నెల్లూ కమిటీవారు సభరణజేసిన మునిషము చట్టమును మా! దాను గాని శాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టిరి. దీర్ఘ చర్చ జరిగెను.

మాడు సభరణల యందు విశోదకరమగు చర్చజరిగెను! ఈ మాడింటి నుండును మహాత్మురీ తుపభుక్త పాల్గొనిరి. శ్రీ లను ఈ చట్టము ప్రకారము అర్హతను బట్టి ఎన్నిక స్వాతంత్ర్య మిటుబడినది. దీనికి విద్యాప్రతిష్ఠి అవసరము. తీర్మానోప పాదకుడు ఎన్నికస్వాతంత్ర్యము పోర్టు క్రైస్తవ శ్రీలుకు నూత్రము ఇచ్చిన చట్టములో నన్ను చరతులను అంగీకరించుటకు నభ్యంతరము లేదనిరి. దానుగా రెండుల కంగీకరించిరి. కాని, హిందూమహ్మాదీయ శ్రీలు అన్నత గర్హియున్నపుడు వారికిగూడ ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యము నీయవలెననియు వారికి అధికారము లేకుండు జేయ నెంచుట పాడిగాదని హిందూమహ్మాదీయ సభ్యులు అజేపించిరి. తీర్మానమును టుకు పెట్టిరి. 82 మంది అననుకూలముగను, 20 మంది అనుకూలముగ నుండుటచే తీర్మానము ఓడిపోయెను.

ప్రజానిగ్మచిత సభ్యులు గానివారిని పుర పాలక సంఘాభ్యుత్థానగ నెన్నుకొనువిషయమై గొప్ప చర్చజరిగెను. చర్చ ముగియకపూర్వమే సభ సోమవారమునాటికి ఆపు జేయబడినది.

ఇండియా సర్వసేవాధిపతి రామస్వామి ప్రభువుగారు మదరాస్ ప్రభుత్వభవనమున నిన్నటిదినము దిగిరి.

నోటీసు

చక్కని యిద్దరువై కళ్యాణ్యలు వివాహమునకు కావలెను. ఒకవరుడు, L. S. C. విద్యార్థి రెండవవరుడు L. T. M. Honors డిప్లొమా గలవారు.

కె. గోపాలరావు, విజయనగరం

శ్రేష్ఠమైన ఒక వస్తువు
కొలిన్స్
డెంటల్ క్రిమును
ఒక డబ్బాలోవేసి
మూత వయ ఒడి
యన్నిది

కొలిన్స్ ఒక శ్రేష్ఠమైన డెంటల్ క్రిము. గమకనే మేము దానిని ఇంకను బాగుగా ప్యాకేజీ చేసి పంపుటకు
కర్తవ్యము చేసికొంటిమి.
ఇప్పుడు యిచ్చుటచే ఒక డబ్బా ఒక మూతతో సహాయమున్నది. మూత కొలిన్స్ గొట్టమునకు కట్టబడి
యొస్తుంది. అది పొగొట్టిపోదు; క్రిందపడదు, కాలము కూడిరయ్యదు, శ్రమయ్యుండదు, క్రిము చాలకాలమువరకు బాగు
గా నేరుచుంటుంది.
కొట్టమునకు మూత కట్టబడియుండుట కొలిన్స్ ను నేను రక్షింపదును మీ మామూలువలె వ్రేలి వ్రేలకుండకొనును.

KOLYNOS
డెంటల్ క్రిము

The Kolynos Company New Haven, Conn., U.S.A.
Representatives for India:
MULLER & PHIPPS (India), Limited

Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

నెగరోగమునకు మా గొనారల్ కన్ ఫెక్షను,
వార్నిటన్ ఇన్ జెన్ క్షను, ఈ రెంటినివాడుడు.

ఈ విషయమై తెలుపు పుస్తకమునకు వ్రాసిన పంపబడును.

డబ్ల్యూ. ఇ. స్మిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్) మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు
W. E. Smith & Co., Ltd, Mount Road Madras.

బొగ్గుపులును వాయువు (Carbonic acid Gas)

అన్నివిధములందు ఏ రేటుచే వాటర్లు తియ్యదు చేయుటకు ఉపయోగించునది.

చెన్నైపురి గవర్నమెంటు కమిషన్ ఎక్స్ అమినేషన్ వల్ల న్యాయ శుద్ధిమైన దని యోగ్యతాపత్రము
పొందబడినది.

సోడావాటర్ మిషనులు

వ్యాపి అండు కంపెనీవారికి సబ్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువాగు క్రింద కనపరచిన
విలాసమునకు నేరుగా వ్రాసుకొన్న యెడల ఉత్తరము పంపియింపబడును.

వ్యాపి అండ్ కంపెనీ, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా స్టిల్ లెస్ అండ్ షుగర్ ఫాక్టరీస్ (లిమిటెడ్) నల్లికుప్పం.
(దక్షిణ ఆంధ్రాదు జిల్లా)

మోహనీలైలము - వెండుకలను పెంచి నిగనిగ లాడించును

శ్రీ పురుషోత్తమ వాసుదేవు యోగ్యమైనది - గీతం లములు సానెగల సీసా 1-కి అణాలు 12 మాత్రమే
వెం. రి. తంబు శైలిసిద్ధి, మద్రాసు. అమృతాంబరం డిపో, వెం. 109, ఫేరిరోడ్డు, పోర్టు, గొంబాయి.

జూ బు లు

కమ్యూన్ టైలు - బండగు

కమ్యూనిస్టు విద్యార్థిసమితి ప్రారంభ మహాత్మ్యము ఈ
నెల 15 వ తేదీ ఉదయము బండగు బమ్మిచేట్లలో రాజవాల
పాంబయ్యగారి మేడనందు సత్తవైభవముగ శ్రీమతి శర్మ
నుబ్బయ్య చాదరిగారి యథ్యక్షక క్రింద జరిగెను.

శ్రీ అడుసుమిల్లి శారదాబాయిరావుగారు (విద్యార్థి) హ
స్థలు లేమిచే విద్యార్థులు పడుచున్న కష్టముల గూర్చియు వన
తిష్టకాపాదక చాతిలగూర్చియు పద్యముల జరిపిరి. తనసంకలనము
కార్యనిర్వాహక సభకు సేర్పించు జాగ్రత్త. యల్. వి. కృష్ణయ్య
గారు(విద్యార్థి), విద్యార్థుల తరపున సభకు వందనము లప్పించిరి.

ప్రస్తుత మీ వక్తృకా మొక యద్వైకాయున నెలకొ
ల్పబడినది. ఈ హాస్థలనందు నలుబదియైదుగురు విద్యార్థులు
గలదు. వీరు వోలిల్ కళాశాల హిందూ మైసూరు శ్రేయ
నిం గు మూర్తి బాతిమ కళాశాలలో విద్య సభ్యునిండు
యన్నారు. ఇప్పుడున్న భవనము విద్యార్థుల కంకగా నను
బూలముగాలేదు. కారణ మింతకంటె వీలగు భవనము దొర
కటండుకు కాని కొలది. కాలములో భవన నిర్మాణ ప్రయత్న
ములు నానుకుల దృష్టిపథమున నున్నట్లు వినుట కపార
పంతోషము.

విద్యార్థి.

నడుకునూలు - తూనిక

రాటుముమీద తీయునూలుకు యిప్పుడు చాలకుండి కొ
నువారును కొనువారు తూనిక పద్ధతిని ప్రారంభించినారు. యిం
దు మూలమున చాలవధును కల్గవలసిన: మాప్రాంతముల (దివి
తాలూకా) కొందరు వీరకు ఇంత మూల కాగల వారలను త
యారచేయు చుండినారు. అట్లు తీయునపుడు మూల గుండు
దబ్బులు, ముక్కాని; యచ్చినచో అమ్మిడివారు. అట్లు మూల
ల ప్రకారం కొనువలన తీయువారు నన్నని; చక్కని పురి
గల దారము తయారయ్యెడిది. మాప్రాంతముల వివిధగా నూలు
తయారు అగును. అది అంతయు మొక్కపాలెం మొదలగు గ్రా
మములకుండి వర్తకులుచచ్చి కొనికొనకరం మొదలగు సంఘముల
అమ్మిడివారు. ఇప్పుడట్లుకాక తూనిక ప్రకారం వీరమూలము
న, నూలుగునూనూలుల కొనుచున్నారు. అందులన తీయు
వా రెట్లుయినను దబ్బుపంపించిన వెంచి త్రాళ్లు పగములు మోకు
లు తీసి పురిలేకుండా చేయుచున్నారు. అటువంటి మొదలనూలు
వారలను చేయుచున్న చేయుటకు సంకల్పించుచున్నాడు. తూనిక
పద్ధతి మానినీగాని; మంచి నూలు తయారుకాదు. మంచినూలు
తియారైతేగాని చేయు వాళ్లు నేరుకు; మంచినూలు తయారై
ననేగాని తేకముయొక్క కళ లభిస్తున్నదిగాదన్నది.

మంచినూలు తయారైతేగాని కొనువారు తప్పవారడకు.
ఇద్దరు అభివృద్ధి గాంచరు, నూలువదుకు వారు తమ బుద్ధికాళల
మించియు రాటుమై నిల్చి మనచేత పూర్వ ప్రతిష్ఠల వలల
పద్ధతిని తిలకింపము; కొనువారు తూనిక పద్ధతిని పూర్తిగా మా
నిన నేగాని మంచినూలు తయారుకాదనియు యిందు మూలము
గా చేసి దిలకు కొనుచున్నాను.

కొడలి నరసింహారావు

ఖద్దరు - స్వధర్మము

ఖద్దరు నిర్మాణమునకై కలగము ఆంధ్రజేతమునకు
అక్షయమిడివేలు యాపాయలను గుచ్చియున్నది. ఈ సామ్యము
యేతరకారముగా వినియోగించిన ఖద్దరు జేతమును వివిధగా ను
క్తియై జనులయందు వ్యాపినిగలదను విషయము అంభోధ్రతి
క ప్రధానవ్యాసమునందు చర్చకు తీసికొనిరాబడినది. ఈవిషయ
మై యింతితుపూర్వము శాశ్వత వ్యాసమును వ్రాసియున్నాను.
ఖద్దర వ్యాపకమునకు గల ప్రతిబంధకములు 1. ఎత్తుకధర
2. కలితి ఖద్దరు, 3. కగిన పద్దెలేకపోవుట అని వ్రాసియున్నా
ను. ఈవిషయములే కాకగను విచారణసంఘమువారును, ప్రతి
బంధకములని నడివియున్నారు. నేను మొదటవ్రాసినప్పుడు,
వ్యాపారప్రకృతిపూరితులకు కొందరు ఆగ్రహించి అగతవరమై
న అక్షేపణలను జేసియుండిరి. అక్షేపణలల్ల సభ్యులు చురుగు
పడకాదు. స్వలాభముగాక ఖద్దరు వ్యాపక మే ప్రధానమైనది.

శ్రీమ కలహనరతులు, కలహనరతులు.

ఆరోగ్య దర్శనము

బ్రహ్మశ్రీ పండిత ను. విశ్వానాథ శాస్త్రిగారు

(రక్తము, ఓజస్సు, శక్తిము)

రక్తము ప్రధానములలో ప్రధానమని ముందటి వ్యాసములలో జెప్పినందులను గాన దాని విషయమై కొంచెము వివరించును. మనజులు భుజించు ప్రద్రవ విశిష్టములగు వాహర పదార్థములు జాతరాసలముచే విభజింపబడి యక్ష్మత్తు (కారజము) నంగల రంజక పీత్తముచే నెఱ్ఱి రంగు నొంది రక్తమని పేర్కొనబడును. అట్టి యక్ష్మత్తు నుండి వృక్షసానమునకు వ్యాపించి సర్వశరీరమునకు పోవక మే ప్రాణముల కాధారముగ నున్నను, అట్టి వృక్షసానమునండి శరీరమున వ్యాపించిన వాడు లకుందు రక్తము ప్రసారించుచు స్వశరీరమున వ్యాపించి సమజులకు శరీర కాంతి పుష్టి మున్నగు సమూల్యగుణముల బలపరచుచుండును. ఇయ్యది ప్రాణములకు ముఖ్యధారమని చరకమున “దశప్రాణాయతినానీ” తద్యథా: — మూర్ధాంతః హృదయం నాభిద్వందః స్త్రీః ఓః శుక్రం శోణితం మాంసం ఇతి” అని పరిగణము జేయుచున్నాడు.

పరిశుద్ధమైన రక్తము వధుర లవణరసములు గల్గి సమశీతోష్ణమై ద్రవరూపమై యుండును. ఎఱ్ఱని తామరరేఖలను, ఇంద్రజోపపు పు గులను బోలియు, గొంతుల యొక్కయు చెవుల బిల్లి (కుండే) యొక్కయు రక్తము బోలియు నెఱ్ఱ కాంతి గల్గియుండును. అట్టి రక్తము శరీరమున దోషములచే చెడక కుద్రమైనవాడు దాని నాధారముగ జేసికొని జీవము నిలిచి యుండును. కావున నాయువుకు రక్తమును ఖ్యాధాము. ఈవిషయము చరకమున “పరిశుద్ధ హి రుధిరం బలగర్ల ముఖాయాపా, యానక్తి ప్రాణినం ప్రాణాః శోణితం హ్యుపరక్తే” అనియు, “దేహస్వభౌధిరం మూలం రుధిరేణైవధాన్యతే” అని తప్తాన్తరమున దును చెప్పబడినది. (పరిశుద్ధమైన రక్తము శరీరమునకు బలమునకును, కాంతిని, సుఖమునకును, ఆయువునకును, మూలము. అట్టి రక్తమును ప్రాణ మనుసరించి యుండును. కావున రక్తము శరీరమైనవాడు శరీరము చెడుటయే కాక తుదకు ప్రాణవియోగము గూడ తటస్థించును అని భావము).

రక్తము చంచల స్వభావము కలది. కావుననే స్వశరీరమున వ్యాపించియుండ సులభమైనది. ఈ రక్తచలనమును అధునాతన ఆంధ్రయుల కాలమున వారితో నొకచుహనీయము కనుగొనినట్లు జవీన చరిత్రకారులు చెప్పెదరు గాని యీ విషయమును చరకులు “యత్సారమాదౌగృహ్యయోసాగర్భాసౌదాః, సంవర్ధమానం హృదయం సమావేశితీ యత్సూర, యస్యనాకాచ్చ వాహోః స్థిధారియద్వరయాశిమ్” అను నివి మొదలగు వాక్యములచే స్పష్టముగ నిరూపించియున్నారు. కావున రక్తచలనమును మన ప్రాచీన ఋషిపుంగవులే తొలుత కన్పించి రసటుకు సంశయములేదు. వై వాక్యములయందు రక్తము యక్ష్మత్తు (రీకర్) నందు జనించి తొలకె హృదయమునకు వ్యాపించి పిదప నాడు మూలమున స్వశరీరమున వ్యాపించునని రక్తచలనమును నిరూపించినదియే గాక, అయ్యది హృదయము నాశ్రయించి యుండు సంతకాలము ప్రాణములు నిలువనోప వనియు నిపుణముగ దెలియుచున్నది.

అట్టి పరిశుద్ధ రక్తము పీత్తమును కృద్ధిసొందించు నుప్పుకారము తీక్షణమునగు వస్తువుల సుపయోగించుట చేతను కఫమును వృద్ధిజేయు మినుములు నువ్వులు మొదలగు పదార్థముల నుపయోగించుటచేతను చెడును. దానంతేని విషము, విద్రధి, స్త్రీహృద్ధి, గుల్మము, అగ్నిమాంద్యము, జ్వరము మున్నగు రోగములు జనించును. సకలరోగములకును రక్తము చెడుటయే ముఖ్యకారణముగనుండునని నవీన వైద్యుల సిద్ధాంతము. అయ్యది చెడినవాడు

అబ్బుస్పర్శాపములగు క్రిములు (జంప్స్) అందు జనించి అయ్యది వ్యాపించుటచే నానావిధ వ్యాధులు జనించు వని వారి సిద్ధాంతము. ఇరిజా విధియందును తదనుగుణముగ రక్తమును పరిశీలించి యందలి క్రిమిభేదమును గమనించి చికిత్స జేయెదరు. కొన్ని సమయములయందు అట్టి క్రిముల సంహారంప దగిన యావధమును నూదుల మూలమున రక్తమున ప్రవేశించునట్లు శరీరమున గుచ్చి (ఇంజక్షన్) చేసి) రక్తమును శుభ్రపరచుటకు యత్నించెదరు. ఈ (ఇంజక్షన్) పద్ధతినకూడ మన ప్రాచీన ఋషిపుంగవులు సాన్నిపాతిక జ్వరములయందు మాచికాభరణా ద్యౌ పథములను రక్తమున ప్రయోగించుననెను “బ్రహ్మవ్యాధి వికీర్ణిలోహితలనే గుర్తొక మౌతం కచేత్” ఇది మున్నగు వాక్యములచే నిపుణముగ బోధించియున్నాడు. కావున రక్తమున క్రిములందు విషయమును గమనించుటకును, అందుకు దగిన వైషధమును రక్తమున ప్రవేశంప జేయుటకును మనవారే ముందంజ వేసినటుటకు సంశయములేదు. లోపలికి జొరవకును నిచ్చినచో నయ్యది జీర్ణమై రక్తమున ప్రవేశించి పరిశుద్ధము జేయును. అటుల గాక రక్తముననే జొరవకును ప్రయోగించునెడ శీఘ్రముగ రక్తమున వ్యాపించును. కావున నియ్యది యుత్తముగ నుండును.

ఇంతయే కాక శరీరము ప్రజ్ఞవస్థి తారుమారుగనుండు ప్రారవ్యాధులయందు జొరవకును తినిపింప శక్యముకాదు కావున అట్టి దుస్థితియందు దివి చాలప్రళయముగ నుండును. అయినను రోగి బలాదులను చక్కగ గమనించి యుచితముగ, సుపయోగింప వలెనుగాని యుచ్చవచ్చినట్లు సుపయోగించినచో ప్రతిమూలఫలమే సంభవించును.

ఓజస్సు:— ఇయ్యది రక్తముకన్న ప్రధానమైనది. దీని వ్యూహమును పలువురు పలువెరంగులుగ దెల్పియున్నారు. ఆ సునికులు కొందరు సంశయముగనే చెప్పియున్నారు గాని సీమగ నొక్క చెప్పవలెను. అయినను చరకముశ్రుతవాగ్ధ్యముల జెప్పిరితి ననుసరించి నేనించుక వివరించెద:— రసధాతువు మొదలు శుక్రధాతువునకు లోపగు సప్తధాతువుల సారభూతమై పరమోత్కృష్టమైన తేజస్సు ఓజస్సుని చెప్పబడును. ఇయ్యది స్నిగ్ధమై కొంచెము రక్తగర్భమును కొంచెము పసుపు రంగును కలిగియుండును. సోమాత్మికమగును. (సోమ్యమగు శితగుణము గల్గియుండునట). దీని పరిమితి యాచుబిందువుల మాత్రముండును. ఇట్టి యోజస్సు ముఖ్యముగ ప్రాణాధారమగు హృదయమున జేరియుండి ఆయా సమయములయందు శరీరశరీరమున వ్యాపించి దేహమును ధరించుటకు ముఖ్యకారణ మగును. దీనివలననే శరీరములందు నానావిధవృద్ధులను కల్గును. ఇయ్యది సీరముగ నుండునదాక శరీరము దృఢముగ నుండును. ఇది లేనివాడు తుణ మాత్రంబుకూడ ప్రాణములు నిలువజాలవు. ఈ విషయము నే వాగ్ధ్యటా చార్యులు:—

“ఓజస్సు తేజో ధాతూనాం శుక్రానానాం పరంస్మృతం, హృదయస్థమపి వ్యాపి దేహస్థితి నిబద్ధమే. స్నిగ్ధం ... యన్నానే నియతం వాళః యస్మిం స్థితి తివ్రతి దేహ సక్రయాః” అనియు “పురు సోమాత్మకం శుద్ధం రక్త మిషత్స్వ పీకమ్” అని అష్టాంగ సుగ్రహమునను చెప్పియున్నారు. తప్తాన్తరములయందు “హృత్స్థితి యచ్చుద్ధం స్నిగ్ధ మిషత్స్వపీకమ్. ఓజశ్శరీరే సంఖ్యాతం తన్నా తేజ విశ్శతీ” ఇది మున్నగు వాక్యములచే నిరూపించి. ఈ పక్షములయందు భేదము గన్పట్టదు. ఇదియే సిద్ధాంతమైన యార్షసమృత పక్షము. తక్కిన పక్షభేదముల వ్రాయుట గ్రంథవిస్తరమునకు పాతమునకు కావున మానెదను.

అట్టి ప్రధానమైన యోజస్సు కొవము, ఆకలి, చింతనము, ధుఃఖము, దేహమత్సృచ్యము మున్నగు కారణములచే తీజిండును. అట్టి యశుక్తమందు మనజుడు విశేషముగ స్వల్ప కారణములచే గూడ భయపడును. శరీరబలము నానాట నశించి సంబంధములు శిథిలములగును. ఇంద్రియములు కలత జెంది తమ తమ వ్యాపారములకుం దసమర్థములగును మనసున లేచిపోని చింతలు బయలుజేరును. శరీరకాంతి చెడును. మనసున కారణము లేచే యే దుఃఖముకల్గును. శరీరము కృశిత నొందును. ఇతరంగున నానాట తీజించుచు నానావిధ వ్యాధుల కాకరమై తుట్టుతుడ కది బ్రాతుగ నశించునదికి హానికల్గును. కావున నెల్లప్పుడును ఓజస్సును తీజింప నీయక విక్రియి బాగ్రత్తో కాపాడవలెను. అట్టి సమయమున అపుహలం, మధుర ప్రధానములగు, వాహరములు, మాంసరసము మొదలగు ఓజో వృద్ధికరములగు వానిని ముఖ్యముగ నేనించుచు. అట్టి యోజస్సు కృద్ధిసొందిన కొలది శరీర మనస్సులకు సంతోషంబును బలంబును నానాట కృద్ధి నొందును. మొదలు (బ్రౌ) చాల ప్రళయముగ నుండును. ఈ విషయమునే వాగ్ధ్యటాచార్యులు “ఓజో వృద్ధ్యా దేహస్య తుష్టిపుష్టి బలాదయః” అని యుపదేశించియున్నారు.

శుక్రము:— ఇయ్యది ముఖ్యమనటకు అనేక కారణములున్నది గాని కొన్నిటిమాత్ర మిచట వివరించును. రసధాతువు మొదలు జేసి మజ్జనముగల ఆసధాతువుల సారముగ బుట్టును. దీని యందు ఇతర ధాతువుల కన్న గొప్ప ప్రభావము పుత్రోత్పాదన కక్రియొక్కటి. ఇది కృష్ణంబులగు పదార్థములచే నానాట కృద్ధిసొంది ఘనీభవిండును. ఇదిగూడ ఓజాతయమున జెప్పిన కారణములచే తీజించి పలువనై పాటనము చెడును. అట్టి పుత్రోత్పాదన సమర్థము కానోడు. ఇది తీజించినవాడు శరీరమంతగ నశించుగాని బుద్ధిబలముమాత్రము చెడును. ఇంక ననేక విషయములు దీనిగురించి చెప్పవలసియున్నను విస్తృతించే నిట విరమించితి.

ఇంతదనక వివరించిన మూడువిషయములను మానవ సామాన్యముగ సమూల్యములగు వజ్రుల బోలినవని యందరెరింగియే యుండురు. కావున వీని విషయమున బాగ్రత్తో మెలంగి కాపాడుకొనువారలకు ఆరోగ్యభాగ్య ములకటటు గాక చతుర్విధ పురుషార్థములను తప్పక చేపూరునని నొక్క దృఢముగ జెప్పగలను. ఈ ప్రకరణములను ధాతువుల నిరూపించునపుడు వివరించుట యవసరమైనను సింహాసనాకన వ్యాయముగ నిట నిరూపించితిని సహృదయులు గమనించి మన్నించెదరు గాక!

(శ్రీమతి పత్రిక)

చెన్న పురి బజారుధరలు

ఆగస్టు 19-వ తేది శనివారము.

(1) ధాన్యములు

దనియాల బా 1-కి X 16 మొదలు 18 వఱకు	
బియ్యము బస్తాలు	
కుసుమ తెనాలిని ,, ప 45 గలది	14-8-0 15-0-0
నెల్లూరిని ,, డిటా	17-0-0 17-8-0
డిల్లీ వి ,, డిటా	16-0-0 18-0-0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి	10 8-0
నువ్వులు ,,	26-8-0 27-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	రు 18-8-0 15-0-0
నెనగలు ,, డిటా	14-8-0 15-8-0
నెసలు ,, డిటా	14-8-0 15-0-0
మినుములు ,, డిటా	15-8-0 17-0-0
ఉలము ,, డిటా 164	10-8-0 11-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 190-0-0 200-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	రు 18-0-0 మొ 22-0-0
కొండాపురం వేరు నెనగపప్పు బా 1 కి	రు 68-0-0 64-0-0
యిశ్రవదేశము	రు 54-0-0 55-0-0
వేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1 కి	రు 180 మివ నూనె 125
అమడము నూనె బా 1 కి	రు 128-0-0 129-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చావుపపు బా 1-కి	XX 89, 40
కురపపు ,,	రు 105-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి XX	రు 28—22
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు 50, 55
కాళవానీ పాయకట్టు మణుగు	రు 70, 77
బెల్లము బా 1-కి	XX 15, 16
పాతవి చింతపండు XX 11 XX 12 కొత్తవి	XX 17, 19

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం బా 1 కి	రు 85, 86-0-0
చదరం	రు 87-0-0
రపుండు	రు 86-0-0

(6) లోహములు

వెండి 101 తులంకు	రు 92-0-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 26-8-0
సవరను 1-కి	రు 17-1-0
ఇత్తడి బా 1 కి	రు 325-0-0
రాగి డిటా	రు 360-0-0

అస్కా చక్కర బ 1-కి

రు 46-12-0, 47-0-0

(7) రంగులు

సింహామార్క 20 డిగ్రీలు అందకు పిపా	100
డిటా 16 డిటా	87-0-0
తొట్టి క్రిష్ణడు 20	108-0-0 105-0-0

ఒకమారు చదివినవాడుడు తప్పని గుణములు! కొనుడు!! పరిక్షించుడు!!

ఆయుర్వేద పంచరత్నములలో

నొకరత్నము

ఇది చలిజ్వరములకు, చలిలేని జ్వరములకు, విడువని జ్వరములకు, విడిచివచ్చు జ్వరములకు, కఠిన జ్వరములకు, సామాన్య జ్వరములకు, మలేయాజ్వరములకు, క్రిమికింకాది జ్వరములకు, విషమజ్వరములకు, సన్నిపాతజ్వరములకు, రోష జ్వరములకు ఇంతయే! సర్వవిధజ్వరములకు బరిమార్చు ఉత్తమోత్తమ యావధరాజము, క్యయినా పనిచేయని సమయమున “మీచిరటా” మంచి పనిచేసినది ఆంగ్లవైద్యులు మెచ్చి యున్నారు. వైద్యుని సాహాయములేకనే శ్రీలు, పురుషులు వాడకచ్చును. బాలురకు ఇవ్వకచ్చును. సదా ఆంగ్లవధములనే వాడువారు దీనిని వాడి “ఎట్టి అపాయములేని జ్వరహరౌషధరాజమని” ప్రశంసించియున్నారు. చిరట అజీర్ణము, ఇంక నేకవ్యాధుల హరించును. కేటలాగు ఉచితము ఆరవము, మళయాలము, కన్నడభాష మాత్ర తెలియును. తెలుగు, ఇంగ్లీషున పుస్తకములు వ్రాయవలెను.

ఆయుర్వేద రత్న, పండిత బి. శ్యామసుందర రావు బ్రదర్సు, ఆయుర్వేదవధాయము, బరంపురం, గంజాంజిలా.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకము (కుంధలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టిన తేదీ, బసవకాల ఘడియలు గాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ గ్రామము, ప్రస్తుతపు నయస్సు, మాత ఉత్తరము (వాయవ్యము) యందుగాని, ఈమాటిలో నేదియో యొక్కటి మాత్రం పంపించుట, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగణము, వనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కష్టరీ సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు జాతకం కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపించుము. ఈ వాసనసంగతులు పరిగా నున్న యెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అభిరుచుకు, జరుగబోవు ప్రతిసంగతి ఫలములు, అనగా, మహాదళ, అంతర్దళాలములు గల పూర్ణ జాతకము, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపించెదము. పూర్ణ జాతకమునకు రూ 6 లు, అనునది. పూర్ణజాతకము వ్రాయించు కొనుగారు రూ 2 లు, అధ్యయనముందుగా పంపవలెను. అట్లు వ్రాసిన జాతకము పూర్తిగా అభిరుచుకు తయారుచేసి తీర్చిదిద్దు రూ 2 లకు వి. పి. గా పంపించెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ కు వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు (వాయవ్య, నైలవారిగా 12 నైలవలములు విశదముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రూ 1-4-0 లు అనునది. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మగ్రామము గాని, మాత్రం పంపించాలి.

జాతకమార్పాడము

రెండవ భాగము. ఇది 800 శీటలు ఉండే లక్ష్యస్థులము, గ్రహస్థులము, భావస్థులము, మధ్యస్థులము, హాదకవర్త, అవకవర్త, శాస్త్రసమ్మతముగా నున్నది 2000 ప్రమాణ శీటలములతోను, విశేషాంశములతోను వ్యాపక భావఫలములు మహాదళ అంతర్దళాలములను, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి నులభ్యతలని అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును ఈ గ్రంథము నవచ్చునయెడల తిరిగి పొమ్మ వాపసు చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు భరణాస్త్రము పంపించారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల మొత్తం వి. పి. గా పంపించెదము. దీని నైల సోప్తఖర్చులు గాక యీ 2-0-0 లు ఆలస్యమైనవో ప్రకటించిరకవు. (3512) ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, (గోదావరిజిల్లా)

జ్యోతిష రహస్యము

ప్రపంచం వెల్లడైన మిక్కిలి భావతిగాంచి యశో మోక్షాత్మకములను, సర్వశీట్లను పొందిన ప్రాచీనము ప్రకాశకాశరాత్మకాచే రచించుటచేసినది. ఈ పుస్తక మెల్లవారిని బోధపడుటగా చక్కని తెలుగులో వ్రాయబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారును యశస్వలసహాయములతోడ రమంతిరకా నే జ్యోతిష్టులగుదురు. ఇట్టిపుస్తకము ముందెప్పుడును ప్రచురింపబడలేదు. ఈ పుస్తకములో ననేక జ్యోతిషరహస్యములు, అనుభవ యోగములు జ్యోతిష్ముఖులకిదివరకు తెలియనట్టి హంకములు కలవు. ఒక్క పారి చూచిన పై వ్రాసిన సంగతులు నిజమని మీరే తెలియును. ఒకప్రతి నెల రూ 2-8-0 లు దిగున చిరునామాకు వ్రాయుట యును. కలింగ జ్యోతిషనిలయము హాదకవరం, విశాఖపట్న జిల్లా.

బెంగాలు పర్ ఫ్యూమరీవారి

హి మా ని

తేక అందముగా మారుచుంచును
మినువక ఉపయోగించుటచే

సౌందర్యము, ముఖవర్చస్సు

మిక్కిలి అభివృద్ధియగును

ఇది చర్మమును శుభ్రపరచి, శోభావర్ణముగాను, మృదువుగాను, కాంతిగానుమాల్చి అమితమైన చందమును గలిగించును. ఇందులో శిథిలము. ఇది హిందూదేశమునందు ఉత్పత్తియగు మూలకలచే, హిందూదేశ వెల్లుబడితో, హిందూదేశీయులచే తయారు చేయబడినది. విదేశీయులందీ వచ్చు జనానందమునైన మంచుకు సమానముగానుండును. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 0-12-0 దళను బుడ్డు ధర రూ 3-0-0

Sharma Banerji & Co.,
43, Strand Road,
Calcutta.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

మోక్షాత్మకములు

(1) నేను ఏ సంవత్సరములనుండి విదేశము నుండివచ్చితిని బాధపడుచుంటిని. కొన్ని వేళ్లలో వ్రాయుముమాడ వినికిపోయినది. కాశీపట్టణములో నుండు, 'యద్ధా మెడికల్ హాల్' వారిచేర్చి 'మెడికల్ ఆస్ట్రోమ్యూర్' అను దివ్యవస్తువును నేవించుట చేతనే నేను ఇప్పుడు నడచు వ్యాధితో బాధితుడనుగా నున్నాను. టెంగునూరు 4-8-20 } ఆర్. ఎస్. చెట్టి

నవలలు	కథలు
శ్రీరామవాణి - శివసేనల	1 0 0
వీరభూష - నాగభద్రుని	1 0 0
విజయనగరరాజుల కథలు	0 8 0
చిత్తూరురాజుల కథలు	0 4 0
దీర్ఘకవితల కథలు	0 4 0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0 2 0

0-8-0 అకాల పుస్తకములకు తప్పక పంపము.

కల్యాణవర్ధిని పరిషత్తు, రాయనరం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలుగు కాలికొ బైండు

రివిల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	6 0 0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్	3 0 0
శతకరతావళి (గ్రేజు)	2 0 0
సుమతి, శరసింహ, వేమన, విశిగా	0 2 0
శృంగార రత్నశతకము	0 3 0
వేణుగోపాలశతకము	0 3 0
కాళహస్తి లింగశతకము	0 3 0
రామలింగేశ శతకము	0 3 0

విక్టోరియా డిప్లోమా, మైలాపూరు - మదరాసు.

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తకుడికి శ్రేష్ఠమయినది సహమేహములు, మేనా పాదలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డ్రెస్సిల చాలును. 20 టు 4 డ్రెస్సి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0 మాస్కూడలేహ్యము.

ఆత్మగృహము, విశ్వాక, కాశ్మీరీ, మలబద్ధము, కచి పులూ మంట, మొదలగు వాటిని నాశించును. 2 టు చాలును. 20 టు 4 డ్రెస్సి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0 పి. సి. ఏ. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (8851-4) పెరిశేషి వెల్లుబడిల్లా.

మీరు తెలుగువారైతే తెలుగుదేశములో తయారైన కృష్ణ వేణి సిరాలు కొనవలెను. సిల్వీనులుపు, ఎరుపు, నీలి, ఆకుపచ్చ. నమూనాలకు 8 అణా బిల్లులు పంపును. స్టూడెంట్స్ & జనరల్ స్టోర్స్, నాట్యిల్ల యార్ కోవిలపేట, మదరాసు.

అన్నియు ముందులేనా?

కలరాకు తక్కువైనట్టి నుండును వాచుమందగు. అని గుణము యన్వేషింపబడినది. దాక్షిణ్య గోవిందరాజులు గారు రాయచోటి "కలరాసంబంధి" కొద్దికాలముగా నా గోగములను నూపుమాడి గోగి కుతలత నివ్విను. మాట నవనరము. ఒకసారి వాచుడు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనడు. సీసా 1-కి ధర రూ 1-0-0. టుభాఖర్చులు చేసె. నలయవారు యిట్లు వ్రాసుట చేసి: భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ. కండ్లకలక, కామిన్, జ్వరములు కలరా గోగములకు బోషకములు కొరకును. క్యాటలాగుడు వ్రాసుకొనుడు.

న్యాయవాదిపట్టా రద్దుచేయబడుట

డక్కా పరువు పట్టు వానాలో బాబూ మహేంద్రాబాబ్ రాయగారు డక్కా న్యాయవాదిపట్టా కార్యదర్శి, ముద్రయు తీర్పున వివాదాని నేయు దండవాదికారి యుదుట వాదించి విఫలమైనందున కోర్టునుండి పోవు న ను యము విడిచివ్రాసి తే నే న డ్దే) ము ప డ్దే హా # ము తో డను న్యాయబుద్ధితోను వివాదాని నేయలేదను భావముతో 'మాట్లాడినందులకు' బలకై మోక్షాత్మకము 'గారి పట్టా' ఒకనెల నకు రద్దుచేసి.

మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ

పెన్షెంటు 5 నుండి 14 వరకు జరుగును. అప్పుడు విశ్వ విద్యాలయపు కట్టము శివశివద్యవట్టములు ప్రవేశపెట్టబడును. పెన్షెంటు 5 మిటివారి కంపలకును. మునిసిపలు డియూనుగూర్చి పెన్షెంటు 5 మిటివారి నివేదికమునుగూడ యొచింపబడు. మునిసి పలుసభ్యులు ఆధికారియన్వేషించుటకు పూర్వము రాజభక్తి ప్రమాణముచేయవలెనని పెన్షెంటు 5 మిటివారి ఇద్దరుసభ్యులు తమ భిన్నాభిప్రాయమును తెలియజేసి.

ప్రొకాకో రై టెంచిమెంటుకు మిక్కి

మధ్యరాష్ట్రములకు ఇంకొక ఎక్స్ ప్రెస్ బిల్లు కవున్సిల దండవలయనని న్యాయించిరని ఆధికారపరిమియందున్నవానిని నియమించుకొనెనయి భారతీయుని నియమించి: ఆయనకు పాక క్య మం డ ద ని యు ప్రయాణ పు ఖ య్యల ను ఆధికారులకు ఆగలు ఎంతిప్పు అనుకో అంతయవ్వవలెనని యు పెన్షెం వి. పి. ఎస్. గారు ((ప్రధాన కార్యదర్శి) ప్రసం ఘమువారియెదుట తెలియజేసి.

అయోధ్యభాగ్యంతులో మోక్షముచేసి సామ్యుడినిగా వుండలకు హాలోల్లు శోషేష్ పిల్లకొగారికి 5 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించబడెను. ఇదిపల్లలో మూడు పర్యాయములు ఇట్టిపలకు శిక్ష జూడెను.

కాతా ఉత్సవములలో 8887000 రూప్యములు లాభము వచ్చినది.

కలకత్తాలో పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుని ఇటుకల తోడు నున్నములో గొట్టిపంతులకు చేసేంద్రాభాధ జోను గారికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించబడెను.

ఆదివారమునాడు రాజ్యపరిషత్ నేయిటాలకు బోవు ను. సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుగారిని సందర్శించెదరు. ఆనర్జీ ఆదివారము వధాప్రసాదు కిషోరు మరల బోవును.

లక్నోపురములో ఏ అందు అర్ రైల్వేకంపెనీ ఏలం టులో గురుస్తాగా నున్న పొన్నస్వామి పీఠ అనునాతడు ఆ కార్యాలయములోనే ఒక కాళాభ్యుత్థిని కత్తితో గొట్టిపంతులకు ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించబడెను.

మదరాస్ గవర్నరు కంపెనీలు 17 వేల ముగయము 11 సంవత్సరములకు ఉదకమండులము చేసి.

వైద్యాలయసహాయము నిమిత్తము వైదిక ప్రధానాధికారి ద్యోగులునా టుకప్రదర్శనమును గావించెను. ఆభ్యాసప్రదర్శనము రాజప్రతిధి సన్నిధి జరిగెను.

అహోబాదు ఆర్థిక శాస్త్రపండితుడు రంగూళ్ విశ్వ విద్యాలయములు ఆర్థిక శాస్త్రపండితుడవని అంగీకరించిరి. రెండు మూడు నెలలలో ఆపనిలో ప్రవేశించెదరు.

బర్మాలెస్టి నెంటు గవర్నరుగారు 16 వేల సాయంకాలము మేయోకు బోను.

ఎలెక్ట్రిక్ టెట్

ఈ జర్మన్ డిజైన్ చేసిన పీచులో తయారు చేయబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్నిపల్ల (match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలెక్ట్రిక్ లైట్ లవలన వుండును. దైర్ఘ్య ప్రకారము నేటి దీపముపై నుండు చక్రమును తిప్పినయెడల, తిట్టినచే ప్రకాశముగా వుండును. చూచుటకు 2వల అగ్నివర్ణముగా వున్నది. తీసుకుందు సహ ఉంచుకోవచ్చును. దీనిము 1-కి రూ 1-8-8. జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు 232, మదరాసు.

శాలములభిము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమారు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-న రూ 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అగ్రముగా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్ నెం 148 గ కలిగినటువంటి రెండు-తెస్తులు గలిన నామేడను ఆదాల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యాదార్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేదీ పత్రికలలో ప్రచురపవని యేలూరుపట్టణ ములో పురాణా మనుష్యుల యెదుట లాటరీ వేయబడును. నుండి ప్రతివారము వారి వారి యదృష్టముల నిర్ణయించుకొనుట కిది సంచికెరుకము. త్వరపడును. తరుణము మించిపోయిన తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాటరీయేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 ల మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమున విడిచిపెట్టిన, విశ్రాంతములను కొరవారు మా యేజంట్లకలగాని నేరుగా నాకు వాసిగాని యనుకోవలయును. ఈ చీట్లకల గమాల ఆయ్యో వాము కృష్ణాజిల్లా యేలూరు నెంబల్ కో ఆఫరేటివ్ బ్యాంక్ లో నుంచబడును.

2. ప్రతి గామమునందును నుంచి యేజంట్లు కానిల యును. నుంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారి యొకటిని సంతకముచేసివారికి (వాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి గాని) తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

“చీట్లు కావలసినవారు. తమ ఆద్రస్సను స్పష్టముగ వ్రాయుచు చీటి 1-కి రూ 5 ల చొప్పున వజీ ఆర్డరు చేసిక యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును”

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణాజిల్లా. } మేడ నాన్కువారుడు.
1.7-1922.

కుమ్మ, బొల్లి, త్తయ, మధుమే

హము, పురాణ నవాయి, సెగ,

మూర్ఖ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ

రోగము వక్షవాతము మొదలగు

నవి పూచీపైని కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన విశాచతే సాన్నిచ్చుట.

అపురాపములగు ఓషధుల మహాత్మ్యములు పర్వత వాసు లగు కొడుకులు వర్షకాలకే తెలియదు. వారతే వాటిని వాడు చున్నారు. వాటిని వాడెదగ్గ మిగుల శ్రమపడికొన్ని ఆపాయ ములకు లోబై నేర్చుకొని, మరొకరిచిచ్చిప్రయోగించుచున్నాము. మాదగ్గరనుండి బోషణము నేవించు కొనుట వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సామ్యుత్సాహమును. అట్టివారుగుణము కనుపించిన ప్రార్థనముగాని, కోరికము తుదక వచ్చునని నమ్మకము పుట్టుక. ప్రార్థనముగాని సామ్యుత్సాహము నియ్య నవలయులేదు. ఈ త్రైక ప్రభుత్వ మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బోషణములు వి. పి. గా పంపబడును. (222)

డి. ఎమ్. రాజా. డిగ్రీ వ్యాధులకుమనమై ధీమనిపట్టణము.

మగ్రూచి (సోబితము) కి మందు లేదా? కలదు. దాక్తు నొందరాజులు (నాతమ మెడికల్ షాల్) వారు కనిపెట్టిన “మగ్రూచి సంచీని” ఆమోదముగా నా వ్యాధిని మాన్పుటకును, ఇతరుల కది అంటు సంద నాపుటకును, నుంచి వచ్చును. వెల్కుమాట తేల ఒక రారి తెప్పించి చూచిన నిజస్థితి తెలియగలదు.

సీసా 1-కి తపాలాఖర్చులు వర్తరా గాక రూ 1-0-0 నలయువారు యిట్లు వ్రాసి:

భారతవస్త్రభవనము, బెజవాడ.

కండ్లకలక, హమిర్లు, స్వరములు వర్తరా రోగములకు యములు దొరకును. క్యాటలాగుకు వ్రాసుకొనును.

వైశ్యధర్మప్రకాశిక

మూడవతూరి ముద్రితము. వెల రూ 3-0-0.

ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లకు ముఖ్యముగ ద్వైజులకు అందు వైశ్యులకు అత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకాచర్మియు శ్రీమద్విశ్వసంహితా సోమయాజులవారి జీవితచరిత్ర క్లుప్తముగను పరిచింపబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింపడిన అన్ని గ్రంథములును గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యముగ ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక ప్రతివైశ్యునియింట నుండవలసినది. గ్రంథముల నాచితో (కాటలాగు) కొరవారు అర్థకాచీటిని బంపిన బడయుగలరు.

చీమకుర్తి బసవయ్య గుంటూరు

“విస్తృతకవులు”

కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే కలవు

శ్రీదాభిరామము, శ్రీనాథకృతము	1-0-0
కుమారసంభవము:— నన్నెచోడ దేవులకవి	
ప్రథమభాగము ద్వితీయభాగము, 1 కి	1-0-0
శ్రీరంగ మహాత్మ్యము శైలకవిచిత్రితము	1-0-0
అవిమారకము రామకృష్ణకవిచేదెనిగింపబడిన	
భాసకావ్యము	0-8-0
తెలుగురాజు వాచానరణము రావిపాటి	
తెలుగురాజుకృతము	0-4-0
వై గ్రంథములు చెప్పే పట్టణము టంకసాలసిద్ధి 868 నెం 200టిలో మా. దొరసామయ్య చేరట. వ్రాసినబడినాగలరు.	

వాణిప్రెస్ బెజవాడ

ఎందుకు?

చక్కని అచ్చుకు

సాగనగు బైందుకు

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద యెందు కిలదా?

అట్లుండిన అన్నివిధముల శేత్రవ్యాధులకు నిర్భయ పై నట్టియు, నన్యకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు బోషణముయొక్క గుణములను తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు ఏల వ్రాయుకొదరు? (8897)

L. H. Saller Dept, 4 Sewta Bangal

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి

ప. కే. ప. సి. వారి (14)

శ్రీరవధాని

ఈ దివ్యాత్మకము తల్లులకు పాలన నుద్ధిశేసి

కీరత పుట్టిన కలిగించును.

పిల్లలకు నుండిన. పత్తము లేని దులిగల రసాయనము. నాటికొన్నిమిల్లన్న బుడ్డలో పనిలేదు పిల్లలు, తల్లి పిల్లలు నుభవడి దును. బలమైన లగు పిల్లలకిచ్చిన జల్లు (1847)

వి. పి. లో కలసి రూ 2.

మాదర్ న్యూనసిద్ధమగు ఆయుర్వేదమును చిక్కునకు రయుర్వేదనిలయుము, బెజవాడ.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు దాక్తురు దానుగాది

నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ త్రైకములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta

ఫలవృక్షముల వ్యవసాయము

XV.

1. దానిమ్మ

దానిమ్మచెట్టును చాల ముఖ్యముగా పెంచవచ్చున నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రతియింటను దానిమ్మచెట్టును నాటి, వాటి పోయలలో స్నానము చేయుచుందురు. చాల ముఖ్యముగా పెరుగు చెట్టు అయినందున నెల్లూరు జిల్లాలో క్షుగామములలో సహితము కనుపించు ఫలవృక్షము ఇది యొక్కటే ఇది చాల లాభకరమైన ఫలవృక్షము, కాని, ఎందువలననో దానిని విశేషముగా పెరు చేయుటలేదు. విశేషములనుండి, అనగా, కాబూలు, పరిషియా, అరేబియా దేశములనుండి మన దేశము నకు తెచ్చి ఒక్కొక్కఫలమును 0-8-0 వరకున గహితము అమ్ముచున్నారని చాలమందికి తెలియదు. మంచి, పెద్దరకము చెట్టును మనము పెరుచేసి బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు నగరములకు ఎగుమతి చేయవచ్చును. మనవారియందు ఒక నిదిత్రగుణమున్నది. కొత్తపనిచేయుటకు సంకయించెదరు స్వల్పవ్యయముతో ప్రయత్నించుచేసి చూచుటకైనను యిష్టపడదు. ఎవరై నా ప్రయత్నించుచేసి లాభము పొందుచుండెనా, అందరు ఆపనేచేసి, కట్టకడపటికి లాభముకు మారుగా నమ్మముపొందెదరు. రయిను మిట్టల వ్యవహారము ఆలాగే; బహుశా దానిమ్మపండ్ల వ్యాపాపాము ఆలాగే కావచ్చును.

శేలలు

దానిమ్మచెట్టును తోటలయిట్టును, ఇండ్లయిట్టును, కంచె గానుండుటకు పెరుచేయుదురు. కావట్టి ఎట్టి నేలలోనైనను పెరు అగును. కాని శ్రేష్ఠమైన ఎట్టి నేలు ప్రశస్తము. లాభము పొందవలెనని తోటలు పెంచువారు లోతైనట్టియు, ఫలవంతమైన నేలలోనే పెరు చేయవలయును.

జాతులు

అనేక జాతులున్నవి; కొన్ని యెట్టివి, కొన్ని తెల్లవి; కొన్ని పులుపు; కొన్ని తీపు; కొన్నిటిగా గింజలు పెద్దవి, మరి కొన్నిటిలో చిన్నవి. శ్రేష్ఠమైన పెద్దకాయల రకములు కాబూలు, పొట్టూ, యెంబూరు, కొయంబుత్తూరులలో విశేషముగ పెంచబడుచున్నవి.

ప్రకరణము

విత్తుల నలకను, నేలంట్టలనను, ఇవల అంట్టలనను ప్రకరణము చేయవచ్చును. కాని, సాధారణముగా నేలంట్టలననే యుత్పత్తి చేయుచుందురు. పదియడుగుల దూరమున నాటివలెను. ఆపూడప్పుడు నీరు కట్టుచుండవలెను. వర్షాకాలమందు అనవసరము. విత్తులను నాటి 1 1/2 సంవత్సరములో ఫలించును. అట్లునాటి 3 సంవత్సరమే ఫలించును. సంవత్సరము పొడవున కాయుచుండును కాని వానలు తురిగిన తరువాత విశేషముగా ఫలించును.

ప్రతి సంవత్సరమున, పూలుపూయుటకు ఒకటి రెండు నెలలు ముందుగా కొమ్మల చిగుళ్లు కత్తిరించినయెడల ఎక్కువ కాయలు కాయును; కత్తిరించినయెడల కొమ్మలు ఆకులు మాత్రము విశేషముగాయుండును. సాధారణముగా ప్రతి ఫల వృక్షముల విషయములోన ఆలాగే యుండును.

ఎరువులు

పసుపులపేడయు, బూడిదయు మంచివి. “చెట్టు నున్న పుపా తెక్కు-గగల నెర్రనేలలో బాగుగపెరిగి కాయును. ఇవక నేలలు దీనికి బొత్తిగా పనికిరావు. ఇటుకపొడుముతో గలిపిన చీకిన పశువులయెరువు దీనికి మంచిది” అని గోపేటి శ్రోగి రాజు పంతులుగారు తమ “శుద్ధావకృషి ప్రభువు పాఠములు” అను గ్రంథమందు వ్రాసిరి.

పురుగులు

దానిమ్మ పండ్లకు పురుగులు పట్టుట సామాన్యము. అందువలన చాల నష్ట మగుచుండును. ఒక శిశాకోక చిలుక ఈ నష్టమునకు కారణము. ఈ హాని రెండువిధముల కలుగును. పువ్వులలోనో, లేదాకాయ మీదనో క్రుద్ధుచెట్టును. పువ్వులలోపెట్టిన క్రుద్ధు పొదిగి పువ్వుతో వృధికేవచ్చుచుండును. లోపల పురుగు ఉన్నదని తెలిసికొనుటకు గుణుకు ఏమియు నుండదు. కాని కొన్ని దినములకు తొలుతుకొని బయటవచ్చును. లేదాకాయ మీద క్రుద్ధుచెట్టినయెడల, పొదిగి పిల్లయిన వెంటనే కాయ లోనికి పోయి గింజలను తినును. ఇట్టి సందర్భములో తొలిచి నట్లు గులుకు బుండుటవలన నులభముగా తెలిసికోవచ్చును. అట్టి కాయలను వెంటనే కోసి మట్టికింద పాతివేయవలెను. పురుగులు పట్టకుండ చేయుట ముఖ్యావశ్యకము. నీలగజ్జపు శిశాకోక చిలుకల కనుపడినవెంటనే వలతో పట్టి చంకవలెను. కాయలకు బుట్టల నయినను గుడ్డల నయినను చుట్టవలెను.

ఉపయోగములు

దానిమ్మచెట్టు కంచెల తుపయోగపడును. ఎండాకాల మందు దప్పి యారుటకు త్రాగడు సోదాతో దానిమ్మ నీర వేసు కూడ పుపయోగించుదురు. చాల రుచికరముగానుండును.

2. జాము.

జామచెట్టు అనేక జాతులందు; కొన్నియెట్టివి, కొన్ని తెల్లవి; కొన్ని చిన్నవి; కొన్ని పెద్దవి; ఎట్టాటికంటె తెల్లజాతిని ఎక్కువ తుచుకొనుచున్నాము. జామకాయలలో గింజలు విశేషముగా యుండుటవలన విశేషముగా తినరు. ప్రకృతము గింజలు లేని జాది యొకటియున్నది. దానిని అలహా జాడు జామయని పిలుతురు. పండ్లు సామాన్యపండ్లకంటె అనేక రుచు పెద్దవిగానుండును. ఈజాతిచెట్టు పెంకుపూరులో గల న్న మెంటు గార్డెన్సులో అనేక మున్నవి. కడపములో ఈజాతి యెట్లు నొక రమ్ముచున్నారట. ఈజాతి అన్నివిధముల ప్రశస్త మైనది.

ఎట్టి నేలలోనైనను జామచెట్టు పెరుగును. కాని సార వంశమైన నేలలలో ఎక్కువభాగము లభించును. బంకనేలలలో ఎక్కువభాగము లభించును. బంకనేలలలో బాగుగ పెరుగును. చాటి నేలలు ఉపయోగపడవు.

ఎరువులు

పాతపేద, చెరువునందు, ఎత్తయన్న మొదలయినవి శ్రేష్ఠమైన యెరువులు.

ప్రవర్తనము

విత్తులవలన ప్రకృతము చేయవచ్చును, కాని అది చాల తక్కినదైన పద్ధతి. విత్తనములన కేసేడిన చెట్టు స్వభావము, తల్లిచెట్టును పోలియుండ పోవచ్చును. మూడు నాలుగేండ్లు ప్రయాసపడి, అంతట తమ కోరికప్రకారము జరుగలేదని విచార పడిన ప్రయోజనముండదు. అందుకట్టుటయే ఫలకృతముల ప్రవర్తనమునకు ముఖ్యపద్ధతి. అట్టిసిద్ధిలో, తల్లిచెట్టునకును పిల్లచెట్టునకును వ్యత్యాసము లేదు. జామచెట్టునకు నేలంట్లును, చెరువు అంట్లును, గుత్తియంట్లును కట్టవచ్చును. అంటునాటిన సున్నర మే ఫలించును. కాని పత్తులవలన ఎప్పటిను మొక్క మూడేండ్లకు లోపల ఫలించవు.

నీరు కట్టుచుండిన యెడల ఎల్లప్పుడును ఫలించుచుండు ను కాని, తోటయగువారికి లాభకరమైన పద్ధతికాదు. వానా కాల మందును శీతాకాలమందును విశేషముగా ఫలించును. విశేషముగా ఫలించుచేయుటకు చెంకు కడ్డగులు గలవు.

1. "జామచెట్టు పూయకాలమునకు ముందు తేలికయి న్న చివళ్లను గత్తెంచినయెడల నవి పుల్లలునెట్టి విశేషముగ గామును."

2. ఫలితమున తీసికొనిన తరువాత ఫ్లివరిమాసమునందు చెట్టును విశ్రాంతినిచ్చి, నీరు ఎంతమాత్రము కట్టయెడల ఆకులు రాలును. సాధారణముగా పూలుపూయు కాలమునకు ఒక నెల ముందుగా చెట్టు చుట్టును ఏడేనిమిడి యడుగుల దూరము ఒక యడుగు వెడల్పున అంతేజోతును గోతి త్రవ్వ గోతిలో చివి కిన పేదయెను, ఎముకల పొడియెను వేసి నట్టితో కప్పి, నీరు విశేషముగా కట్టవలెను. ఒక నెలలోపల పూలుపూయును. అటులేరువాత అవసరమైనప్పుడు నీరు కట్టుచుండవలెను. అప్పు డప్పుడు దున్నుచుండియెడల కాయలు పెద్దవగును.

వ్యాధులు

జామచెట్టుకు వ్యాధులు కాని పురుగులుకాని యుండవు; కాని పక్షులు హానిచేయుచుండును. పండ్లు అగుటకుముందు బుట్టలైనను గడ్డలైనను కట్టుట మంచిది.

ఉపయోగములు

యూరపు అమెరికా ఖండ్ములందు, జామపండ్లతో "జామ్" అను దానిని చేసి దబ్బాలలోన, సీసాలలోన పదిల పరచి మన దేశమునకు ఎవమతి చేయుచున్నాను. అది మలభ మైన పద్ధతియైనను మన దేశమునకు విశేషముగా చేయుటలేదు. అలహాజాడు జాతిచెట్టును వైచిత్ర్యము అన్ని విధముల లాభకారిగ నుండును.

3. గులాబీ జామ

గులాబీ జామచెట్టును, సామాన్యపు జామచెట్టును వైచిత్ర్యములగుననే వైచిత్ర్యమున్నును. ఈ చెట్టు ఆంధ్రదేశమున విశాఖపట్టణము జిల్లాలో మాత్ర మున్నది. చాల రుచికర మైనది.

నర్సాపురం. దరిశి చంచయ్య బి. ఎస్. సి.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకగారి

సమ్యక్రతి కేసు

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ 0.14-0.

పండిత మదన మోహన మాళవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి

ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండుగన్ను,

392, ఎస్.ప్లనేడు, చెన్నపురి.

కంటినివాసము:- వావిళ్ల, మదరాసు.

ఇ సా న ఫ లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానివ్యాధిక ఆటంకపరచుటకై ఉడయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర మోపున తీసుకొనవలెను.

అస్ట్రా

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (ఎమిలెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఖాట్ట - బొంబాయి. Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు. (25)

చల్ల రాం గైయానుచందు షా పు

వారు క్రొత్త జవిలీ రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే స్టాకుచేసి యున్నారు.

రోజారంగునందు సరిగ బుట్టలు వేసినది, ఆకుపచ్చ, చాగులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో వలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల మోపున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్ల రాం గైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దలు తలుపులతో అందముగ నుండు షా పు

9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

పెరి ట్రే కపు ఔషధములు

ఈ క్రింద దెలుపబడిన ఔషధములు శరీరకాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్ర పరిశోధనాసారము యేర్పరచబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుచేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. అవట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగుండ గూడ పరీక్షితయబడును. అవట బి. పి. స్టాండర్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికల ది తయారు గరును కావున యీ ఔషధములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమున అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు య్యాన్సు సిరపు

సిరపు పెరి ఫాస్ఫేటిస్ కాంపౌండు క్విన్లెను యెట్ స్పిక్సియా

ఈసిరపు డాక్టరు య్యాన్సుపద్ధతి ననుసరించి విరసఫాస్ఫేటులు, క్వెస్, స్పిక్సియా యివన్నియుకేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినవి.

ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుష్ఫలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహాద్యగాని దుష్ఫలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యౌషధము.

వెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం వైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 ఆణాలు.

కె మి కె లు పు డ్డు

ఇది విరక, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

శుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడల్ఫియాయెడ్వర్డు పారిసు గాను చేసిన పాల్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.

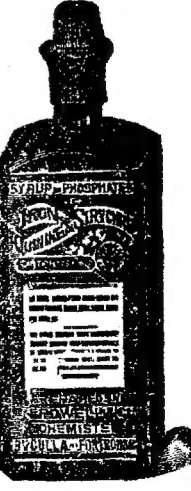
ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియౌషధము. దుచినానుండును. మంచిక వృద్ధిగావించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్దవైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్నవైజు 10 ఆణాలు.

పపలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుచు.

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay

(3421)

To Save Labor & Money use our
NORCROSS HAND CULTIVATORS

5 Steel Prongs

useful for

Fruit and

Flower Gardens

4 Feet Handle

useful for

Vegetable Gardens

Field & Crops

Read the following

The Officer-In-Charge, Military Farms, Okara, Punjab writes :—

One of the handiest garden tools I have seen is the 5 Prong Norcross Hand Cultivator. It is a pleasure to use it, and pleasing to see the stirred soil after wards.

To my surprise the Mali is quite taken with it and uses it without being ordered. Its functions are:—

AERATES SOIL CONSERVES MOISTURE DEST OYS WEEDS

NO OTHER GARDEN TOOL I HAVE SEEN EQUALS THIS

Price Rs 9 only. Order To-day.

The Limaye Bros., Ltd. Appollo Street., P. B. No. 684, Bombay

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్యగారిచే

ప్లేగు, కిలరా మున్నగు హెచ్చు
వ్యాధులకును అతిమూలము,
మధుమేహము, పెగ్గోగము,
మూలము ను ద మూర్ఛలు,
ముట్ట కుట్ట, డి. యము,
ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనొప్పి,
మున్నగు వ్యాధులకును తగిన
ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ స్త్రీలకును, తదితర
స్త్రీలకును, పురుషులకును,
ఆరోగ్య వాయు కములగు
తేహములు, సిరపులు,
తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద
వివ్యావధములు ఇందు గలవు.
క్యాటలాగు ఉచితముగా
పంపబడును.

స్థాపించబడిన

అలిగ్రాఫ్ అక్షరము:

"పండిట్" మద్రాసు. (1045)

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

నెం. 41, ఆచారప్పకవిధి, మద్రాసు.

"Everybody's
favourite
Toilet
Kaminia oil &
OttoDilbahar
Sold Every
where."

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు చుట్టూతో ఊడి రావడమునే తగ్గరచుదు.
ఈదికన్నుల మెదలలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పాదైపోవును.

అంతరవకు రాసించుదు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

చూడులు మొదలు పెట్టుదు

ఇది విజయపు కేసుబడినది.

వెంటుకలు పెట్టి శోగ మున్న ను, శోగ ముంట్ల మున్న ను,
యెడి దివ్యవధము.

వెంటుకలు చుట్టూ గాడి గురుకు గాడి యుండదు.

మీ వెంటుకలు చుట్టూ యెట్టుకే మెట్టిననున్ను గల్గి పట్టు
కత ముండి మెదలలు చుండును.

ఈ శోభన నీదిని పరీక్షించి చూడును.

వెంటుకలు మెట్టు పుట్టి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయా తలపాన నిన్ను శుభ్రోత్పన్నునిగ నేయును.

నల యెడ్డి 1-1 2వ మూలము. వి. పి. రాజ్ గుండ్ల ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లకాను ఈ క్రింద తెలుపబడిన క్రమమున
విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మంచి అమ్మకము గలదిమిట్టినన్ని, కనికరము.

కానికడను నూడ దొరుకును. తేలున్న,

హాం డే కేంట్లు:—

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 155 కామ్యూమిడ, బొంబాయి.

మీకు మూలక (వెంటుకలు, లేక అల్లెల కావలసినవృద్ధుడు

"టెటో డిల్ బహారు" కు ప్రాయమును.

ఇది విజయపు కేసుబడినది. అర్థవృద్ధుల మొదలు నుండును.

1 కొమ్మ యెడ్డి 1-1 2వ మూలము.

1 కొమ్మ " " 0 12-0

1 కొమ్మ " " 0-8-0

కొమ్మ యెక్కువ తేలి గుమలయందు వర్తన మిక్కిలి

మహాహరిమైన కాను చుట్టుకొట్టలతో క్యాపించును.

ఓరియంటల్

ల్ గవర్న

మెంటు నెక్సూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నెతరు:— హెచ్. ఎడ్వీన్ జోన్సు.

ఫస్టును రూ॥ 5,46,00,000 వైగాన యొన్ను 1920-వ సంవత్సరము నందు

వరుంబడి 91,06,338-0-15

ఇవ్వల జరిగెను చున్న ఆషాఢ

రెన్యుల మొత్తము 15,44,24,596-11-2

మునువటికంటె ఇవ్వల పాలిసి

చార్జుకు బాన్సిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున కనిచేయుటకు ఏజెంట్లు

కావలయును. వారు అనుభవ శాలురంగ నుండు

వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస

మునకు ప్రాయము. 675

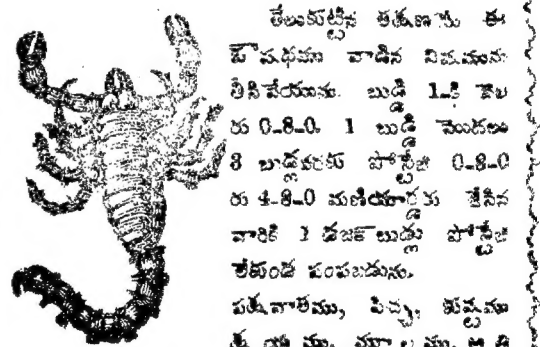
Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building

Post Box No. 8, Madras

భయపడవద్దు

తెలుగుట్టిన తక్షణము ఈ

బొంబము వాడిన విషమును

లికినయెడల బుడ్డి 1-2 కల

రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు

8 బుడ్డలకు పోట్ల 0-8-0

రు 4-8-0 ముడియార్చు తేనెన

వారికి 1 వజ్ర బుడ్డు పోట్ల

తేనెన పంపబడును.

పక్షిగాలము, పిచ్చు, కుమ్మ

క్ష. యము, మూలము, ఆతి

మూలము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి

నమగ్నమైన యావధములు గలవు.

క్యాటలాగునకు వ్రాసినచో ఇవాముగా పంపెదము.

మీకు గల బాధలను వ్రాసి మంచి యావధమును

జూరుదు. (119-980)

Telegram: Rajvald Sri Bamandasji Kaviraj

Rajvald 152, Harrishn Road, CALCUTTA.

అతంకని గ్రహబౌషధాలయం

సావితము 1881 సం॥

ఈ బౌషధాలయపు ప్రసిద్ధి తెలిసిన

అతంకని గ్రహమాత్రలు

వీటిని నేమిచి మేలుపొందిన అనేకులు పలుమారు

విదవక జోరుచున్నారు. గాఢ ప్రతిఫలము మీకు

కూడను పొందవలెను అనుట చూడోక - ప్రస్తుతం

తేజాలు ఖర్చులు కూడను కోరక పంపబడు

మాయుక్కుకాటితాలకు గాను దయచేసివ్రాయును.

అతంగని గ్రహబౌషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసిడి.

అతంగని గ్రహబౌషధాలయం